

Erdőgazdálkodás

Építőanyag nem, tüzelő igen

A nemzetközi fapiacokon és számos termékkel itthon is kedvezőtlenek az értékesítési lehetőségek, mindez meghatározza az erdőgazdálkodás és az úgynevezett elsődleges faipar idej terveit. A VI. ötéves tervben előirányzottnál mérsékeltébb ütemű fejlődéssel számolnak, az elmúlt évihez képest 3-3,5 százalékkal emelik a termelés értékét.

A tavalyi évben a nemzetközi fapiacokon további romlás következett be, a legnagyobb felhasználók, az építőipar, bútortipar, a mélyépítőipar stb. világszerte csökkentette megrendeléseit és emiatt szinte valamennyi fatermekből kevesebb volt szükség. A fatermek kereskedelmében csak az utóbbi időben tapasztalható némi élénkülés és ez várhatóan lehetőséget ad az export fellendítésére. A népgazdasági terv is ezt irányozza elő. Am ez jókora feladatot ró az ágazatra; bővíteniük kell a külföldi vevőkört és a legkisebb tételeket sem szabad lebecsülniük, élniük kell a viszonylag kisebb megrendelésekkel is.

1983-ban a hazai erdőrészeken 21,5 ezer hektárt újítanak fel,

ebből legtöbbet az erdőgazdaságokban, s emellett jelentős területeket — 7500 hektárt — a termelőszövetkezeti erdők területén. A cél, hogy a kitermelt erdők helyére gyorsan növe és nagy termőképességű, továbbá jó minőségű adó faállomány kerüljön. Új erdősítési eljárások bevezetését tervezik és a gépesítés fokozásával javítják a hatékonyságot. Az élőmunka nehezét a lejtős területeken is mindinkább gépek végzik a jövőben.

Az elmúlt időszakban az energiahordozók drágulása és a takarékosági intézkedések nyomán nőtt a tűzifa iránti kereslet. Keresetté váltak a korábban nehezen értékesíthető, gyengébb minőségű faanyagok is.

A gazdasági nehézségek legérzékenyebben a feldolgozókat érintették. Nagyobb körülményeket kíván termékszerkezetük alakítása és szorosabbra kell fűzniük a kapcsolatot a felhasználókkal. Fényő fűrészáruból az idén annyit adnak, mint tavaly, a faforgács lemez előállítására olyan ütemben nő, ahogyan elkészülnek a felújított üzemek.

Egy hét a világgazdaságban

Ördögöt a falra?

Az új év alkalmából divat új életet kezdeni, amely előnyösen különbözik attól, ami a régi volt. Az új esztendő első napjainak hírei arról győztetik meg az olvasót, hogy a világgazdaságban az új év aligha jelent tényezőt „új élet” is, egyelőre semmi nem változott.

Az USA és az EGK között változatlanul feszültség forrása a mezőgazdasági kereskedelem — ez a téma már tavaly is élt. Az NSZK-ban a munkanélküliség az év végén kétszáz ezer fölé meghaladta a kétmilliót — kevés olyan fejlett tőkés ország lehet, mely foglalkoztatási problémáiról adhat mostanában számot. Tónusukat tekintve nem különböznek ettől az 1983-ra vonatkozó előrejelzések sem. A jugoszláv terv például az idén 7,5 százalékos realjövedelem-csökkenéssel számol — a beruházások viszont 20 százalékkal esnek az előző évhöz képest vissza.

A világgazdaság tehát nem kezdett új életet, és senki sem jósolhatja meg, mikor kezd. A bizonytalanság pedig önmagát erősíti. Mérséklődhet ugyan a statisztikai infláció, de ha a pénzügyi körök továbbra is tartanak egy újabb áremelkedési hullámtól, nem csökkennek a hosszú lejáratú kamatlábak, és nem élénkülnek meg a beruházások sem. Ha a vállalatok nem hisznek a fellendülésben, az nem is következik be. Óvatosan fognak ugyanis vásárolni, nem bővítik majd kapacitásukat, és termékszerkezetük korszerűsítése, az önköltség csökkentése helyett az import korlátozásában látják a megoldást. Vagyis: a fellendülést támogató szabadkereskedelmi irányzat helyett győzhet a protekcionizmus, akár ismét visszaeshet a világkereskedelem. Sohasem volt igazmasabb, mint napjainkban — ha az ördögöt a falra festik, megjelenik.

Brazília feltételei

Az új év első napjainak szenzációs eseményét Brazília okozta. Az ország — a világ legeladódottabb államainak egyike — „ultimátumot” intézett hitelező bankjaihoz, igazolva azt a mondatot, hogy „ha 100 dollárral tartozol valakinek, hatalmában vagy; ha egymillióval, ő szorul kegyelmedre”. Brazília keményen megfogalmazta a kölcsönnyújtóknak „feltételeit”. Egyszerűen összefoglalva: az ország fizetési képességét fog jelenteni, ha március 1-ig nem teljesítik négy kívánságát. Szükséges először is 4,4 milliárd dollár értékben új kölcsön. Kell aztán fizetési halasztás 4 milliárd dollár tőketartozásra. Rendelkezett mostanáig Brazília 10 milliárd dollár összeg-

ben készenléti hitelkerettel, ezt kérik megújítani, akárcsak egy 8,8 milliárd dollár értékű kereskedelmi hitelt. Elmaradt fizetésben és új hitelekben tehát az ország összesen 27,2 milliárd dollárt kap.

Nem adják mindenkinek

„Micsoda szemtelenség!” — mondanak Pesten, de nem lenne igazuk. Brazília — először is — nem egyszerű adós, nem „potom” 5-10 milliárd dollárral tartozik a világnak. Ő — sportnyelven szólva — legalábbis dobogós, összegyűjtött adósságállománya 90 milliárd dollár, úgy, hogy az összeg nagy részével USA-beli bankoknak tartozik. Erre a teherre már áll az idézett szöveg. A brazil fizetési képesség esetén ugyanis néhány bank olyan összeget kénytelen mérlegében „rossz” hitelként mutatni, hogy likviditása alapvetően megrendülne. A bankcsődök pedig láncreakciót válthatnak ki, erre senkinek sincs szüksége. A pénzügyi világ tehát egyelőre nem tehet mást: életben tartja Braziliát, Mexikót, Argentínát és társait.

Mielőtt valaki különösebben irigyelni kezdené Braziliát azért, hogy sikerült 90 milliárd dollárt összehoznia, és most — úgy mond — csak kényelmesen kell élnie, érdemes megismerkedni a brazil gazdaságra vonatkozó rövid távú prognózissal. Brazília ugyan „ultimátumában” 4,4 milliárd dollár új hitelt kér az idei évre, ez az összeg azonban csak fele annak, amit a pénzpiacokon tavaly sikerült összeszedni. Hogy ezt végre tudja hajtani, az országnak a kereskedelmi mérlegében tavaly meglevő 0,8 milliárd dolláros többletet mintegy 6 milliárd dollárra kell emelnie. A másik oldalon viszont 1983-ra az előrejelzések a nemzeti jövedelem minimális növekedését, vagy stagnálást várják, sőt, a reálértékben mért visszaesést sem kizárt. A mérleget javító 5,2 milliárd dollárnak azonban „jönnie kell” valahonnan. Ha nem kerül ki a növekményből, a belföldi felhasználás „bázisából” kell lefaragni. Braziliában 600 állami tulajdonban levő vállalat van, ezek beruházásai az idén 19 százalékkal, importjuk egyharmadával csökken. A magánsektor sem jár másképp, a tervek szerint gépekből és beruházási javakból 1983-ban kevesebbet vásárolhat külföldön, mint tavaly. (Az 1982-es szint 20 százalékkal maradt el az 1980-asról!) Csaknem 20 százalékkal nőnek az adóbevételek, csökken a mezőgazdaságnak nyújtott kedvezményes hitelek összege, mérséklődik a fogyasztói ártámogatás. Ami a másik oldalt illeti, a tervek szerint a kivitel 9 szá-

zalékkal emelkedik — jórészt feldolgozott termékből —, és a folyó fizetési mérleg hiánya a bruttó hazai termék 4,5 százalékaról (tavalyi adat) 1984-re 1,3 százalékra mérséklődik.

Ez a válságcsomagterv. Brazília megítélését nem csupán adósságának nagysága „javítja”, hanem érezhetően az is, hogy kemény és fájdalmas gazdasági lépésekkel készül egyensúlyra helyreállítására. Ami pedig Brazília természeti adottságait illeti, az ország gazdagsága ásványkincsek tekintetében feltétlenül valamifajta hosszú távú garanciát jelent. A brazil példa tehát nehezen utánozható — 90 milliárd dollárt nem adnak oda mindenkinek...

Brazília esetében egy ország vált „veszteséggé”. Sokkal gyakoribban — számszerűen — előfordul azonban mostanság az, hogy a tőkés országokban vállalatok válnak deficitessé. Elvileg ehhez a kormányoknak — hacsak nem állami üzemről van szó — nincs köze. Ha a cég fizetési képességét, felszámolják, a csődtömegnek megfelelő sorrendben kielégítik a hitelezőket, a maradék pénz pedig a részvényeseké, akik ez alkalommal „vesztettek”. De hát kockázatot is vállaltak, „egyszer hopp, másszor kopp”. Vagyis: a vállalati csődöket, a fizetési képességet az állam elvileg „közömbösen” nézi. Azonnal megváltozik ez a magatartás akkor, ha nem kis üzletről, hanem nagyvállalatról van szó, ahol sok munkást foglalkoztatnak, márkás termékeket állítanak elő, s ha árujuk eltűnik a piacról, az mégiscsak bajt okozna.

Kevesebb bért fizetnek

Ilyenkor már közbe kell lépniük a kormányoknak. Az AEO ügyében az USA-ban még Schmidt kancellár is tárgyalt, a Chrysler hitelgaranciákat kapott, annak idején a Rolls Royce-ot megmentették, nem is szólva most a nyugat-európai acélparról. Ezzel függ össze, hogy a belga Cockerill-Sambre acélvállalat egyszer már állami pénzből kapott egy 240 millió dolláros injekciót, most azonban további 200 millió dollár juttatása vált szükségessé.

Ha a vállalat csődbe menne, többé-kevésbé vége lenne a belga acélpárnak, és újabb jó néhány ezer munkás lenne kénytelen elfoglaltság után nézni. A vállalat saját hatáskörben is próbál perze racionalizálni — az idén alkalmazottai és dolgozói 5-10 százalékkal kevesebb bért kapnak, és a létszámot is 8 százalékkal mérséklék.

Gonda György—Szentgáli Péter

Magyar Nemzeti Bank

HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMOK
ÉRVÉNYBEN: 1983. JANUÁR 11-TŐL

Devizanem	Vételi árfolyam 100 egységre	Köszép	Eladási árfolyam 100 egységre, forintban
Angol font	6282,25	6288,54	6294,83
Ausztrál dollár	3883,89	3887,78	3891,67
Belga frank	85,33	85,42	85,51
Dán korona	476,20	476,68	477,16
Finn márka	747,70	748,45	749,20
Francia frank	593,27	593,86	594,45
Hollandi forint	1519,12	1520,64	1522,16
Japán yen (1000)	172,56	172,73	172,90
Kanadai dollár	3193,20	3196,40	3199,60
Kuvaiti dinár	13 642,28	13 655,94	13 669,60
Norvég korona	565,24	565,81	566,38
NSZK-márka	1680,11	1681,79	1683,47
Olasz líra (1000)	29,14	29,17	29,20
Osztrák schilling	239,12	239,36	239,60
Portugál escudo	44,09	44,13	44,17
Spanyol peseta	31,51	31,54	31,57
Svájci frank	2002,50	2004,50	2006,50
Svéd korona	543,55	544,09	544,63
Tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
USA-dollár	3923,89	3927,82	3931,75

VALUTA (BANKJÉGY ÉS CSEKK) ÁRFOLYAMOK
ÉRVÉNYBEN: 1983. JANUÁR 11-TŐL

Pénznem	Vételi árfolyam 100 egységre forintban	Eladási
Angol font	6099,88	6477,20
Ausztrál dollár	3771,15	4004,41
Belga frank	82,86	87,98
Dán korona	462,38	490,98
Finn márka a)	726,00	770,90
Francia frank	576,04	611,68
Görög drachma b)	45,63	48,45
Hollandi forint	1475,02	1566,26
Japán yen (1000)	167,55	177,91
Jugoszláv dinár a)	54,29	57,65
Kanadai dollár	3100,51	3292,29
Kuvaiti dinár	13 246,26	14 065,62
Norvég korona	548,84	582,78
NSZK-márka	1631,34	1732,24
Olasz líra (1000)	28,29	30,05
Osztrák schilling	232,18	246,54
Portugál escudo	42,81	45,45
Spanyol peseta	30,59	32,49
Svájci frank	1944,37	2064,64
Svéd korona a)	527,77	560,41
USA-dollár	3809,99	4045,65

a) Vásárolható legmagasabb bankjegy-címlet: 100-as
b) Vásárolható legmagasabb bankjegy-címlet: 500-as

AZ ÁLLAMKÖZI MEGÁLLAPODÁSOKON ALAPULÓ
HIVATALOS ÁRFOLYAMOK
VÁLTOZATLANUL AZ 1982. SZEPTEMBER 21-I
KÖZLÉSNEK MEGFELELŐEN VANNAK ÉRVÉNYBEN.

Brazil kávétermés

Brazil szakértők előrejelzése szerint mintegy 29,4 millió zsák lesz az ország idei kávétermése. Ebből 16-17 millió zsákkal exportálnak a nemzetközi kávészervezet közvetítésével, és 7 millió zsák jut a hazai piacra. A fennmaradó mintegy 6-7 millió zsák kávé a kávészervezethez nem tartozó országoknak szándékoznak eladni. Brazília kiheverte a két évvel ezelőtti súlyos fagykárokat, amikor ennek következtében 1981-ben 16 millió zsákra csökkent a kávétermés.

Szénzállító csövek a Szovjetunióból

250 kilométer hosszú szénzállító csövezetek építését kezdi meg a közeljövőben a Szovjetunióban. A kísérleti jellegű vezeték a Novokuznyeck-medence szénét juttatja el Novoszibirszk egyik új hőerőművébe — írja a Gudok című moszkvai lap.

A tervezőknek számos bonyolult műszaki problémát kellett megoldaniuk ahhoz, hogy az új szállítási mód sikeres legyen. A bányából kikerülő szénét először

HORIZONT

porítani fogják, s az egytized milliméter átmérőjű szénzemcséket vízzel keverve juttatják el a felhasználás helyére. A csövezeteken évente 3 millió tonna szén továbbítanak majd, s így 60 ezer vasúti vagon szabadul majd fel más célokra. Ha a kísérleti vezeték beváltja a hozzá fűzött reményeket, újabbakat is építenek a Szovjetunió területén.

Mérséklődő infláció Svájcban

Mérséklődik az infláció Svájcban. Az 1981. évi 6,5 százalékkal szemben tavaly az árszint 5,7 százalékkal emelkedett, s az idén további mérséklődésre számítanak.

Már nem is keresnek munkát...

Decemberben 130 ezerrel nőtt az állástalanok száma az Egyesült Államokban, és meghaladta a 12 millió főt, a munkaképes lakosság 10,8 százalékát. Az USA-

ban 42 év óta nem volt ilyen magas a munkanélküliek aránya. Az amerikai munkaügyi minisztérium közlése szerint 1,8 millióan már végképp felhagytak új munkahely keresésével. A 12 millió munkanélkülin felül további 6,4 millióan rövidített munkaidőben dolgoznak.

A sekel nem kell

Nemcsak a Közel-Keleten, világviszonylatban is egyedülálló jelenség: a bérből és fizetésből élő izraeliek úgy védekeznek pénzüik havi tízszeres leértékelése ellen, hogy rendszeresen külföldi valutában vezetett bankszámlára utalják át a fizetésüket. Az északi határ egyoldalú „megnyitása”, a szomszédos ország tartós megszállása azzal a meglepő következménnyel járt, hogy a pénzüket mentő izraeliek a dollárral szemben előnyben részesítik a libanoni fontot, amely látványos gyorsasággal nyerte vissza a háború előtti erejét, míg az inflációs sekel — úgy látszik — senkinek se kell...

KÖZÉLET—DIPLOMACIA

Megbízólevel-átadás

Várkonyi József, a Magyar Népköztársaság első zimbabwei nagykövete január 7-én Hararében átadta megbízólevelét *Canaan Bananának*, Zimbabwei Köztársaság elnökének.

Méhes Lajos Finnországban

Méhes Lajos ipari miniszter Esko Ollilla finn ipari és kereskedelmi miniszter meghívására hétfőn négy napos hivatalos látogatásra Helsinkibe érkezett. Esko Ollillával és a finn gazdasági élet vezetőivel Méhes Lajos a két ország gazdasági kapcsolatainak bővítési lehetőségeiről, a finn magyar ipari együttműködés eddigi eredményeiről tart megbeszéléseket.

Kitüntetések

Az Elnöki Tanács Kállai Sándornak, a Szabolcs-Szatmár megyei MESZÖV elnökének eredményes szövetkezeti munkássága elismerésül, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetéssel adományozta. A kitüntetést Szlamenickij István, a SZÖVOSZ elnöke adta át.

Az Elnöki Tanács Mándi Péternek, a közgazdaságtudományok kandidátusának, az MTA Világgazdasági Kutató Intézete tudományos főmunkatársának nyugállományba vonulása alkalmából, tudományos életműve elismeréséül, a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetéssel adományozta.

Szovjet gazdasági élet

A vasút feladványa

A közlekedés-szállítás — különösen a vasutak — helyzete a szovjet népgazdaság egyik kritikus pontja. A rendelkezéseket bírálja a sajtó, a televízió — és nemcsak ok: a szovjet vezető testületek három és fél év leforgása alatt kétszer is külön foglalkoztak a szállítás és a vasút problémáival, teljesítményének javítása érdekében. A kérdés számunkra sem közömbös, hiszen külkereskedelmi forgalmunknak

azonban eddig nem mutatkoznak. A Közlekedésügyi Minisztériumban alacsony szinten folynak a mozdonypark javításának és üzemelésének megszervezése, a forgalom szervezése. Szemléletmást nemcsak ennek a minisztériumnak, hanem az SZKP KB-nak és a Minisztertanácsnak is le kell vonnia a plénumon elhangzott javítás érdekében. A kérdés számunkra sem közömbös, hiszen külkereskedelmi forgalmunknak

zölte — a Legfelsőbb Tanács Elnöksége felmentette közlekedésügyi miniszteri tisztje alól I. G. Pavlovskijt, aki más munkára megy át, és helyére kinevezte Nyikolaj Szergejevics Konarjevot. A folytatást — két héttel később — a minisztérium kibővített kollégiumi ülése és az SZKP KB, valamint a Minisztertanács közös határozata jelentette.

A minisztériumi kollégiumi ülésének munkájában részt vettek a vasutak és a vasúti ipari szállítási egyesületek vezetői, továbbá tudományos kutatóintézeti igazgatók, főiskolai rektorok és szakszervezeti képviselők. Az ügy fontosságát jelzi, hogy többek között jelen volt Gejdar Aliev, a Politikai Bizottság tagja, első miniszterelnök-helyettes és felszólalt az ülésen Vlagyimir Dolgih, a Politikai Bizottság póttagja, a KB titkára. A tanácskozáson megvizsgálták a vasútnál tapasztalható hibák okait és határozatot hoztak, amelyben megjelölték a vasúti szállítás gyökeres megjavítására hivatott konkrét intézkedéseket.

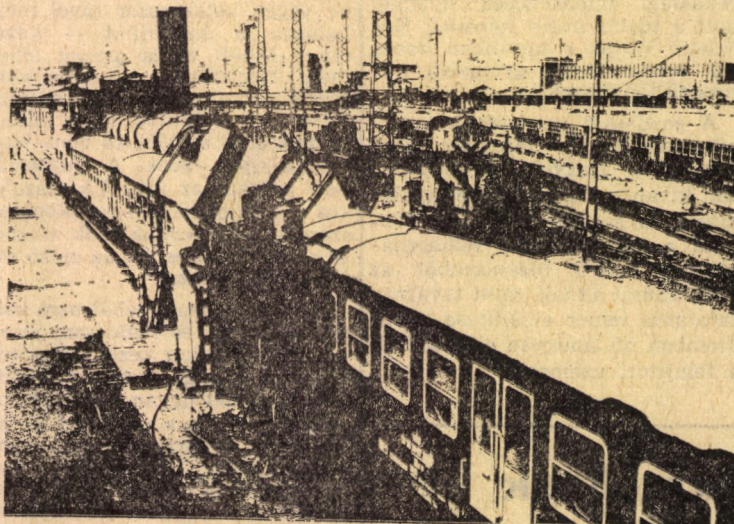
Ennek a tanácskozásnak a hátterében már nyilvánvalóan ott állt a Központi Bizottság és a Minisztertanács közös határozata, amelynek ismertetése mintegy tíz gépelt oldal terjedelmű, s a Pravdának ugyanabban a december 14-i számában jelent meg, amely a kollégiumi ülésről is tájékoztatott.

A szovjet sajtó kiemeli a határozatból azt, hogy egységesíteni kell a mutatók és a gazdasági előírások többségét, a szállítás dolgozóit nem a tonna/kilométerek száma szerint, hanem munkájuk minőségének javulása arányában kell jutalmazni. Mindezekelőtt pedig a tonnában mért szállítmányok megfelelő időben és megállapított rend szerint történő továbbítása szerinti. Ehhez — írja a Pravda január 3-i vezércikke — az szükséges, hogy országos méretekben pontosabban és komplexebben tervezék meg a szállításokat. Kiténik az is, hogy sok hatóság érint a döntés — az állami tervbizottságtól a pénzügyminisztériumig. A határozat kiemelt teret szentel az ösztönzési formák javításának.

Aligha kétséges: a szovjet szállításügy, ezen belül a vasút helyzetének rendeződése nem rövid távú feladat. Erre utal a vázolt követelmények rendszerének időigényessége és az, hogy mindez az acélpipari feladatokhoz is kapcsolódik.

Moszkva, 1983. január.

Szalay Hanna

mintegy harminc százalékát a Szovjetunióval bonyolítjuk le, s az áruszállításban döntő szerepe van a vasútnak.

Jurij Andropov, az SZKP KB főtitkára a Központi Bizottság november 22-i plénümán a következőket mondta erről a témáról: „A Politikai Bizottságot nyugtalanítja a szállítás helyzete. A Közlekedésügyi Minisztérium továbbra sem tesz eleget a népgazdaság üzemanyag-, fa- és egyéb áruszállítási igényeinek. Az SZKP Központi Bizottságába sok jelzés érkezik arról a helyi tanácsoktól és a gazdálkodó egységektől. A vasúti munka mutatói, sajnos, évről évre romlanak, annak ellenére, hogy a kormány segítséget nyújt a Közlekedésügyi Minisztériumnak. A beruházási összeg 1975-höz képest 43 százalékkal növekedett, a fővonalakon járó dízel- és elektromos mozdonyok száma pedig 23 százalékkal. Az SZKP KB és a Minisztertanács sok határozatot hozott a vasutak szociális körülményeinek megjavítására, a szállításügy gazdálkodási mechanizmusának modernizálására érdekében. A hozott intézkedések alapján elvárható javulás jelei

Előbb azonban még érdemes felidézni Nyikolaj Bajbakov miniszterelnök-helyettesnek a Legfelsőbb Tanács ülésén a tavalyi terv teljesítése és az idei előterjesztése kapcsán a szállításügyről elhangzott szavait: „Nem birkóztok meg szállítási feladataival a vasút, ami sok esetben megbontja a gazdálkodói kapcsolatokat és a normális munkaütemezést... Az 1983-as terv szerint az áruszállítás minden nembeli szállításban 3,6 százalékkal növekszik. A legnagyobb növekedés a csővezeték szállításban következik be... A vasúti szállítás néhány tízezer fővonalis tehervagont, nagy mennyiségű dízel- és elektromos mozdonyt kap. A tervezett feladatok teljesítése megköveteli, hogy a Közlekedésügyi Minisztérium javítsa a vasutak irányítását. Napirenden van a mozdony- és a vagonjavítás elmaradásának megszüntetése. Tenni kell azért, hogy mindenütt megérősödjék a technológiai és a munkafegyver. A feladatoknak és a címzeteknek szigorúan be kell tartaniuk a ki-beakodási időnormákat.”

A következtetések levonása azaz kezdődött, hogy — mint az 1982. november 30-i Pravda kö-

Vád alatt egy győri söröző vezetői

A maradékot újból felszolgálták

Győr új lakónegyedében, Adyvárosban működik a *Pozsonyi söröző*. A Győri Városi és Járásai Ügyészség a napokban adott ki vádiratot a 40 éves Sipos Béla (Győr, Aradi vértanúk útja 9.), az említett söröző volt üzletvezetője, valamint öt társa, közöttük a 33 éves Kovács László (Győr, Ifjúság krt. 103.), valamint a 42 éves Csizmazia Károly (Győr, Sallai u. 2.) ellen.

A sörözőben kétfajta étkeztetés volt: előfizetéses és étlap szerinti. A rendeletek szerint az előfizetéses étkeztesnél a többit tilos, tehát a kalkulált norma szerinti ételt kötelező az utolsó falatig az étkezőknek kiszolgáltatni.

A Pozsonyi sörözőben nem így történt.

A vádirat megállapítja, hogy „a gyanúsítottak működésük alatt rendszeres haszonzerzésre törekedtek, feladatköruket egymás között hallgatólagosan megosztva, a lehetőségek ismétlődő felhasználásával, tehát szervezetteren meg nem engedett módszerekkel, feleslegeket képeztek”.

Kovács László Sipos Bélával és Csizmazia Károlyal közös

megegyezésben 1980. december 11. és 1981. február 6. között a jegyes étkeztesben részt vevő gyermekeknek a felnőttek adagjának felét mérte ki. Ugyancsak Kovács László utasítására még egyszer felszolgálták: „a placcról” visszahozott, a vendégek által el nem fogyasztott húsételeket.

Az ügynevezett jegyes ételek elkészítéséhez szükséges anyagkivételzési jegyeket Sipos Béla és Kovács László — vallomásuk szerint is — kalkulációs trükkkel készítették el, Csizmazia Károly tudtával.

Elsősorban Sipos, Kovács és Csizmazia közreműködésével illegális többlet képződött, a szakértő megállapítása szerint több mint félmillió forint, amelyből a vádlottak közül öten részesedtek.

Az ügyészség Sipos Bélát, Kovács Lászlót és Csizmazia Károlyt társtettesként büntetőeljárásban, üzletszerűen, folytatólagosan elkövetett, jelentős kárt okozó csalás bűntettével, a többi vádlottakat pedig *orgazdasággal* vádolja.

IB.

Pályázat lakásra

A budapesti igénylők január 1-től pályázhatnak a lakóterek felújítások műszaki állapotok miatt kiürített, de helyreállításra még fenntartható épületek lakására is, ha vállalják, hogy azokat rendbehozzák és megvásárolják. Ez év kezdetétől tovább bővül a lehetőség, hogy az igénylők pályázat útján jussanak lakáshoz. Erre eddig is

volt alkalom — például az emelétráépítések, tetőterebéépítések esetén — s a kedvező tapasztalatok indokolták, hogy a pályázati rendszer újabb lakásalkalmazási formával bővüljön.

A pályázatokat a kerületi tanácsok lakásügyi társadalmi bizottságai és a lakásügyi osztályok együttesen bírálják el.

Csillagszemű

Márciusban kiadja majd évkönyvét a Hivatal, és sokan fogják nézegetni. Nemzeti jövődélem, népesség, aktív keresők, napsütéses órák száma, állatállomány — böngészheti ki-ki, izlése szerint. En sem lesznek kivétel. Nyilván lapozgatni fogom hosszú felőrákon át. Más kérdés, megtalálók-e benne mindent, amit keresek.

Egy tízéves-forma kisfiút például nem könnyű a Hivatal szám-tengeréből kihalászni. Különösen úgy, hogy fogalmam sincs, hol, kik, és mikor lókték ebbe a tengerbe. Egyetlenegyszer találkoztunk.

Karácsonyeste volt. Lenn sétáltam az utcán. A pesti körúton. Hat óra lehetett. A jövőre maradt üveggömbök és csillagszórók sátras eladói csendben csomagoltak a járdákon. A karácsonyfa-árusok a kapualjakból annál hangosabban káromolták az öregedő istent. Elszármolták magukat a fenyőkkel. Egy jó utánfutónyi a nyakukon maradt. Azt kötözgettek berzenkedve. A város zaja ettől eltekintve lábujjon járt.

A kislegény egy kirakat előtt állt. A fényben jól láttam, arca

maszatos. Némi rosszindulattal mosdatlannak is mondhatta volna bárki. Sokat megélt kabát volt rajta, fején simlideses posztósapka. Nyilván fázott, mert kezét majd könyékig zsebre dugta, úgy nézte a könyveket.

Nem tudom, miért akadt meg rajta a szemem. Azért talán, mert „kortársai” közül mindenki másformán járta az utcákat? Meglehet. Abban az órában sok, vele egykorú gyerek kószált a körúton, de kivétel nélkül ügyeletes nagyszülők társaságában. Akik órájukat lesték, vagy egy adott jelre vártak, amikor indulhatnak végre hazafelé, ajándéknézőbe.

A legényke arcán nem volt áhítat. Nem fülelt angyalszárny-suhogásra. Nem érdekelték a túlóltóztetett cimborák. Amikor végigdörzsölte orrával a könyvesbolt kirakatüvegét, óvatosan elővett a zsebéből két csillagszórót. Gyufával meggyújtotta őket, aztán egyszerre futásnak eredt. Két karjával szikrázó köröket rajzolt a körút esti egyhangúságába. Lihegésének párja, a kopott kabátujból áradó szikrák a kis proli-

gyereket József Attila kései öccsévé nemesítették. Am a körút betlehemi csillagának fényei a következő sarkon lobbantak egyet, és végleg kialudtak.

Karácsonyesti varázslat volt, kicsit Andersen-szerű, kicsit jászolsegeny-szerű. Olbe kapta képzeletem, s vitte magával, akkor is, amikor már nem az utcát jártam. Am azon az estén úgy hozta a sors, hogy jó másfél óra múltán újra a körúton ballagtam. Az első ember, akivel a kihalt járdákon szembeálaltam magam, a kislegény volt. A csillagszórós. Orra pirosa elárulta, azóta is kinn kószált. Két keze még mélyebben kereste a zsebe melegét. Már nem futott, nem lihegett. Nyilván elfogytak bőség-gel szórt csillagai. Ment a híd felé, lassan, ráérősen, mint egy megfáradt öregember. Hosszan néztem utána.

És hosszan lapozgatom azóta is a Hivatal tavalyi statisztikáit. Keresem bennük a csillagszemű emberjelölte. Nehéz lesz megtalálnom. Mert ugyan, hogy keressem? Életkor szerint? Mosdatlan, koravén arca nyilván többet mutatott, mint ahány esztendősi valójában. Vagy keressem annál a nagyképű szónál, hogy „oktatás”? És, ha kerüli az iskolát? Kitélik

tőle. Lapozgatók hát tovább. „Bruttó termelési érték alakulása a szocialista ipar ágazataiban” — no, ehhez van-e közöd, kiskomám? Ingatod a fejed? Eszerint nincs. „Jövedelem és fogyasztás”. Nehéz ügy. Inkább megnézhetném, mennyit iszik apád. Megvan. „Egy főre jutó élelmiszer- és tápanyagfogyasztás” — ez az a rovat. Hát, apró barátom, apád bizony sokat iszik. Ezért nem jutott karácsonyfára sem.

Lapozom tovább, tovább az évkönyvet, de hiába. „Ünnepek”-rubrika nincs benne. A „Csavargó kisfiúk” rovat is hiányzik. Apák, akik részegen, nyitott tenyérrrel ütik gyermekeiket; anyák, akár este utcára küldik lábatlanok kölyküket, mert betoppant Pista bácsi; óvónők, akik elretentő példaként mutogatnak arra az egyre, aki a nemzet sokszázalós ünnepén, lám, nem öltött ünneplőt; szülők, akik a játszóterén odébbbrángatják szemefényüket, ha egy ilyenforma kis suttyó a közelükbe merészkedik; ellenőrök, akik majd letépi a fület, ha a villamoson jegy nélkül érik, és „koszos kis csavargónak” titulálják...
Végh-Alpár Sándor

Ezekről mind hallgat az évkönyv. Igaz, nem is beszélhet. Hiányoznak hozzá a kifejezőeszközök. Csakis számokkal — nem megy. Márpedig ömlenek ránk a számok. A végükön, mint nímánd szolgahad, szaporodnak a büszke nullák. Eltakarítják az én csillagszórós legénykémet. Ahogy eltakarítanak engem is, másokat is. Számok és grafikonok szolgálataiban nyüzsgünk, buzugunk, csüggünk és halunk egyre. Nehány lyuk vagyunk a Nagy Számítógép egyik kártyáján. Síltre tett kártekköteg, amely lelkesen vagy noszogatva halad kárpitra tűzött célok felé.

Félek a számok rémuralmától. Amikor már senki nem kíváncsi rám, csak az adataim fontosak. Hány év, hány centi, hány osztály, hány gyermek, hány szoba, hány négyzetméter, hány elvámolinivaló... A többi lényegtelen. A többi „lira” — úgymond —, költök tollára való.

Ez kerül bele — rólam és bárkiről — a Hivatal évkönyveibe. Ezért kerestem benne hiába a legénykét. Márpedig arra a karácsonyesti, csillagszórós kisgyerekre botor dolog volna nem figyelni.

Egy hét a világgazdaságban

Görögország korlátoz

A nyugat-európai integráción belül évekig dült a vita, merre tovább. „Mélyülnie kell-e a szervezetnek — vagyis igyekezzen a gazdasági és pénzügyi politika összehangolásában eredményt felmutatni, ahogy ezt már 1970-ben az emlékeztető Werner-terv javasolta —, vagy pedig „szélesedjen”, földrajzi értelemben terjeszkedjen a mediterrán Európa felé.

Nem volt meglepetés: Brüsszelben a könnyebbik utat választották, és Görögország két éve az EGK tagja lett. Athénnal került be így az első olyan állam a közösségbe, melynek gazdasági fejlettsége lényegesen elmaradt a kontinentális Nyugat-Európától. A lépésnek minden bizonnyal volt tesztjellege, hiszen a hasonló helyzetben lévő Spanyolország ugyancsak az „ajtó előtt” toporog.

Belépés és deficit

Az elmúlt héten Görögország drasztikus intézkedéseket jelentett be megrendült külgazdasági egyensúlya helyreállítására. Bár minden részlet még nem ismertes, információk szerint korlátozni kívánja a textilárak, mezőgazdasági gépek és bőrök behozatálát. A korlátozó csomagterv címzettje pedig nem más, mint az az integráció, ahol Görögország maga is tag, a Közös Piac. (Bár nyilatkozatok szerint szigorodni fog a más országokból származó behozatal kezelése is). A görög kormány ugyanis a jelek szerint úgy véli, hogy a gondokért az 1981-es csatlakozás óta jelentősen megnövekedett közös piaci export a felelős. Kivitele fokozását is megkísérelti Athén azáltal, hogy valutáját a csomag keretében 15,5 százalékkal leértékeli. Ezen intézkedés célja elsősorban a mezőgazdasági kivétel emelése lett volna, azonban a Közös Piac nem várta meg, hogy a paritás módosítás a piacokon éreztesse hatását, hanem azonos mértékű kiegyenlítő vámot léptetett életbe. A tárgyalások Athén és Brüsszel között természetesen azonnal megkezdődtek, ez azonban nem zárja ki egyik oldalról sem újabb kereskedelempolitikai lépések megtételét. Van ugyanis a jelek szerint egy alapvető baj, melyen nehéz lesz segíteni: a közös piaci tagság — legalábbis rövid távon — nem javította, hanem romlott Görögország fizetési mérlegét.

Erdemes visszaemlékezni, a közelmúltban Brüsszelnek egy másik mediterrán országgal is volt kereskedelempolitikai konfliktusa. A közösség a török pamutcikkek piacra jutását korlátozta. Annkara közös piaci eredetű iparcikkek importjának restrikciójával válaszolt. A tények aligha-

nem arra a következtetésre fogják rávezetni a EGK-t, hogy a mostani világgazdasági helyzetben meglehetősen kockázatos dolog az integráció bővítésének politikáját folytatni. A nyugat-európai integrációnak ugyanis nincs sem pénze, sem pedig eleget „türelme” az új mediterrán tagok asszimilálásához. Vagyis: nem lehet átmeneti áldozatokat hozni a görög mezőgazdasági termelők érdekében akkor, amikor az EGK-országok többsége maga is külső egyensúlyi problémákkal küzd. Az persze, hogy az EGK esetleg átmenetileg lemond „határai” földrajzi kiszélesítéséről, még nem jelenti automatikusan azt, hogy tevékenységének fő iránya most a „mélyülés” lesz. De előfordulhat, hogy erre most több energia jut majd. A külső világ pedig nyilvánvalóan többet profitálhat egy olyan megalapozott közös gazdaságpolitikából, mely a közösség gazdasági gondjainak enyhülését eredményezi. Ha nem a közös gazdaságpolitika erősödik, úgy nyilvánvalóan nem csökkennek a bajok lényegesen, és valószínűleg a közös kereskedelempolitika fog erősödni. Erről pedig már sejti a külvilág, mit jelenthet...

Az olasz osztályharc

A fentiek realitását csak alátámasztja, hogy az elmúlt héten két közös piaci tagország gazdaságáról is kedvezőtlen hírek érkeztek. 1983-ban az OECD előrejelzése szerint Olaszország gazdasági növekedése gyakorlatilag nulla lesz. Az erre az esztendőre várható költségvetési deficit miatt az állam mintegy 67 ezer milliárd líra hiteligenyvel jelentkezik majd a pénzpiacon, és a fenti összegnek alig több mint fele jut csak a magánfelvevőknek. Ez a kép többé-kevésbé „biztosítja is azt”, hogy az olasz gazdaság 1983-ban se mozdulhasson el a holtpontról. Az állami és a magán-szféra hitelfelvételi között ugyanis gyakran lényeges különbség van. Az állami kölcsönfelvét sokszor veszteséget fedez, tehát elfogyasztják, míg a magánszektor a versenyképesség javítására vagy kapacitásbővítésre ruház be legtöbbször. Nyilvánvaló az is, hogy a magánszektor hiteligenye nem versenyezhet az állam szükségleivel: az államnál ugyanis jobb, biztosabb adós nem lehet. A kincstár ily módon mintegy „kiszorítja” a magánberuházókat a pénzpiacról.

Olaszországban ma — hasonlóan más tőkés országokhoz — osztályharc folyik (egyre élesebb formában), melynek célja, hogy a nemzetgazdasági szinten jelentkező „veszteséget” elossa a jövedelemtulajdonosok között. Az országban ma központi kérdés a

bérek úgynevezett mozgó skálája. (Ennek értelmében a dolgozók az infláció rátájával párhuzamosan bérkiegészítést kapnak.) A munkaadók és a munkavállalók közötti ellentét mélységét jól mutatja a két tárgyalási pozíció elterése. A három nagy szakszervezet beleegyezne, hogy a mozgó bérszála szerint járó emelésnek a dolgozók most csak 90 százalékát kapják meg, ha a kormány az idén 13 százalékos szinten tudja tartani az inflációt. A Confindustria ezzel szemben a mozgóskála nyomán keletkezett béremelés 25 százalékáról való lemondás mellett az alapbérek 1985-ig — tehát két éven keresztül — való befagyását követeli. Vagyis: az olasz dolgozóknak 1985-ig tudomásul kellene venniük életszínvonaluk jelentős csökkenését.

Fontválság

Angliában a font sterling árfolyamának zuhanása okoz aggodalmat. Az ország gazdasági helyzete érdekesen felemás képet mutat. Egyik oldalról nézve a konzervatív kormány hatalomra kerülése óta mintegy felére csökkent az infláció, többé-kevésbé helyreállt a külső egyensúly, javult a brit termékek versenyképessége, és jelentősen nőtt az iparban a termelékenység. Ezzel együtt azonban rekordszintre, 12,7 százalékra ugrott a munkanélküliség, és a gazdaság gyakorlatilag stagnál. A brit példa plasztikusnak mutatja, hogy bizonyos gazdaságpolitikai célokat manapság nem lehet párhuzamosan megvalósítani, csak egymás kárára. Konkrétan: nem lehet egyidejűleg meggyorsítani a növekedést, alacsony szinten tartani az inflációt, és még a külső egyensúlyi egészséges állapotát is fenntartani. Választani kell, és a kormányok számára ez cseppet sem könnyű.

Annál nehezebbek az elhatározások, mivel a rövid távú előrejelzések egyelőre még nem a fennálló irányába mutatnak, és további intézkedések, gazdaságpolitikai döntések nélkül érezhető változás aligha várható. Az amerikai ipar például 1981 júliusában 81 százalékos kapacitáskihasználtsággal működött, jelenleg átlagosan a termelési tényezők 68 százalékban vannak leterhelve, és az állótöke-beruházások az 1982-es 4,8 százalékos visszaesés után — ha semmi sem történik, hanem a dolgok „csak a maguk útján mennek” — az idén is 5,2 százalékkal fognak mérséklődni.

Úgy tűnik, elkerülhetetlen, hogy a fejlett tőkés országok kormányai 1983 elején komoly figyelmet szenteljenek ennek a kérdésnek.

Gonda György—Szentgáli Péter

A Tizek tanácskozása

A világ pénzügyi rendszerének stabilizálásáról és a Nemzetközi Valutaalap kvótáinak emeléséről kezdtek Párizsban előkészítő tanácskozást a tíz vezető tőkés ország gazdasági és pénzügyi szakértői.

Az úgynevezett Tizek csoportjának tanácskozásán a központi téma az, hogyan lehet ismét mozgásba hozni a világgazdaságot. A gazdasági együttműködési és fejlesztési szervezet, az OECD egyik munkacsoportjának keretében folyó tanácskozások megvitatják Jacques Delors francia pénzügyminiszter javaslatát is. Delors az egyes országok pénzügyi intézkedései által kiváltott láncreakciótól reméli a világgazdaság megélénkülését. Beryl Sprinkel, amerikai pénzügyminiszter-helyettes szintén a vezető ipari országok gazdasági növekedésének gyorsulásától várja a világkereskedelem megélénkülését, a világ pénzügyi rendszerére a súlyosan eladósodott fejlődő országok részéről nehezedő nyomás csökkenését.

HORIZONT

A tanácskozáson a Nemzetközi Valutaalap, IMF kvótáinak a jelenleg mintegy 60 milliárd dollárról 100 milliárd dollárra történő emelése, valamint az IMF-nek hitelező tíz vezető tőkés ország hozzájárulásának meghatározása is szerepel.

Csökken a japán kivitel

Az elmúlt esztendőben — harmadik év óta először — ismét jelentősen csökkent Japán kivitele. A külkereskedelmi és ipari minisztérium adatai szerint az export 1982-ben 9,4 százalékkal esett vissza és 134,46 milliárd dollárt tett ki. Nagyjából arányban legutóbb. 1952-ben csökkent Japán kivitele, akkor 11 százalékkal. A szigetország tavaly 20 százalékkal kevesebb rádiót és 27,3 százalékkal kevesebb tévékészüléket értékesített a külföldön. A járműexport 7,8 százalékkal, 27 milliárd dollárra, a vas- és acél-kivitel pedig 8,3 százalékkal, 16 milliárd dollárra esett.

Brazil olajtermelés

Dinamikusnak bővül Brazília olajtermelése: a bányászati és energiaügyi minisztérium közlése szerint az elmúlt évben az ország termelése meghaladta a 15,5 millió tonnát. Napi átlagban 267 ezer hordó olajat hoztak felszínre. 60 százalékkal többet, mint egy évvel korábban. A hazai olajtermelés bővülése révén Brazília tavaly 1,2 milliárd dollárt takarított meg az 1978-as olajszámlához képest.

A Panama-csatorna haszna

Az elmúlt pénzügyi évben 1412 hajó haladt át a két világtengert összekötő Panama-csatornán, és ebből 81 millió 193 887 dollár bevétel származott. Az előző évhez képest a bevétel emelkedése 5,6 százalék — közül a csatornabizottság hivatalos jelentése.

Tavaly az Egyesült Államok hajói keltek át leggyakrabban a csatornán. Mellettük a következő országok hajói vették igénybe leggyakrabban a csatornatársaság szolgálatát: Libéria, Nagy-Britannia és a Szovjetunió.

Új szabályozók (1.)

A jövedelemképzés

Ez év január 1-től a gazdasági szabályozás több lényeges eleme megváltozott. Négyrészes cikkünkben a legfontosabb újdonságokat ismertetjük.

A vállalati jövedelemszabályozás új rendjét a 61/1982. (IX. 30.) számú Mt., a 63/1982. (IX. 30.) számú Mt., a 64/1982. (IX. 30.) számú Mt. és a 68/1982. (IX. 30.) számú PM. a 71/1982. (IX. 30.) számú PM., a 72/1982. (IX. 30.) számú PM. rendeletek tartalmazzák. A jövedelemszabályozásban 1983-ban tovább érvényesül a vásárlóerő-képződés feltételeinek szigorítása. Ez a korábbi módosításoktól eltérően nem a nyereségadó színvonalának felemelését jelenti, hanem a társadalombiztosítási járulék 3 százalékponttal való növelését.

E módszer alkalmazásának három oka van. Egyrészt így a nyereséggel dolgozó, hatékony vállalatokat nem sújtja aránytalanul nagy teher. Köztudott, hogy a nyereségadó tömege a kisebb jövedelmezőségű vállalatoknál alacsonyabb, s így annak ösztönző szerepe nem meghatározó. Másrészt a vállalatoknál még mindig a munkaerő a legolcsóbb erőforrás. A társadalombiztosítási járulék általános felemelése kedvez a hatékony és termelékeny vállalatoknak, amelyek a munkaerővel jól gazdálkodnak, hiszen ilyen jellegű állami elvonásait viszonylag alacsonyabbak, mint a munkaerőpazarló vállalatoknál. Végül pedig a társadalombiztosítási járulék emelését indokolja az a tény, hogy az állami költségvetés e címen jelentős és növekvő hozzájárulást nyújtott évről évre. A magasabb járulék mellett a növekedés megáll.

A jövedelemszabályozás egyik fontos eleme a helyi felhasználás további mérséklése. Ennek érdekében a tartalékalan felhasználásnak rendje is módosul. Az általános szabályok fennmaradása mellett a visszaváltási idő lerövidül, s a korábbi két év helyett a felvételt követő évben a felhasznált összeget vissza kell helyezni. Új vonása a felhasználásnak, hogy a jövőben a lakásépítési munkálatokhoz is leg-

feljebb dolgozónként 1000 forint értékig lehet igénybe venni a tartalékalapot, s ez esetben a visszaváltási idő 2 év.

A beruházási lehetőségeket korlátozó tényező, hogy 1983-ban az 1982-ben képződött amortizációból és nyereségből a fejlesztési alapok 7 százalékát be kell fizetni a költségvetésbe. A szövetkezeteknél nincs befizetési kötelezettség, csupán ilyen mértékű zárolásra kerül sor. Ugyancsak a tartalékalapot érinti az az intézkedés, mely szerint az 1980 előtt képződött és elkülönítetten kezelt állományt le kell írni, azaz ezzel csökken a tartalékalap-betét nagysága.

A szabályozás új lehetőséget teremt a fejlesztési alapok átcsoportosítására, annak dinamizálási lehetőségeit a kötvényvásárlással is támogatja. Ez a rendelkezésre álló fejlesztési pénzeszközök hatékonyabb és koncentráltabb, vállalkozás jellegű felhasználását szorgalmazza.

A rendeletek külön intézkednek a kisvállalatok jövedelemszabályozásáról. A korábbi erre vonatkozó rendelkezések változtatlanul hagyása mellett a módosulás csupán annyi, hogy a fogvasztói szolgáltatói kisvállalatok a társadalombiztosítási járulék összegét levonhatják a bruttó jövedelemadó alapjából — szűkít a vetítési alap — és egyben az adó mértéke is 18 százalékra csökken.

A jövedelemszabályozás rendjét módosítják azok a készülő jogszabályok, amelyek az építési adómentesség körét szűkítik, valamint megváltoztatják az épületek és építmények amortizációs kulcsait.

A készletgazdálkodás ésszerűségét szolgálja az az intézkedés, amely szerint a vonatkozó rendelkezések értelmében, amennyiben a Magyar Nemzeti Bank és az Országos Anyag- és Árhivatal, vagy a felügyelet szerv a vállalati készletgazdálkodást rossznak minősíti, a Pénzügyminisztériumnak lehetősége lesz arra, hogy a forgóalapok legfeljebb 10 százalékát az ilyen gazdálkodóktól elvonja.

W. I.

Szegedi tájékoztató

Több olaj és földgáz

A szegedi szénhidrogén medence tavaly tervét túlteljesítve csaknem másfél millió tonna kőolajat, s több mint 3 milliárd 800 millió köbméter földgázt adott a népgazdaságnak. Erről és az idei feladatokról hétfőn Juratovics Aladár, a Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat szegedi üzemigazgatója tájékoztatta a sajtó munkatársait. Elmondta, hogy az idén a tavalyinál mintegy 200 millió forinttal többet fordítanak fejlesztésre, korszerűsítésre, új kismezők üzembe helyezésére.

Az idén kezd meg a termelést az újonnan felfedezett öttömösi kismező, ahol két kútból mélyszivattyús módszerrel hozzák felszínre az olajat. Huszonnégy millió forintot fordítanak a néhány hónapja termelő kiskundorozsmai mező fejlesztésére, új kutak és

gyűjtőállomás üzembehelyezésére. A területen a legrégebben termelő gázmezőt, az üllési, 150 millió beruházással fejlesztik.

A legjelentősebb olajmezőn, a több mint másfél évtizede termelőbe fogott algyőin 230 millió forintot fordítanak az olajat felhajtó rétegenergiák pótlására szolgáló vízviszanyomó rendszer teljes berendezésére, új vízviszanyomó üzem létrehozására. Tovább kísérleteznek a termelés harmadlagos módszerével, vagyis különféle vegyi eljárásokkal igyekeznek leoldani a mélyben levő tárolókőzetek faláról a kőolajat. Tervük, hogy a földben rejlő olajmennyiségek csaknem a felét a felszínre hozzák, ami világvilágviszonylatban is jó eredménynek számít.

Fejlődnek a magyar–finn szövetkezeti kapcsolatok

A Fogyasztási Szövetkezetek Országos Tanácsa meghívására január 13–17. között hazánkban tartózkodott a Finn Szövetkezeti Szövetség (OTK) küldöttsége. Eero Rantala, az OTK és Szlamenický István, a SZÖVOSZ elnöke tájékoztatták egymást a két ország fogyasztási szövetkezeti szerveinek időszerű gazdasági és társadalmi feladatairól. Tárgyalást folytattak a szövetkezeti kapcsolatok továbbfejlesztéséről. A tervük szerint bővítik az áruexportforgalmat; a Hungarocoop és a

Hungarofrukt növelheti export-szállításait. Az áruválaszték gazdagítására kölcsönösen nemzeti áruházi hetek rendezését tervezik. A Skála-Coop és az OTK áruházai között választékcserére kerül sor.

A gyógyvizek mellett létesülő üdülőszövetkezetek tervezésébe, és pénzügyi finanszírozásába is várhatóan bekapcsolódik a finn szövetkezeti szövetség.

A finn vendégek hétfőn elutaztak Budapestről.

Versenyben a világpiac

(Folytatás az 1. oldalról)

Tannimpex-szel együtt dolgozta ki idej üzlet- és piacpolitikai céljait. Eszerint lényegesen növelik a külföldön keresett Rias védjegyű termékek arányát és a sportkesztyűk szállításait. Mintakollekciójukat — több mint száz modellt — a szokásosnál egy hónappal hamarabb elküldték külföldi megrendelőiknek. Ugyanakkor a budapesti és a pécsi bőrgyárral közösen kifejlesztett újabb hazai nyersanyagok bedolgozásával csökkentik a termékek költségét. Terveik szerint az idén kilenc százalékkal növelik exportjukat.

A Szigetvári Cipőgyár divatos női cipőinek vásárlói köre újabb cégekkel bővült, svéd és norvég megrendelőikkel, akik húszezer pár cipőt vásároltak. Piaci pozíciójukat erősítik azzal is, hogy rugalmasan vállalják kisebb sorozatok gyártását, szállítását is. Idei terveik szerint a tavalyinál százszázalékosan több, összességében mintegy hétszáz ezer pár cipőt gyártanak tőkés megrendelésre. Ezt segítik azzal is, hogy februárban közös piacutatósi, eladási és szállítási irodát nyitnak a Tannimpex-szel és az amerikai International Leder kereskedelmi céggel.

A Kőbányai Textilművek idej konvertibilis exportjuknak húsz százalékos növelését tervezi. Berérett ugyanis az az exportbővítő hitelből megvalósított fejlesztés, amely növeli az értékesebb szövetek termelését. Kínálatukat bővítették a hagyományosnál sűrűbb szövésű bűtorszövettel, amelyből a svéd Ikea cég az első

félévre ötvenezer négyzetmétert rendelt. Ennek egy részét a Zala és a Kanizsa bútorgyár használja fel a svéd cégnek gyártott bútoraihoz.

A 33 országba exportáló Pápai Húskombinát az idén lényegesen bővíti a külföldön keresett dobozos sonka termelését. Ehhez szükséges van kiváló minőségű, kevésbé zsíros húsu állatokra is. Ezért a kombinát mintegy harminc millió forinttal segíti az állattartó nagyüzemi és kisgazdaságok fejlesztését, s anyagilag ösztönzi a termelőket a szükséges mennyiségre és minőségre. A kombinát új termékének, a farmerkolbászának múlt évi sikeres bemutatkozása alapján — a hazai igények kielégítésén túl — bővíthetik a kínálatot Amerikában és más országokban is. A Gyulai Húskombinát az idén már csaknem húsz új termékkel jelentkezik a piacokon, s arra is vállalkozik, hogy kis tételekben is szállít termékeket a nyugati partnereknek. Különböző műszaki és technológiai fejlesztéssel alapozták meg a választék bővítését és lehetővé tették, hogy az igényekhez igazodva növeljék az olcsóbb termékek kínálatát.

A húspar egésze nagy gondot fordít a versenyképességet javító korszerű csomagolásra is. A hazai vegyipari, alumíniumipari és papíripari vállalatokkal kialakított program szerint fejlesztik a korszerű csomagolóanyagok gyártását. Így a külföldi azonos minőségű hazai csomagolóanyagok is mind nagyobb arányban járulhatnak hozzá a húspari export versenyképességének növeléséhez.

Új lakásba a kolóniából

A Borsodi Szénbányák vállalatához tartozó bányatelepeken az idén is folytatja a bányászkolóniák régi roskatag épületeinek bontását. Az egyszoba-konyhas lakások helyett új, kétszobás, komfortos otthonokban helyezik el a bányászcsaládokat. A királdi bányatelepen a napokban kezdtek meg az új, harminchat lakásos bányászház alapozását, az épületbe a tervek szerint meg az idén beköltöznek a lakók. Alberttelepen ugyancsak hozzáfog-

tak két, egyenként huszonnégy lakásos bányászház építéséhez, ezekbe a rudolftelepi kolóniából költöznek majd át a bányászcsaládok.

A Borsodi Szénbányák területén fél évtizede kezdtek meg az egykori bányászkolóniák folszámolását, s eddig már több mint háromszáz lakást építettek fel Sajószentpéteren, Alberttelepen és Királdon. Az idén a tervek szerint újabb nyolcvannégy korszerű lakás készül el.

Tíztonnások klubja

A mezőgazdászok valamiféle hallgatólagos jóváhagyással egymás között különleges klubot „alakítottak”, a 10-tonnások klubját — így nevezik —, amelybe az egyhektáros területen 10 tonnát vagy annál nagyobb mennyiségű kukoricát termelt nagyüzemi gazdaságok tartoznak. A MÉM összesítése szerint 1982-ben negyvenhárom gazdaság ért el ilyen, nemzetközi összehasonlításban is kimagasló teljesítményt. Annál is inkább figyelemre méltó a siker, mert kivétel nélkül nagyobb termőterületeken, nagy táblákon érték el a magas hozamokat.

Néhány évvel ezelőtt még kis parcellán is elképzelhetetlen volt ez a teljesítmény, bár a növény-nemesítők már akkor is jelezték: az új hibridek és fajták képesek a korábbi rekordok megdöntésére, genetikai tartalékaik olyan nagyok, hogy akár a 10-tonnás bűvös határt is elérhetik, sőt tétehető is, 1981-ben tizenhat gazdaság tartozott ebbe a különös klubba, egy évvel korábban még csak négy, az azelőtti években pedig csak egy-egy táblán sikerült elérni a „kerekek számát”.

Az alsóbb kategóriákban ennél jóval nagyobb, számú kukorica-termesztő tette le névjegyét: a 9 és 10 tonna közötti hozamokat elért gazdaságok száma megközelíti a százat — kerekén 97 —, és összesen 244 gazdaság ért el 8 és 9 tonna közötti egy hektárra eső termésátlagot.

KÖZÉLET-DIPLOMÁCIA

Búcsúlátogatás

Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke, Lázár György, a Minisztertanács elnöke és Apró Antal, az országgyűlés elnöke búcsúlátogatáson fogadta Khuon Rant, a Kambodzsai Népköztársaság redkivüli és meghatalmazott nagykövetét, aki végleg elutazott Budapestre.

Kitüntetések

Az Elnöki Tanács dr. Bonta Jánosnak, az Egészségügyi Minisztérium nyugalmazott osztályvezetőjének több évtizedes munkássága elismerésül a Szocialista Magyarországtól Erdemrend kitüntetés adományozta.

Az Elnöki Tanács dr. Csató Zsuzsánának, az orvostudományok kandidátusának, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem ortopéd klinika egyetemi tanárának, több évtizedes, eredményes munkássága elismerésül a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetés adományozta.

A kitüntetések hét főn dr. Schultheisz Emil egészségügyi miniszter adta át.

Tolnay-émlékünnepség Firenzében

A firenzei Michelangelo-házban hétfőn megemlékeztek a két éve elhunyt Tolnay Károlyról — a Charles de Tolnay néven ismert világhírű művészettörténészről —, aki 15 éven át igazgatta a nagy művész egykori házában berendezett múzeumot és jelentősen gazdagította azt.

Az ünnepségen felavatták Tolnay Károly emléktábláját és leplezték mellszobrát a Casa Buonarrotiban.

Hubay Miklós, a Magyar Írók Szövetségének elnöke ez alkalomból átadta a múzeumnak Csikszentmihályi Róbert Tolnay Károlyról készített emlékérmét.

Paola Squellati Brizio, megbízott igazgatója a magyar származású művészettörténészre vonatkozó emlékeket ajánlott fel Kecskeméti városának, ahol a Technika Házában a magyarországi Michelangelo-kutatók kaptak otthont.

Tájékoztató az MTESZ-ben

Iparunk és a műszakiak

Méhes Lajos ipari miniszter hétfőn az MTESZ székházában tájékoztatta a tudományos egyesületek és a területi szervezetek titkárait, valamint a meghívott szakembereket az ipar jelenlegi helyzetéről és jövőbeni feladatairól.

Az előadást követően a szakemberek megvitatták az ipar fejlesztésével kapcsolatos elképzeléseket. A felszólalók különös fontosságot tulajdonítottak annak, hogy iparunk minél előbb korszerű, versenyképes termékek széles választékával jelentkezzen a hazai és a nemzetközi piacon. Hangsúlyozták a műszaki fejlesztés, a tudományos eredmények gyakorlati alkalmazása, a műszaki és tudományos munka, a szel-

lemi erőforrások, tartalékok hasznosításának, megbecsülésének fontosságát.

Több hozzászólás hangzott el azzal kapcsolatban, hogyan, milyen szabályozók, módszerek, ösztönzők segítségével lehetne ipari termelésünket, a termelés szerkezetét gyorsan és hatatosan igazítani a bel- és külföldi igényekhez. Figyelemre méltó észrevételek hangzottak el a mikroelektronika szerepéről, az energia- és anyagtakarékos gyártási folyamatokról.

A felszólalók leszögezték: műszaki és tudományos értelmiségünk ismeri az ipar fejlesztésének jelentőségét, érzi és vállalja felelősségét, szerepét e feladatok megvalósításában.

Véget ért a pszichiátriai kongresszus

Közösségek kerestetnek

A társadalmi fejlődés elkerülhető mellékhatása a pszichiátriai betegség, amely napjainkban anyagi javaink, a szabad időnk gyarapodásával egy időben mind gyakoribbá válik — állapították meg a Magyar Pszichiátriai Társaság vasárnap zárult I. kongresszusán. A Semmelweis Orvostudományi Egyetem elméleti épületében tartott háromnapos tudományos tanácskozáson részt vevő hazai és külföldi pszichiáterek, pszichológusok, szociológusok és biológusok mondták el: gyakran tapasztalható, hogy a felgyorsult élettempó, az egymás iránti közömbösség ott sem teszi belső szükségletté a közösség kialakulását, ahol erre mód és lehetőség lenne. Sok családban szintén magánosan az emberek, akik közül számosan úgy vélik — mivel nem hallgatják meg őket — senkinek se kellenek, nem értik meg őket. Ennek következménye a szorongás, a félelem depresszió. Sokan a szabad időtől várják, hogy az kiegészítse azokat a veszélyeket, amelyekkel esetenként a hajszolt munkatempó, a hibás emberi kapcsolatok idéznek elő. A szabadidő-programok zöme azonban nem segíti elő az egyén alkotóképességének, személyiségének kibontakozását, embertársaihoz fűződő kapcsolatainak erősödését.

A pszichiátriai szakemberek véleménye: a társadalmi egészenek, az iskolának, a népnevelésnek, az igazságszolgáltatásnak, a településpolitikával és a munkaszervezéssel foglalkozóknak egyaránt szem előtt kell tartaniuk a mentálhigiénia, a lelki egészség megóvásának szempontjait.

Ráműtötték arra, hogy a pszichiátriai betegek gyógyulási esélyei csak akkor javulnak, ha közösségük elfogadja őket teljes, vagy csaknem teljes értékű és méltóságú emberként. Esetenként már tapasztalható, hogy például a szocialista brigádok, ösztöne emberi segitleni akarástól indított munkahelyi kollektívák döntő szerepet vállalnak a pszichiátriai rehabilitációban.

Az alkoholizmus gyógyításáról tanácskozva elmondták: a kijáratnástól a rehabilitációig terjedő hosszú folyamat csak az intézmények sorának összehangolt munkájával lehet eredményes. A Róbert Károly körüti kórházrendelőintézetben és még néhány helyen jól működő komplex alkoholizmus modellintézmények példája bizonyítja: ez mindenképp előtérbe kerül a szemléleti kérdés, s lehetséges az is, hogy ez a szisztéma többé-kevésbé maga teremtsen meg a fenntartásához szükséges anyagi feltételeket.

A hatalom mérge

tő, s azzal visszaélő játékezőtípusát. A játékezőt különleges joggal fölruházott személy a pályán, s ha nincs kellő intelligenciája, hajlamos rá, hogy önmagát mindenhatónak képzelje. Szentnek és sérthetetlennek véli magát, senki nem kételkedhet bírói felsőbbrendűségében. Egyik másik „torpe Napóleon” az eseményt pontosan rögzítő képmagnót is fumigálja, mert szerinte nem az a lényeg, mi történt a valóságban, hanem az, mit határozott ő. Spanyolországban a labdarúgó VB-n egy-két játékezőt „szemszédetten csalt” segített meghamisítani az eredményeket, s nem tévedésből — ami előfordulhat —, hanem tudatosan, hatalma biztonságában. Sípval a szájában vagy a pontozó asztalnál a hatalom könnyedén kitombolja magát. A felsőbbrendűség, a megtámadhatatlan hatalom fölénye eltörzít olyanokat, akik teljesen alkalmatlanok, hogy hatalmat adjanak a kezükbe.

A futball- meg a röplabdapályá sípval, vagy az öklöző- és birkozópást pontozóbírái között a hatalmaskodók nyilván nincsenek többségben. De vannak, akik a hatalom megszállottjai. S a sport csak szemléletes példa arra, hogy mi mindent lehet elkövetni a hatalom birtokában. Hányan ülnek hivatalfőnöki székben, s döntések emberek sorsáról, előrelépéséről, jutalomról, fegyelmezésről, szellemi termékek elfogadásáról, elismeréséről vagy elvetéséről. Hányan élnek vissza a családban

mindnyájan beletartozunk. De amikor a hatalom gyakorlásáról van szó, csak megbízottak vagyunk — a futballpályán éppúgy, mint a tanácsi frásztal mögött. Az egész nép megbízottai vagyunk — ki-ki a maga posztján — de nem azonosulhatunk a hatalommal úgy, hogy másokat szolgálata kényszerítsünk. „Szigzerve se szolgálók aljas / nyomorító hatalmakat” írta József Attila, de ő ezt a kizsákmányoló osztálytársadalom aljas hatalmi szervezeteihez címezte. Mi semmilyen poszton nem viselkedhetünk úgy, hogy bárki ebben az országban úgy érezze: sziszegve kell szolgálnia azt, aki a hatalom kisebb-nagyobb birtokosa.

Ismertem a régi világban házimestert, akinek beosztottja volt a vice. S úgy érezte: ő az úr, ő van felül, s kibábrálhat egy szál beosztottjával. És ismertem a régi szentüzelésű lokomotívon dolgozó mozdonyvezetőt; a hozzá beosztott kazánfűtőt meggyötörte, szidta, rugdosta, mert ő volt a vezető, a főnök, az a szerencsétlen pedig a szénlapátoló.

Úgy tűnik, hogy minél kisebb a hatalom, annál jobban visszaél vele a hatalom birtokosa. Valaha nekem is volt hatalmam: három ízben voltam főszerkesztő. De már harminc évvel ezelőtt megtanultam, hogy a hatalom mulandó, s a hatalom birtokában is úgy kell viselkedni, hogy ne feledjünk; egyszer majd mások hatalmának árnyékában kell élnünk.

Bár meggyőződésem, hogy a hatalom gyakorlása nem mindig és mindenütt volt árnyékot; néha napsütés jár a nyomában.

Nemes György

Soproni anizsz

Gondoljunk a turistákra

A kétezer esztendő, már a rómaiak lakta festői környezettel körülvett, hangulatos kisváros, Sopron gondjait és örömeit egyaránt befolyásolja idegenforgalmi vonzereje, történelmi múltja és az osztrák-határ közelsége. A folyamatos, zökkenőmentes ellátáshoz, a szolgáltatások szervezéséhez ugyanis, nem elegendő csak a helyi lakosok igényeit számba venni. **Gondolni kell a turistákra is.** Miként tudott a város megbirkózni tavaly e korántsem egyszerű feladattal, hogyan gazdálkodott az anyagi és pénzügyi forrásokból — erről kérdeztük a városi tanács pénzügyi osztályának vezetőjét, dr. Horváth Mihályt, valamint Tanay Istvánt, a terv- és munkaügyi osztály vezetőjét.

Kisvállalkozásban a parkok

Tekintettel az ország pénzügyi helyzetére, nekünk is vissza kell fogni a költségeket. Rangsoroljuk, hogy mire fordítsunk pénzt, és természetesen, elsődlegesen az alapellátásra kell kifizényelni a közös kasszából. Mindehhez természetesen támogatásra falánk: a szocialista brigádok és a soproni lakosok társadalmi munkával igyekeznek hozzájárulni városunk épüléséhez, szépüléséhez.

Jól haladunk a felújításokkal, a karbantartásokkal. A jó előkészítés, szervezés következtében, az e célra számtal összeg 99,5 százalékát felhasználtuk. Több iskola — mint például az Orsolya téri általános iskola — a Fáy András Közgazdasági Szakközépiskola, a Róth András Erdészeti Szakközépiskola — teljesen megújult. Megkezdődött a kórház régi várt rekonstrukciója. A hosszú távú, 530 millió forintos új építés első szakaszában átadtak egy 40 személyes pavilont. Nyomasztó gond esztendőök a körzeti orvosi ellátás. A rendelők zöme elavult, szűk, az egykori városi méretekhez tervezett intézményeknek ma már a járásokat is el kell látni. Az idén elkészült a Tancsics utcai rendelő, valamint a Lővérekben a soproni kispárosok társadalmi munkában, a régi épület átalakításával építettek egy rendelőt.

Sopron „átka”: épületei, intézményei elavultak, korszerűtlenek. A falak salétromosak, vízesek, a villanyhálózat gyakran leég, érintésvédelmi hibák vannak mindenfelé. Ezen azonban, csak lépésenként lehet segíteni. Hiába magas a köznevelés aránya, amikor a csövezetek lassan szárazvessék, gyakran kilyukadnak. Itt tehát jóval többet kényserülnek a karbantartásra fordítani, mint más városokban.

A parkfenntartás, a közlekedés, mivel Sopron idegenforgalmi központ, nagy forgalmú üdülőhely — kiemelt feladat. A meglévő pénzűből azonban nehéz fenntartani a parkokat. Márpedig növekedett a zöldterület, így aztán egy négyzetméternyi út, park fenntartására kevesebbet tud fordítani a város. Ezen sajátos módszerrel segítettek: a Kertészeti és Parkfenntartó Vállalat a zöldterület nagy részét kiadta dolgozóinak kisvállalkozásba, ahol saját eszközzel, önálló munkabeosztással egy meghatározott összegért gondozták. Így módon a fele árértékű széptűjük a parkokat.

Jó üzlet lehetne

A kereskedelmi ellátás gondjai is kapcsolatban vannak az idegenforgalommal. Jelenleg ugyanis a szűk alapellátott üzletekben még a napi beszerzés is gyakran csak több órá soraállás, tülekedés után sikerül. Pedig, élelmiszer van bőven, csak éppen a korszerű üzletek hiányoznak. A szomszédos Ausztriából ugyanis sokan szívesen vásárolnak nálunk. Talán javíthatna a helyzeten, ha egy olyan áruházat tudnánk építeni, amely elsősorban az osztrák vendégek által keresett kurréns, exkluzív cikketek — például szovjet pez-

gót, rákkonzervet, kaviárt, magyar féliszalámit stb. — árusítana, akár konvertibilis valutáért is. Nem véletlenül javasolom ezt, hiszen Sopronban kevés a pénzbővítőhely. Délután 4-5 óra után már sehol sem lehet váltani az üzletek azonban hétvégén is vannak.

Baj az is, hogy kevés pénzünk működik. Sokan szívesen járnak a hozzájuk tankolni — főleg, mivel

nálunk igen olcsó a dízelbenzin. Nem úgy, mint Ausztriában, ahol alig van különbség a normál és a dízelbenzin között.

Osztrák barátaink számos szolgáltatást szívesen vesznek igénybe például a vegytisztítást, szemüvegkészítést, fogpótlást.

Jó üzletet lehetne ebből csinálni. Az Otótert már, képcsolt! 1984-re elkészül a komputeres szemvizsgálgó. Elkéne egy korszerű fogtechnikai laboratórium, amely hátridőre elkészítené a rendeléseket, ugyanis jelenleg még a soproniaknak is hónapokig kell várniuk egy fogpótlásra, mivel megrendeléseiket Győrbe küldik el, a laboratóriumba. Egvelőre tehát, úgy tűnik, nem eléggé készültünk fel a megnövekedett idegenforgalomra.

Hogyan tudják megőrizni a történelmi múlt város műemlékeit?

Az építkezések mellett rendkívül nagy gondot fordítunk városunk szépségének megőrzésére, a műemlékek felújítására. Az elmúlt esztendőben ezt nem mindig sikerült zökkenőmentesen megvalósítani. 1981-ben még nem tudtunk a kivételezőkkel együtt megfelelően felkészülni, és ennek következtében 21 millió forintos lemaradásunk volt. Tavaly már olajozottabban mentek a felújítások, bár néhány esetlegeslet találni, ugyanis csak akkor tudtunk egy épület restaurálásához hozzájárulni, ha az ottani üzletnek megfelelő helyiséget adtunk. Volt olyan ház, ahol csak most derült ki, hogy az államosításkor egy részre magánkézen maradt, és tulajdonosa más városban vagy külföldön élnek. A felújításához azonban addig nem lehetett hozzákezdeni, amíg nem sajátítottuk ki őket.

Tranzitraktár

Melyek az új esztendő legfontosabb feladatai?

Ismét nehéz esztendő előtt állunk. A feltételek még szigorúbbak lesznek, mert kevesebbet kell sáfárkodnunk. Így aztán a rangsorolásnak a korábbinál is nagyobb szerepe lesz, folytatjuk az integrációt, amely bevált az egészségügyben, s az elmúlt esztendőben a művelődési intézményeknél is jó tapasztalatot szereztünk. A jelenleginél jobban ki lehetne használni a város fekvését, így például gondoltunk egy tranzitraktár megépítésére is. Két új élelmiszerüzlet is elkészült jövőre a lakótelepeken, emellett azonban fővábra is keresünk a megoldást — talán éppen közösen a Cserege Vállalattal —, miként tudnánk a Belvárosban egy korszerű élelmiszer-áruházat felépíteni, hogy ezzel is javítsuk a vásárlási körülményeket.

B. Mezei Eva

Egy hét a világgazdaságban

Teherviselés 1983

A nemzetközi bankrendszerre nehezedő nyomás lényeges csökkenésére idén sem lehet számítani, ezért a pénzügyi világnak azonnali esélyekre van szüksége az összeomlás elkerülése végett. A világ országainak mintegy 700 milliárd dolláros adóssága, az átütézési kérelmek megszaporo-dása, s nem utolsósorban a tovább nagy összegű kölcsönigények olyan globális méretű gondokat idéznek elő, amelyeknek megoldására a világ kereskedelmi (magán-) bankjai már nem tudnak vállalkozni. Jól jellemzi a kialakult helyzetet, hogy az amerikai bankok külföldi követelésének összege a tavalyi év végén elérte a 204 milliárd dollárt, ez pedig saját tőkéjük értékének kilencszerese!

Mentőöv az IMF-től

Ebben a helyzetben felértékelődött a nemzetközi pénzügyi szervezetek, elsősorban a Nemzetközi Valuta Alap (IMF) és a Világbank szerepe; hiszen világméretű akciókkal elkerülhetőnek látszik a hitelválság. Az elmúlt hét legfontosabb gazdasági eseményei az IMF megerősítésével, alapjainak feltöltésével kapcsolatban történtek. A nemzetközi bank- és pénzügyvilág számára ugyanis eszterházi vált, hogy a nemzetközi pénzügyi szervek erősítése mentőövet jelenthet a nagyobb zavarok elkerülésére.

Párizsban tanácskoztak az elmúlt héten a tíz legfejlettebb tőkés ország pénzügyminiszterei, akik testület, az úgynevezett Tízek csoportja. Előzetes megállapodás született, hogy a Tízek az IMF segítségére sietnek, és sa-

ját pénzeszközöket a szervezet hitellevekenyessége fokozásának szolgálatába állítják. A Tíz ország és az IMF között általános kölcsönegyezmény van érvényben, amely lehetőséget ad arra, hogy a Tízek a valutaalap keretében hitelezzenek egymásnak. A Nemzetközi Valuta Alapnak igen nagy szüksége van anyagi forrásainak bővítésére. Jelenleg mintegy 65 milliárd dollárra tehető az IMF pénzeszközei, amelyek az IMF pénzeszközei, amelyek a tagországok kvótábefizetéseiből állnak. Számítások szerint az elkövetkező 3-4 esztendőben a likviditási gondok elkerüléséhez további 40-60 milliárd új hitelforrásra lenne szüksége a szervezetnek. A Tízek felajánlása tehát csak egy részét képezi az IMF-alapok feltöltésére irányuló csomagtervnek.

Ma már az USA is belátja, hogy feltétlenül szükséges a pénzügyi anyagi forrásainak kibővítése, hiszen az jótékony hatással lehet a világgazdaságra is. Számítások szerint, idén a fejlett tőkés államok 40 milliárd dolláros exporttól eshetnek el, ha a fejlődő országok nem kapnak elegendő hitelt. Az IMF igyekszik más forrásokból is bővíteni a kölcsönözhető pénz mennyiségét. Január első napjaiban a pénzügyi szervezet vezérigazgatója Szaúd-Arábiában folytatott megbeszéléseket arról, hogy az IMF 4-5 milliárd dolláros kölcsönt szándékozik felvenni az arab országától. (Szaúd-Arábia már az elmúlt évben is hajlandóságot mutatott az IMF támogatására, kvótáján felül ez idáig mintegy 8 milliárd dollár kölcsönt nyújtott a szervezetnek, „gyorssegély” formában.) A múlt héten a Világbank elnöke

ugyanícsak a támogatás mértékének növeléséről tárgyal Szaúd-Arábiában és Kuvaitban. Az arab országok számára a kölcsönök nyújtása azt is jelentene, hogy a „donor államoknak” megnehető a szerepük az IMF-ben, a korábbinál erőteljesebben befolyásolhatják a pénzügyi hitelpolitikáját.

Hitel - átütézés

Déli szomszédunknál újabb kölcsönökkel — legalábbis 1983-ban — elkerülhetővé válhat a külföldi hitelek átütémezése, s ez mind Jugoszlávia, mind pedig a bankok érdekében áll. Noha az újabb kölcsönök kérdésében csak részleges döntés született, a magánbankok fizetési haladéka jelzi, hogy a pénzügyi igyekszik Jugoszláviával együttműködni, segítségére sietni a pénzügyi problémák megoldásában.

Az elmúlt hét világgazdasági krónikájának pénzügyi történései tulajdonképpen semmi rendkívülit nem jelentenek. Legalábbis manapság, amikor a világon ritkaságnak számít az egészséges pénzügyekkel rendelkező ország. A kölcsönök és a kölcsönfelvétel „sorsa” annyira összefonódott, hogy csak egymás kölcsönös támogatásával és megértésével kerülhető el a pénzügyi katasztrófa. Végeredményben a nemzetközi pénzügyekben is „közteherviselés” kezd kibontakozni, hiszen a nemzetközi pénzügyi szervezetek jelentőségének a növelése mind a magánbankoknak, mind pedig a világ hitelező és hitelfelvevő országainak érdekében áll.

Gonda György — Szentgáli Péter

Szovjet tervjelentés

A Szovjetunió Központi Statisztikai Hivatala nyilvánosságra hozta az ország múlt évi népgazdasági tervének teljesítéséről szóló jelentését.

Az 1982. január 1-én 271,2 millió lakosú Szovjetunió nemzeti jövedelme az elmúlt évben 2,6 százalékkal növekedett. Az ipar termelése 723 milliárd rubelnél nagyobb értékű volt. A termelőszektor gyártása 2,8 százalékkal, a fogyasztási cikkeké pedig ezt meghaladó ütemben, 2,9 százalékkal nőtt. A mezőgazdasági termelésnövekedés 5 milliárd rubel, 1 százalék volt. Ez a termelésnövekedés egyben a hatékonyság javulását is jelzi, mivel a dolgozók létszáma csak 1,1 százalékkal, a beruházások összege pedig 2 százalékkal nőtt. Csökkentek a befektetett beruházások. A múlt évben mintegy 200 új ipari üzem kezdte meg a termelést.

A kolhoztagoknak a közös gazdaságban végzett munkából származó jövedelme 4 százalékkal, a bérből és fizetésből élők keresete pedig 2,8 százalékkal emelkedett, s ez utóbbi átlagos havi értéke elérte a 177,3 rubelt. Az egy lakosra jutó reáljövedelem 0,1 százalékkal, a kereskedelmi áruforgalom pedig 0,3 százalékkal volt magasabb az 1981. évinél, 4,7 százalékkal nőtt viszont a lakossági szolgáltatások értéke.

Zöld drachma

Az Európai Közösségek Bizottsága a „zöld drachma” hétszázalékos leértékelését fogja javasolni az EK miniszteri tanácsának — jelentették be Brüsszelben. Az EKG országai egymás közötti agrárkereskedelmét az úgynevezett „zöld” valutafolyamokon számolják el, amelyet a pénzügyi viszonyok változása — jelen esetben a görög drachma közel-múltbéli 15,5 százalékos leértékelése — esetén utólagosan kiigazítanak a kereskedelmi forgalom egvensúlyának megtartása érdekében.

A Szovjetunió külkereskedelmi forgalmának összértéke 119 milliárd rubel volt, 8,4 százalékkal magasabb, mint az előző évben. A forgalom nagyjából a szocialista országokra, s ezen belül is a KGST tagállamaira jut.

A szovjet ipar 1982-ben egészében teljesítette tervét, s csupán néhány iparág, így a vegyipar, a vasohászat és a mikrobiológiai ipar nem tudott megbirkózni a rárótt feladatokkal. Villamos energiából a múlt évinél 3 százalékkal többet, 1366 milliárd kilowattórát, kőolajból 0,6 százalékkal többet, 613 millió tonnát, földgázból pedig 8 százalékkal többet, 501 milliárd köbmétert termeltek. A Szovjetunióban 1982-ben 5400 ipari robotot gyártottak, s ez az ipari átlagot, messze meghaladó, 61 százalékos termelésnövekedést jelent. Személygépkocsiból az 1981. évinél 1 százalékkal kevesebbet, 1 millió 307 ezer darabot gyártottak. Az ipari munka termelékenysége 2,1 százalékkal, a tervben előírtnál alacsonyabb ütemben nőtt. Az előirányoztnál kevesebb volt az anyagmetakartítás, s a szükségessé lassabb ütemben vezették be az új technikai eszközöket és technológiai eljárásokat.

A mezőgazdaság a rossz időjárás ellenére növelte termelését. Számottevően több gabonát taka-

rítottak be, mint 1981-ben, s az ország gabonakészletei biztosítják a lakosság kenyér- és egyéb pékárukeresletének maradéktalan kielégülését. Növekedtek az állattenyésztés takarmánykészletei is. Növekedett az állatállomány, a sertések száma nagyobb mértékben, mint a szarvasmarháké. Marha- és baromfihúsból, valamint tejből ennek ellenére nem sikerült teljesíteni az állami felvásárlási terveket. A mezőgazdasági fejlesztésre a múlt évben 37,4 milliárd rubelt fordítottak.

A közlekedés a vasutat leszámítva eléget tett feladatainak. A vasút különösen kőolajból és olajipari termékekből, faipari termékekből, cementből és műtrágyából szállított kevesebbet, mint azt a terv előírta. 1981-hez képest romlott a vagonpark kihasználtsága és a vasúti dolgozók munkatermelékenysége is.

1982-ben a Szovjetunióban újabb intézkedéseket tettek a dolgozók életszínvonalának javításának érdekében. Jelentősebb fizetésemelést hajtottak végre a bányászok körében. Az OSZSZSZK, Ukrajna, Belorusszia, Moldávia és a balti köztársaságok területére kiterjesztették a gyermek egy éves koráig szóló gyermekgondozási segélyt, és másfél évre növelték a fizetés nélküli gyermekgondozási szabadságot. Ország-szerte 2 millió új lakás épült.

Lakáscsere az OTP-nél?

A pénzügyminiszternek a közelmúltban megjelent rendelete értelmében módosult az Országos Takarékpénztár feladatai. Bár a bérletkiosztás közvetítése továbbra is az IKV joga marad, az OTP szintén közvetíthet: elősegítheti a bérletkiosztás cseréjét. Ezentúl szélesebb körben nyílik lehetőség arra, hogy a bérlet megvásárolják az állami tulajdonban lévő lakásokat. Az OTP a korábbinál jóval több in-

gatlant is vásárolhat további csere vagy eladás céljára. Ezentúl a családi házat is fel lehet ajánlani az OTP-nek megvételre. Az OTP, amely forgalmi áron veszi meg az ingatlanokat, háromszázalékos kezelési költséggel adja tovább. Megbízás alapján is foglalkozik a takarékpénztár ingatlanok értékesítésével: ebben az esetben csak a partnerrel összehozása a feladata, s a szerződés lényeges feltételeit a megbízók határozzák meg.

KÖZÉLET—DIPLOMÁCIA

Guy Spitaels megbeszélései

Az MSZMP KB meghívására hazánkban tartózkodik Guy Spitaels, a Frankofon Szocialista Párt elnöke.

Ovári Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára és Várkonyi Péter, a KB titkára hétfőn megbeszéléseket folytatott Guy Spitaelszel. A tárgyalásokon kölcsönösen tájékoztatták egymást országai és pártjaik helyzetéről, véleményeserét folytatták a nemzetközi helyzet, az európai béke és biztonság megőrzésének időszerű kérdéseiről, valamint az MSZMP és a Frankofon Szocialista Párt közötti kapcsolatok bővítésének lehetőségeiről.

A találkozó jelen volt Horn Gyula, a KB külügyi osztályának helyettes vezetője.

Havasi Ferenc befejezte finnországi látogatását

Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára finnországi látogatásának utolsó programjaként a hét végén a Finn Szociáldemokrata Párt oului megyei és városi bizottságának tevékenységéről ismertkedett. Havasi Ferenc látogatása befejeztével hazatért Budapestre.

Fogadás a román nagykövetségen

A magyar—román barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés aláírásának 35. évfordulóján Victor Bolojan, Románia budapesti

nagykövete hétfőn a nagykövetség épületében fogadást adott, amelyen részt vett Pujá Frigyes külügyminiszter és a minisztérium több vezető munkatársa. Barity Miklós nagykövet, hazánk budapesti nagykövetségén az évfordulóról ugyancsak ünnepi fogadással emlékezett meg. A fogadáson megjelent Stefan Andrei külügyminiszter is.

Budapestre érkezett Werner Felfe

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására hétfőn Budapestre érkezett Werner Felfe, a Német Szocialista Egységpart KB Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára. Kísérétében van Helmut Semmelmann, az NSZEP KB mezőgazdasági osztályának vezetője.

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. Meisel Jánosnak, a Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi tanárának, az egyetem volt rektorának nyugállományba vonulása alkalmából, kiemelkedő munkássága elismeréseként a Szocialista Magyarországról Erdemrend kitüntetését; dr. Jándy Géának, a Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi tanárának 60. születésnapja alkalmából, eredményes munkája elismeréseként a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetését adományozta. A kitüntetéseket Korcsog András művelődési minisztériumi államtitkár hétfőn adta át.

A Közművelődési Tanács ülése

Hétfőn a Parlamentben — Győri Imre elnökletével — ülést tartott az Országos Közművelődési Tanács. Az ülésen részt vett Sarlós István, a Minisztertanács elnökhelyettese. A testület Rátkai Ferenc művelődési miniszterhelyettes előterjesztése alapján áttekintette az amatőr művészeti mozgalom helyzetét, művelődéspolitikai szerepét.

A Művelődési Minisztérium beszámolója és a vita alapján az OKT megállapította, hogy a mozgalomnak nemcsak nagy hagyományú múltja, hanem gazdag, színes jelene is van. Az országban mintegy 23 000 amatőr

művészeti csoport tevékenykedik; a megközelítőleg ötszáz ezer résztvevő többsége az együttes alkotás és a közösségi művelődés iránt érdeklődő fiatal. Az Országos Közművelődési Tanács állásfoglalása szerint az amatőr művészeti mozgalom további társadalmi figyelmet érdemel. Ennek érdekében — a művelődéspolitikai céloknak megfelelően — valamennyi érdekelt irányító és fenntartó szervezetnek támogatni kell a demokratikus kezdeményezéseket és a mozgalomban rejlő közösségi nevelési lehetőségek jobb hasznosítását.

Bányászat

Könnyebben, biztonságosabb

A szűkösebb anyagi források ellenére is több mint nyolcvanmillió forintot költenek az idén a főbb bányaveszélyek elleni védelemre, a munka könnyítésére a dorogi szénmedencében — jelentették be a vállalati szakszervezeti bizottság hétfői ülésén. A tavalyihoz hasonló mennyiséget, 550 ezer tonna szenet kell felszínre szállítani az év során, de

nehézebb körülmények között, kimerülőben levő aknákból. Ezért sokat tesz a vállalat a munkakörülmények javítására. A vízleltetésre kétféle forintosítást vásárolnak szivattyúkat, ventilátorokkal javítják a szellőztetést, „zajtérképet” készítenek. Felsőzárnál is több új típusú biztosítószervezetet is vásárol a vállalat.

Kereskedelmi tanácskozás

(Folytatás az 1. oldalról)

talható, sőt, nőtt az élelmiszer-kereskedelemben inkább mint eddig, s hasonló a helyzet a vendéglátásban is, ahol valamilyen módon minden harmadik vendég számláján hiba van. Ezen a helyzeten csak a határozott, a szigorú fellépés változtathat, s mindezekelőtt a vállalati belső ellenőrzés javítására van szükség.

Szó esett a kereskedelem szempontjából gyengén ellátott területek helyzetéről is. Ezzel kapcsolatban kifejtették: megengedhetetlen, hogy miközben a főváros milliókat költ új üzletekre, a peremkerületekben hónapokig, esetleg évekig üresen álljanak az üzlethelyiségek. Az is elhangzott: ha létszámbány miatt kényszerülnek lelakatolni az ajtókat, az üzletet inkább ajánlják fel a ta-

nácsnak, s az adja bérbe, lehetőleg kereskedelmi felhasználásra.

A felszólalók közül többen hangsúlyozták, hogy a jelenlegi helyzetben a vállalati erőforrások újszerű felhasználására van szükség. Közvetlen beszerzésekkel le kell rövidíteni az áru útját, és vállalni kell a kísérletek kockázatát is. Többen szolták az irányítás korszerűsítésének, a megfelelő utánpótlás nevelésének fontosságáról, s azt is szóvá tették, hogy a kínálat jelenlegi színvonalának megőrzéséhez jobb prognózisokra van szükség, felmérve a gazdasági változások hatását a kereskedelemre. A nagyobb vállalati önállóságot követnie kell a vállalati irányítás korszerűsítésének is: növelni kell a kisebb egységek, boltok vezetőinek felelősségét, önállóságát.

Jön a vaníliás tej és az almatorta

Élelmiszeripari újdonságok

Az élelmiszeripar legfontosabb ideai feladata: továbbra is az egyenletes, jó színvonalú ellátás. A korszerű táplálkozás követelményeinek megfelelően az átlagosnál gyorsabb ütemben emelkedik az állati eredetű termékeket előállító vállalatok termelés-

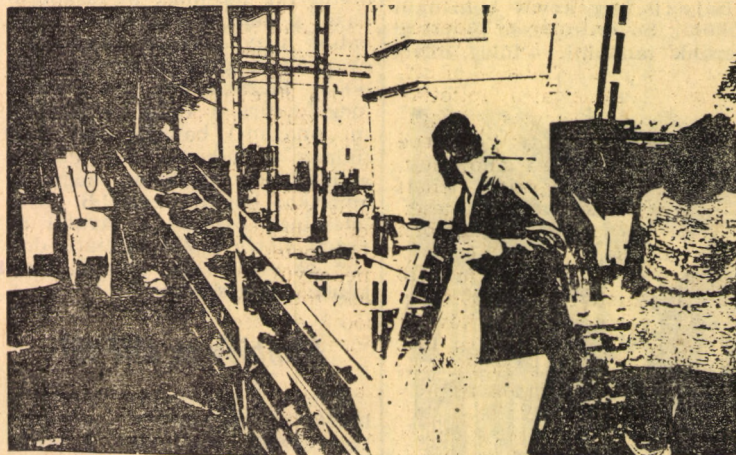
sajtoknál. Szintén újdonságnak számít a krémféhej sajt. A kis-teleki üzem készítménye a közkeleti országokban már évek óta igen keresett cikk, s most a hazai kereskedelem is átveszi a sós ízű, a sajtjaláték készítésére is alkalmas terméket. A Veszprémi Tej-

mel új, közös töltőüzemek létesítéséről, főként nagyvárosok közelében.

A hűsítőipar 25—30-féle olyan újdonságot ad a kereskedelemnek, amelyek döntő többsége az olcsóbb kategóriába tartozik. A vállalatok a fejlesztéseknél a hazai csomagolóanyagok nagyobb arányú felhasználására, a különleges ízek előállítására, s az eltarthatóság növelésére törekednek. Hamarosan megjelenik a tubusos kenőmájás, a Mátra-vidéki Fémmevek fejlesztette ki hozzá a csomagolóanyagot. Svájci céggel kooperálva — egyelőre kölcsöngeppel — dobozlik a májas egy részét, s megpróbálnak közösen eladni a termékből közkeleti piacon. Ugyancsak a győri üzem újdonsága a húskenyér, amely négyféle ízesítésben készül.

A törökszentmiklósi feldolgozóban panírozott, sütésre kész csirkehúst állítanak elő, a debreceni üzem pulkapörkölttel és aprólékkal „rukkolt ki”, a pécsi üzem pedig darabolt kacsát szállít a kereskedelemnek. Újdonság az is, hogy korábban az aprólék csupán kétféle változatban készült, most több variációban párosítják a mirelitcsomagban a szárnyat, a lábat, a fejet és a zúzat.

A hűtőipar újdonsága a mirelit forgácsfánk, a stíriai lekvárosmetélt és a spagetti bolognese. Kapható lesz gombás és zöld-ség-ízű pizza. A győri üzem zselétorta előállítására rendezkedett be, a Békéscsabai Hűtőház pedig megkezdi az almatorta gyártását. Kuriózum a csepeli üzem készítménye, a mirelit báránypörkölt, amelyet már árusítanak is.

A hetényegyházi UNIVER Afész konzervüzemének tavaly indított gépsorán különleges, új ízesítésű „pirosaranyak” készülnek.

se, míg a sütő- és tészta-, illetve az édesipar valamivel mérsékli a termelést.

A tejipar termékeiből jelenleg 176 kilogramm az egy főre jutó fogyasztás, s az idén előreláthatóan eléri a 180 kilogrammot. Az idén kezd meg a termelést a szekszárdi tejüzem, ahol a trapista sajton kívül új zsírszegény, diétázóknak, fogyókúrázóknak ajánlott sajtok, lestyan, paprikás és fokhagymás ízesítésű termékek jelennek meg, amelyek még olcsóbbak is a hagyományos

ipari Vállalat Camembert sajtcsalád választékát bővíti: a Bakony és a Tihany után az idén nagyobb mennyiségben gyárt különleges penészlel Brie sajtját, amelyet jelenleg Budapesten már 200 üzletben forgalmaznak. Forgalomba hozzák az ízesített tejek vaníliás változatát, s várhatóan a jelenleginél több, 7 napig eltartható feltartós tejet árulnak majd. Most egyedül Tatabányán készül a feltartós zacskós tej, az ipar azonban már tárgyal több mezőgazdasági üzem-

Anglisztikai napok

Anglisztikai napok kezdődtek hétfőn Debrecenben, a Kossuth Lajos Tudományegyetemen az ország különböző részéről tanító, dolgozó angoltanárok, fordítók, filológusok részvételével.

A kétnapos program keretében negyven előadás hangzik el. Szólnak a fordítók kapcsolatairól, az idegen nyelvi oktatás időszerű kérdéseiről, előadások hangzanak el a fordításról és az irodalomtanításról, valamint a tolmácsolás-oktatás problémáiról, a középiskolai nyelvoktatásról.

Tanácsfiataloknak

Alkotó ifjúság

A Közalkalmazottak Szakszervezetének budapesti bizottsága és a Fővárosi Tanács Alkotó ifjúság pályázatát hirdetett a fővárosi és a kerületi tanácsok apparátusában dolgozó fiataloknak. A már hagyományos verseny célja ezúttal is az, hogy a 35 éven aluli tanácsfiatalok vegyenek részt az államigazgatási munka korszerűsítésében, gazdagítva szakmai és politikai ismereteiket.

A szervezők kidolgozták a pályázatra javasolt témák jegyzékét: 74 feladat megoldására kérnek segítséget a fiataloktól. A lista felöleli a tanácsfiatalok minden területét. Feldolgozandó témának javasolják egyebek között a tanácsfiatalok tapasztalható fluktuáció okainak vizsgálatát, a tanácsfiatalok feladatainak meghatározását a társadalmi munka koordinálásában, egy-egy kerületközi szabálysértési hatóság munkájának elemzését, egy-egy beruházás folyamatának követését az igény keletkezésétől a döntésig, a megvalósulásig. Ajánlott annak vizsgálata is, hogy az új üzemeleti és kiszemelt formák elterjesztésének milyenek a lehetőségei,

Hallgathatják a szülők

Testkultúra-egyetem — TIT-tervek

Bővíti a szabad szombati munkaközi iskola rendszerét, speciális ismeretek nyújtásával segíti a pedagógusok oktatónévelő munkáját, s a korábbinál is több közhasznú tanfolyamot indít az újjászervezésének 30. évébe lépő Tudományos Ismeretterjesztő Társulat.

A szervezet ideai fontosabb feladatairól Kurucz Imre, a TIT főtitkára tájékoztatta az MTI munkatársát. Egyebek közt elmondotta: a szervezet tartalmi munkája ebben az évben minden eddiginél szorosabban kapcsolódik az alapvető népgazdasági érdekekhez. Ezen belül változatlanul az egyik legjelentősebb feladat a tudományos ismeretek széles körű terjesztése, a mindennapi kultúrához tartozó tudásanyag átadása. Az úgynevezett emberi tényező fontosságát hangsúlyozva az állampolgárok általános és szakmai műveltségének fejlesztésére, politikai tájékozottságának szélesítésére törekszik a TIT. Elsősorban a közgondolkodást kívánja befolyá-

sítani, erősíteni a szocialista hazafiság és az internacionalizmus gyakorlatát, és nem utolsósorban törekszik orientálni az életmód alakítását. Ezeknek a követelményeknek akkor tud megfelelni a szervezet, ha jó a kapcsolata a tudományos és az alkotóműhelyekkel és azoktól hathatós segítséget kap. Az utóbbi években különösen a nemzeti történelmünkkel, a nemzet- és történelemtudattal foglalkozó kurzusok iránt nőtték az igények: idén februárban Sopronban, márciusban Csongrád megye több városában és Budapesten indulnak ezeket a témaköröket taglaló előadássorozatok.

Június elején a fővárosban az ötnapos tanítási hét bevezetésének tapasztalatait összegzi a szervezet országos konferenciája. Júliusban kezdődik a sporttal foglalkozó előadássorozat, a tíznapos testkultúra nyári egyetem Agárdon, ezzel egy újabb „fehér folt” tűnik el az ismeretterjesztésből.

Földrengés Mexikóban

Hírügynökségi jelentések szerint erős földrengések rázták meg hétfőn Mexikó délkeleti részét. A legerősebb rengés mérete a Richter-féle skálán 6,6-ot ért el, és körülbelül 30 másodpercig tartott. Epicentruma a fővárostól 600 kilométerrel délkeletre, Oaxaca szövetségi államban volt. Az első híradások károkról és személyi sérülésekről, illetve halálesetekről nem tettek említést.

Tudományos hírmagyarozónk írja.

Mexikó a Csendes-óceánt korosozó úgynevezett tűzövezetbe tartozik, amelyet gyakori földrengések és sűrűn ismétlődő tűzhányók jellemeznek. A jelenségek arra vezethetők vissza, hogy a Csendes-óceánt hordozó hatalmas kiterjedésű kőzetlemez egy része lassan behatol a Közép-Amerikát — és így Mexikót is —

hordozó másik kőzetlemez alá. Az óceáni litoszféra a Mexikó partjaival nagyjából párhuzamosan húzódik, a szárazföldtől nyugatra található óceáni árok térségében kezd meghajlani, majd pedig részletesen mind mélyebbre és mélyebbre süllyed, amint a nyílt víz felől a szárazföld felé közeledik. E mozgásfolyamat következtében mechanikai feszültségek halmozódnak fel mind az óceánt hordozó lemezben, mind pedig a szárazföldet tartó másik kőzetlemez belsejében. Ezek a feszültségek egy bizonyos, kritikus határérték elérése után hirtelen felszabadulnak. Ekkor keletkezik a földrengés, s ennek a jelenségnek a közvetlen következménye. A lemezek évente csak néhány centiméternyi utat tesznek meg, de mozgásuk már évmilliók óta tart.

Tanácsi árelenőrzés

Kevés a szakember

— Kevesen vagyunk, s az eszközök is igen szűkösek — foglalta össze véleményét az újpesti tanács ipari és kereskedelmi osztályának vezetője, **Kajos Gyuláné**, amikor a tavalyi ellenőrzés kerületi szobáiban. — A magánvállalkozások engedélyezésével ugyanis rendkívül megnőtt a munkánk, s a hatósági feladatokra sem hanyagolhatjuk el. Mindez az ellenőrzések rovására ment, hiszen a plusz munkára nem volt új dolgozónk, így aztán 1982-ben a tervezettnél kevesebb kispárosost és kereskedőt ellenőriztünk.

Szétaprózva

— **Hány helyre jutottak el?**
— Az elmúlt év folyamán 278 élelmiszer-kereskedőt, 266 vendéglátóipari egységet, 263 ipar-cikk-kiskereskedőt és 163 magán-kispárosost ellenőriztünk. Hozzá kell tennem, ha lakossági panaszbejelentést kaptunk, vagy akár személyesen észleltünk valami szabálytalanságot, soron kívüli vizsgálatot tartottunk.

— **Kik végzik az ellenőrzéseket, vannak-e megfelelően képzett szakemberek erre a célra?**

— Az általános ellenőrzéseket meg tudjuk oldani. De az árelenőrzési feladatokra nem volt emberünk. Korábban egy ember végezte — szakértők bevonásával — a kispárosok árelenőrzését és a panaszok kivizsgálását, de mivel most ő a gazdasági munkaközösségekkel volt elfoglalva, az ment ellenőrizni, akinek éppen volt ideje. **Szétaprózva, hozzáértés nélkül dolgoztunk.** Nem tudja ugyanis mindenki az összes jogszabályváltozást figyelemmel kísérni. Csak az segítene, ha szakosodnánk egy-egy területre, s ha legalább két ember ismerne egy-egy szakterületet, hogy betegség, szabadság miatt a helyettesítés megoldható legyen.

— **Tavaly új árkialakítási módszert vezettek be a kispárosoknál. Hogyan vált ez be?**

— Az új szisztéma szerint, ha a kispáros árai magasabbak az irányáraknál, kalkulációt kell készíteniük. Ez nagyon bonyolult, a kispárosok zöme nem érti, annak ellenére, hogy már hét tanfolyamot rendeztek ennek magyarázatára a KIOSZ-nál. Többben azért adták vissza az igazolványukat, mivel nem tudtak ezzel megbirkózni. Ha a kispáros se tudja, ugyan miképp tudja egy technikummal rendelkező munkatársam felülbírálni, helyes-e az árvetés?

Hasonlóak a rákospoltai tapasztalatok is. Ez derült ki **dr. Gellai Imrénének**, a XV. kerületi Tanács ipari és kereskedelmi osztályvezetőjének szavaiból:

Nem értik

— Elsősorban azokat a kispárosokat kivértük figyelemmel, akiknek tevékenységi köre azt indokolta, például nagyobb forgalmat bonyolítottak le, több alkalmazzott foglalkoztatnák. A kispárosok felé látjuk el mi az árelenőrzési feladatokat, hiszen közzismert, hogy a **Kiemelt szakmákban** a VII. kerületi ársztály központilag ellenőriz. A legtöbb esetben adminisztrációs szabálytalanság miatt kellett fellépni. A kispárosok zöme nem érti, hogyan kell a kalkulációt csinálni. A helyzet az, hogy **jobban jár, aki egyáltalán nem készít árvetést, kisebb szankciót kap, mint az, aki rosszul állítja össze.** Egyszerűsíteni kellene a pénzügyi adminisztrációt, hiszen a cél nem az, hogy bonyolult

számításokat tanuljanak a kispárosok, hanem, hogy árutermeléssel, illetve szolgáltatásokkal segítsék a lakosságot.

A másik gondot az **adózás** okozza. Nagyon sok bizonytalanság forrása a jelenlegi rendszer. Így például még öt év múlva is ellenőrizhetjük visszamenőleg a bevallást. Talán beválna, ha — úgy, mint a szállítással foglalkozó kispárosoknál — itt is egy **adóátalányt** vezetnénk be. Úgy tudom, várható is az adó jogszabályok módosítása.

A Fővárosi Tanács árhatósági osztályának a vezetője, **Nagy Sándorné**, alátámasztja a gondokat.

— **Bizony kevés az ember.** Igazán eredményes ellenőrzéseket csakis centralizáltan, egy központi intézmény segítségével lehetne folytatni. Jelenleg többnyire egy személy végzi a hatósági és az árelenőrzési feladatokat. Azaz felügyeli, hogy megfelelő-e az egészségügyi, a munkavédelmi körülmények, betartja-e a kispáros az iparigazgatási jogszabályait, ugyanakkor az árképzéssel is foglalkozik. Ehhez a munkához jogi és közgazdasági ismeretekre egyaránt szükség van. Márpedig meglehetősen ritkán fordul elő ilyen kettős végzettségű szakember. Jól bevált, hogy 27 kiemelt szakmában a VII. kerületi ársztály ellenőriz, és ezt kívánjuk továbbfejleszteni. A tárgyi feltételek azonban még hiányoznak. Első lépésként a kerületi tanácsok apparátusát kívánjuk bővíteni és ha elkészül az új épület, továbbközpontosítunk.

Együtt vagy külön?

Ferenci Róbertné és **Lengyel Attila**, a Belkereskedelmi Minisztérium munkatársai a közelmúltban egy szakfolyóiratban elemezték a tanácsai árelenőrzést, helyzetét. Bár felmérésük szerint az árelenőrök munkája javuló színvonalú, mégis sok a gondjuk. A nagyfokú leterheltség és a gyenge felkészültség miatt például az alsóbb tanácsai szervek nem tudnak átfogó ellenőrzéseket elvégezni. Az árelőadóik körében nagy a fluktuáció, aminek oka egyrészt, hogy összetett ez a munkakör, állandóan új ismeretek szerzését kívánja, ezért sokan nem akarják, illetve nem tudják sokáig csinálni, másrészt többen az itt elért teljesítmények alapján lépnek előre a munkahelyi ranglétrán, esetleg vállalati vezetők lesznek.

A megfelelően felkészült árelenőrnek tisztában kell lennie a termelői, s a kereskedelmi árképzés elméleti kérdéseivel, széles körű információkkal kell rendelkeznie a területen működő termelők, nagykereskedők és kiskereskedők tevékenységéről egyaránt.

A követelmények egyre nőnek, teljesítésükhöz azonban ma még nincsenek meg az objektív feltételek. A cikkírók szerint **nem lesznek meg akkor sem, ha a gondokat egyszerűen csak más szervezeti keretekben kívánják megoldani.** Meggyőződésük, hogy nem helyes elválasztani az árforgalom és az ármunka ellenőrzését. Sőt, mivel szerintük így az árelenőrök fontos információforrástól esnek el, a centralizáció további gondokat is szülhet. Ezért a megoldás lehetőségeit keresve célszerű lenne egy átfogó elemző vizsgálatot készíteni, például megismételni a kilenc évvel ezelőtti e témában végzett KNEB-vizsgálatot.

B. Mezei Eva

A Ferunion Londonban

A Ferunion Külkereskedelmi Vállalat, amely elsősorban kézi csiszolóújszerű ólomkristály poharakat, egyéb **kiállítás** tartott a londoni Bailey's Szállóban.

A Vállalat a többi között ólomkristályokat, komplett fürdőszoba-berendezéseket, csempéket,

golyóstollakat és más fröszereket, vadászfegyvereket és lőszerkeket mutatott be. Célja az volt, hogy a — számára is szűkülő — angol értékesítési lehetőségeket felélessék és bővítsék, szem előtt tartva termékei forgalmazását „harmadik” piacon is.

Egy hét a világgazdaságban

Az acélválság hullámai

Az elmúlt hét igazán nem volt szűkebben világgazdasági eseményeknek. Az olajexportáló államok számára újabb kudarcot hozó OPEC-konferencia — amelyről a Magyar Hírlap már részletesen beszámolt — mellett ismét előtérbe került a japán bel- és külgazdaság, valamint az egyre kilátástalanabb válsággal küszködő acélipar.

Az ázsiai szigetország már több éve az amerikai és nyugat-európai gazdasági fenyegetések kereszttüzében él. Tokiónak eddig — ügyes lavírozással — sikerült elkerülnie a GATT elé citálást, de az új kormányzat világosan látja, hogy a tárgyalások, az ígérgetések korszakát a tetteknek kell követniük.

„Szelidebb” export

A „tenni akarást” bizonyítandó, az elmúlt hónapokban **Japán újabb exportcsökkentéseket, s vámmérséklést helyezett kilátásba.** A szigetországot gazdasági véltársai részéről nemegyszer érte az a vád, hogy a recesszió idején is viszonylag kedvező gazdasági eredményeit elsősorban agresszív exportpolitikájának köszönheti, vagyis a kivitel jelenti a japán gazdaság húzóerejét. Kimondatlanul is azt sugallták a nyugat-európai és az amerikai vádaskodások, hogy Japán a válság időszakában is az ő rovására duzzasztja gazdasági erejét. Az elmúlt héten előterjesztett japán költségvetés egyértelmű választ ad a mind gyakoribb megrovó nyilatkozatokra.

A miniszterelnök az ország gazdasági motorjaként 1983-ra nem a külkereskedelmet, hanem a **hazai kereslet megélénkítését nevezte meg.** A gazdasági növekedés döntő tényezője idén tehát nem a külföld, hanem a hazai termelés támasztotta kereslet lesz. **Japán természetesen nem mond le az exportfejlesztésről,** de saját érdekében idén halványabb hangsúlyt helyez a kivitelre. Míg 1982-ben az exportbevételek 4 százalékkal növekedtek, 1983-ban az emelkedés nem haladja meg a 3,5 százalékot. Az import növekedési ütemében — 2,5 százalék — lényeges változás nem várható.

A szelidebb exportpolitika előjelének tekinthetők azok a tárgyalások, amelyekkel Japán kereskedelmi szakemberek folytattak

amerikai és közös piaci kollégáikkal. A brüsszeli bizottság Tokióban tárgyaló küldöttsége nem tartja kizártnak, hogy néhány „érzékeny” termék esetében (színes televízió, képmagnó, esetleg gépkocsi stb.) a szigetország hajlandó lesz „önkéntes” exportkorlátozást bevezetni. Az sem kizárt, hogy Japán végre fokozza **nyugat-európai vásárlásait,** szó lehet a sikeres légi buszok kivételéről is. Minden jel arra mutat, hogy Tokió idén már kénytelen lesz amerikai és közös piaci behozatalát erőteljesen megnövelni, hogy valamelyest csökkentse a mindkét relációval szemben fennálló tetemes kereskedelmi mérlegtöbbletét.

Visszatérve az új költségvetési év előirányzataira: a gazdasági növekedés üteme 3,4 százalékos lesz, 0,3 százalékkal magasabb, mint egy esztendővel korábban. A költségvetési kiadások nem emelkednek számottevően, a vállalati tőkeberuházások növekedése — s ez jelenti majd a gazdasági húzóerő egyik tényezőjét — viszont megközelíti a 4 százalékot. Új jelenség a japán gazdaságpolitikában, hogy a bankok a korábban **jólvaló több tőkét** hajlandók a külföldi beruházók rendelkezésére bocsátani, ezzel is jelezve, hogy a szigetország beruházási piaca nyitott.

Az egyes japán iparágak közül az idei esztendő az **acélsektor** számára lesz a legnehezebb. Az ágazat termelése tavaly 100 millió tonna alá esett, összességében pedig 2,1 százalékkal csökkent 1981-hez képest. A kedvezőtlen eredmények ellenére a japán kohászati iparnak nincs oka a túlzott elégedetlenségre, hiszen a brüsszeli székhelyű nemzetközi Vas- és Acélintézet múlt héten közzétett adatai szerint a világ vasfogyasztási termelése tavaly 9,1 százalékkal esett vissza az előző évihez képest.

Az intézet összesítése szerint az OECD-országok acéliparának termelése tavaly 16,4 százalékkal csökkent, a Szovjetunióban és a többi KGST-államban 1 százalékos volt a visszaesés, a fejlődő világ viszont csaknem 4 százalékos növekedésről adhat számot. A tartós acélipari válság — amely méreteiben és mélységeiben a harmincas éveket idézi — mindenekelőtt az Egyesült Államokat és a Közös Piacot sújtja. A gyárbezárásokkal és a kohászati dolgozók tízezreinek elbocsátásával járó

acélválság nemcsak a recesszió miatt megcsappant keresletnek, hanem a túlméretezett kapacitásoknak, az elavult berendezések tömegének is „köszönhető”. Az USA korlátozza acélbehozatalát, a Közös Piac **válságprogramot** dolgozott ki és hajt végre az iparág megmentésére, ez idáig azonban nem születtek lényeges eredmények. A termelés csökkenése önmagában nem lenne baj, hiszen a fölös kapacitásokat előbb-utóbb amúgy is le kell építeni, a gondot az elbocsátások és a pangó rendelkezésszállomány jelenti. Az Egyesült Államok acéltermelése tavaly 40 százalékkal volt kevesebb, mint 1981-ben, az iparág szinte csak „félgözzel” működött, a kapacitások 40—45 százaléka kihasználatlanul állt. A Közös Piac acéliparának egyelőre reménye sincs a válságból való kilábalásra, a termelés visszaesése 1982-ben 12 százalékot ért el. Különösen nehéz az angol acélipar helyzete, amely egyre több üzemet kénytelen bezárni.

Az acélipari válságról már többször volt szó e rovatban, tanulmányok azonban ez idáig nem tudunk beszámolni. Az iparág konjunktúrájának alakulása egyáltalán nem közbülső Magyarországnak számára, hiszen az acélipar helyzete már huzamosabb ideje kedvezőtlenül hat kivitelünkre és az egész kohászati ágazatra. A világ acéltermelő és -exportőr országainak az előrejelzések szerint tartós dekonjunktúrára kell berendezkedniük, amelyen a várva várt világgazdasági fellendülés esetleges bekövetkezése sem változtat alapvetően.

Gyengül a font

Az elmúlt hét világgazdasági krónikájából érdemes még kiemelni, hogy az **angol font anynyira meggyengült,** hogy a dollárhoz viszonyított árfolyama utoljára a második világháború idején volt ilyen alacsony. A hét elején egy font 1,54 dollárral volt egyenlő. Az árfolyamzuhanás kiváltó oka az eredménytelenül végződött OPEC-konferencia volt. A font árfolyamának kedvezőtlen alakulása nem bizonyult átmeneti, csak pánik kiváltotta jelenségnek, hiszen a jegyzés a hét második felében is a történelmi mélypont körül mozgott.

Gonda György—Szentgáli Péter

Cipőbörze Pécsen

Pécsen hétfőn megnyitott az első bőr- és bőrfeldolgozóipari **szakvásár,** a hazai gyártók és a kereskedők új rendszerű félévenkénti találkozóinak bevezetője. A cipőgyártók és a kereskedelem képviselői számára korábban Budapesten már rendeztek hasonló célú „cipőbörzét”, a pécsi szakvásárnak azonban nemcsak a neve új, ezen a cipőipar mellett a bőrgyártók és egyéb bőrfeldolgozóipari vállalatok és szövetkezetek is megjelenhetnek legújabb termékeikkel, s részvételről a gyártók és a kereskedők egyaránt maguk döntenek.

A pécsi nevelési központ új művelődési házában megrendezett vásáron tíz minisztériumi vállalat, négy szövetkezet és egy tanácsai vállalat **több mint ezerkét-** száz öszi és téli cipőmodell állított ki, ezeknek csaknem a fele gyermeklábbal, mintegy a harmada női és ötdödésze a férficipő. A szakvásár újdonsága, hogy két napra — szombaton és vasárnap — a nagyközönség előtt is megnyitják.

A hétfő délutáni órákban elkezdődött a kereskedelmi tárgyalások február 14-ig, a zárás一直ig tartó sorozata, s egy szakzsűri hozzáfogott, hogy a bemutatott kollekciókból kiválassza az idei őszi-téli cipődivat legszebb és leg-**egészségesebb** modelljeit.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Autóexport-korlátozás

Japán két évvel tovább nem hajlandó „önkéntesen” korlátozni az Amerikai Egyesült Államokba irányuló autókivitelét. Mint a japán kereskedelmi és ipari minisztériumban közölték, a kérdést február elején William Brock, az amerikai elnök kereskedelmi ügyekért felelős megbízottjának a tokiói látogatásán vitatják meg.

Cserekereskedelem

A pénz egyre inkább kiszorul a nemzetközi kereskedelemről, s átadja helyét a **cserekereskedelem** legkülönbözőbb formáinak — ez derül ki egy most közzétett amerikai tanulmányból.

A londoni Economist is azt írja, hogy a cserekereskedelem különböző formáin keresztül bonyolódik le a világ kereskedelmi forgalmának mintegy egynegyede. Az amerikai tanulmány szerint a cserekereskedelem iránti igény tovább növekszik, mivel számos ország nem rendelkezik elegendő kemény valutával. A szerző, **G. B. Welt** úgy véli, hogy azok a nyugati vállalatok, amelyek nem hajlandók részt venni a cserekereskedelemben különböző formáiban, kizárják magukat a nemzetközi kereskedelem egy gyorsan növekvő szférájából. A cserekereskedelmet a ke-

mény valutával való takarékoskodás túl számos egyéb megfontolás teszi vonzóvá: a kereskedelmi mérleg javítása, új piacokra való behatolás reménye, az ipari kapacitások jobb kihasználása, vagy annak elkerülése, hogy egyes termékeket ne kelljen készpénzért esetleg hátrányosabb feltételek mellett eladni.

Kína külkereskedelme

Az import visszafogása és az export növelése révén Kínának az elmúlt évben sikerült jelentősen növelnie külkereskedelmi többletét. A kivitel értéke mintegy 4,6 milliárd dollárral haladta meg a behozatalét. A többlet az előző évhez képest több mint a háromszorosára emelkedett.

Tavaly a kínai import 12,8 százalékkal, 17 milliárd dollárral csökkent, az export értéke viszont 3,5 százalékkal, 21,6 milliárd dollárral nőtt. Az import csökkenése azt jelenti, hogy az elmúlt évben Kína külkereskedelme 4,4 százalékkal zsugorodott az előző három év 30 százalékot is megközelítő növekedési üteme után: az árforgalom tavaly 1,3 milliárddal 38,6 milliárd dollárra esett vissza.

Kína 1982-ben összesen 1,7 milliárd dollárért importált technológiát és komplett berendezéseket.

Gázkitörés Nagyhegyes határában

Vasárnap hajnalban kitört a Nagy-alföldi Kőolaj- és Gáztermelő Vállalat hajdúszoboszlói földgázmezőjének Nagyhegyes határában levő, 77-es számú termelő gázkútja. A kitérőt a kutakat rendszeresen ellenőrző kútközeli észlelte tegnapelőtt kora reggel — akkor már az erős kifúvás messziről hallható volt. A vállalat hajdúszoboszlói üzemének szakemberei azonnal riasztották az alföldi kitérővédelmi brigádokat, valamint a tűzoltóságot, s még vasárnap megkísérelték a kút elfojtását: nagy nyomással iszapot sajtoltak a kútba — sajnos eredménytelenül. Ejszakára felfüggesztették a munkát — biztonsági okokból, hiszen ha a gáz nem ég, robbanásveszély van — s csak tegnap a reggeli oraktól kezdve tettek újabb kísérletet az elfojtásra. Ismét sikertelenül. Aminek magyarázatául a szakemberek elmondták: olyan nagy a kútfeszerevényen keletkezett nyílás, hogy a besajtott iszapfolysok „visszafordul”, a feltörő gázáram magával ragadja.

Bár pontosan még nem tudják, miként keletkezett a kitérés, a szakemberek úgy vélik, a kútfeszerevény egyik szögpereménél, tömítetlenség miatt, előbb gázszivárgás keletkezett, majd az így létrejött nyílás a gázkiáramlás következtében gyorsan növekedett. Elősegítette ezt, hogy az egyre inkább elszabaduló gáz a rétegből mind több homokot sodort magával, amely a nagy nyomás mellett az acélt is erodálja, elmarja.

A megyék terveiből

(Folytatás az 1. oldalról)

erre a célra Salgótarjánban 117 otthon épül.

Az egészségügyi hálózat fejlesztésére az idén 84 millió forintot költenek, ennek kétharmada körházi rekonstrukciókat szolgál. A balassagyarmati kórházban folytatódik a munkák: orvosellátót építenek, új közműveket létesítenek, míg a pásztori kórház korszerűsítésének első üteme most kezdődik. A közegészségügyi ellátás feltételei is javulnak: két falusi orvosi rendelővel és tíz — részben jövőre elkészülő egészségügyi lakással. Ugyancsak kiemelten kezelik Nógrádban a gondoskodást az időskorúakról. A korábbi elképzeléseknek megfelelően folytatják a *ludányhalaszi* szociális otthon új pavilonjának kivitelezését, és bővítik a balassagyarmati létesítményt. A korszerű gyógyítás, megelőzés érdekében az egészségügyi intézmények új gépeket, műszereket kapnak.

Nógrádban is régi gond az egészséges ivóvíz hiánya. A számítások szerint az idén befejeződik a *Nyugat-nógrádi Tersegi Vízmű* kivitelezése, amely további községekben teremti meg a vezetékes ivóvízellátást. A teljes víztérelő-kapacitás üzembe helyezésével a megyében a vízmennyiség 43 százalékkal a regionális rendszerek biztosítják. Emellett *Ketsagon* és *Bankon* torpévízmű építéséhez kezdenek, Balassagyarmaton pedig szennyvízvezeteket ujtának fel.

Szolnok megyében is igazodnak a szűkösebb anyagi lehetőségekre, de mindenképpen megvalósítják a legfontosabb társadalmi feladatokat. *Ulveczki Tibor*, a megyei tanács elnökhelyettese elmondta: fejlesztésre s a fenntartási kiadásokra valamivel kevesebb jut, mint amennyit terveztek, kerekén *négymillió forint*, tehát ennyiből kell gazdálkodniuk. Ujra rangsorolták a tennivalókat, és továbbra is első a lakásépítés. Változnak viszont az arányok. A költségvetésből kevesebbet építenek, de az innen felszabadult összegből nagyobb mértékben támogatják azokat a családokat, amelyek maguk teremtik otthon, építéskor családi há-

A ferdén fölfelé törő gázszugár mintegy 15—20 méter magas, viztartalma azonban az átlagosnál nagyobb, így kisebb a valószínűsége, hogy belobban. Ennek elkerülésére a szakemberek egyébként is mindent megtettek (például csak szikrát nem adó, bronzszerszámokkal dolgoznak), a kúttal kordon veszi körül, és a tűzoltóság is nagy erővel tartózkodik a helyszínen. Említést érdemel ugyanakkor, hogy a kitérés lényegesen kisebb erejű, mint a zsanai avagy a tavalyi fűzsgyarmati-szeghalmi gázkitörés volt, mivel a hajdúszoboszlói mezőnek a kút által harántolt gáztelepei már évek óta termelnek, így a rétegyomás is lényegesen kisebb.

Tegnap a délutáni órákban az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt szakembereinek részvételével operatív tanácskozást tartottak, s úgy döntöttek, hogy *ma hozzákezdnek a teljes kútfeszerevény levágásának előkészítéséhez*. Ehhez előbb el kell bontani a kút betonaknájának egyik oldalát, s előkészíteni a terepet a munkálatokhoz. Az előreláthatóan két-három napot igénybe vevő művelet után lehet csak a majd szabaddá tett kútfej úgynevezett beléscsöperemére a kitérésgátlót felhelyezni, a kutat lezárni, majd ezt követően iszappal elfojtani.

A korábban egyszerűbbnek becsült kitéréselhárítás tehát *keményebb próba* elé állítja az olajbányászokat, mindenekelőtt a kitérésvédelmi brigádok tagjait.

T. P.

KÖZÉLET-DIPLOMACIA

Gáspár Sándor
Lengyelországba utazott

Gáspár Sándornak, a SZOT főtáskájának vezetésével vasárnap szakszervezeti küldöttség utazott Lengyelországba, a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására. A küldöttséget a Keleti pályaudvaron *Timmer József*, a SZOT titkára búcsúztatta. Jelen volt *Andrzej Zabinski*, Lengyelország budapesti nagykövetségének követtanácsosa.

Hétfőn a küldöttség megérkezett Varsóba.

Budapestre érkezett
a lengyel kohászati
és gépipari miniszter

Méhes Lajos, ipari miniszter meghívására hétfőn hazánkba érkezett *Edward Lukosz*, a Lengyel Népköztársaság kohászati és gépipari minisztere. A tárgyalásokon a miniszterek áttekintették a két tárca kapcsolatainak alakulását, az együttműködés fejlesztésének kérdéseit. Meghatározzák a két ország iparágai közötti kooperáció erősítését és az integráció előmozdítását. A tárgyalásokon a miniszterek áttekintették a két tárca kapcsolatainak alakulását, az együttműködés fejlesztésének kérdéseit. Meghatározzák a két ország iparágai közötti kooperáció erősítését és az integráció előmozdítását.

A XVI. kerületi pártbizottság
ülése

Hétfőn ülést tartott az MSZMP XVI. kerületi bizottsága. Az ülésen részt vett és felszólalt *Maróthy László*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a budapesti pártbizottság első titkára. A kerületi pártbizottság *Somogyi József* első titkár egészségi állapotára tekintettel, saját kérésére, érdemei elismerésével felmentette tisztségéből. A XV. kerületi pártbizottság első titkárává *Darvas Dánielt*, a pártbizottság titkárát választották meg.

Somogyi Józsefet az Elnöki Tanács több évtizedes eredményes munkásságáért a Szocialista Magyarországi Erdemrenddel tüntette ki; a kitüntetést *Maróthy László* nyújtotta át.

Holland újságíró-küldöttség
látogatása

A Magyar Újságírók Országos Szövetsége meghívására látogatott tett hazánkban a Holland Újságírók Szövetségének küldöttsége, *Maximilian de Bok* elnök vezetésével. Megbeszélést folytatott a MUOSZ vezetőivel a két szövetség kapcsolatairól és az európai újságírók együttműködésének lehetőségeiről. A delegáció felkereste a Magyar Televíziót, a Hajdú-Bihari Napló szerkesztőségét és a Hortobágyi Állami Gazdaságot. A vendégeket fogadta *Jakab Sándor*, a SZOT főtáskájának helyettese. *Nagy János* külügyminisztériumi államtitkár és *Csikós Nagy Béla*, az Országos Anyag- és Archiválom elnöke.

Hazaérkezett Indiából
a magyar ipari küldöttség

Vasárnap hazaérkezett Indiából a magyar ipari és kereskedelmi szakemberekből álló delegáció, amely *Gábor András* ipari miniszterhelyettes vezetésével tárgyalásokat folytatott elsősorban az ipari együttműködés előmozdítására, a gazdasági kapcsolatok fejlesztésének korszerű formáiról.

Könnyebb mérlegek

Hazánk egyedüli mérleggyártó, a hodmezővásárhelyi *Metripont* az elmúlt évtizedben a világvizonylatban is helytálló, munka- és szellemimunka-igényes cikkek gyárát fejlesztették. Az idén már minden második mérlegük elektronikus, mikroszámítógépes vezérlésű, digitális, illetve optikai, vagyis fényzárnegy-jelzéssel működő szerkezet, s nem a hagyományos mechanikus berendezés.

Elsősorban a legnehezebb, egyszerűsített és legnagyobb tömegben készülő *hidmérlegek* és a *körzámplós mérlegek* gyártásában sikerült a legnagyobb arányú anyagmegtakarítást elérniük.

Májusban tanácskoznak a szocialista brigádvezetők

Ez év májusában megtartják a szocialista brigádvezetők VI. országos tanácskozását, amelyen áttekintik a több mint másfél millió dolgozót tömörítő mozgalom helyzetét, alkalmazkodó képességét a megváltozott körülményekhez, s megvitatják a mozgalom továbbfejlesztésének lehetőségeit — mondotta hétfőn tartott sajtótájékoztatóján *Gál László*, a SZOT főtáskájának helyettese. Az országos konferenciát a brigádvezetők munkahelyi tanácskozásai előzik meg, amelyeket március végén valamennyi vállalatnál, szövetkezetnél, intézményél meg kell tartani. Ezúttal nem lesznek ágazati tanácskozások, az országos konferencia-küldötteit a munkahelyeken választják, s ott fogalmaznak meg azokat a javaslatokat, amelyek az országos tanácskozásnak is megadják majd az alaphangját.

A tanácskozásokon a munkahelyi vezetők értékelik a munkaverseny, a brigádmozgalom helyzetét. A beszámolóktól azt várják, hogy alaposak, kritikusak és egyben rövidke is legyenek, hogy minél több brigádvezető kapjon szót, fejthesse ki álláspontját, terjeszthessen elő javas-

latokat. Arra számítanak, hogy sok vélemény, javaslat hangzik majd el a végzett munka, a versenyvállalások értékelési rendjéről, feltételeinek korszerűsítéséről, a munka szervezetségéről.

A megváltozott körülmények között a szocialista brigádmozgalom jelentősége tovább növekszik. A gazdasági élet valamennyi területén szükségessé vált változtatásokat éppen a szocialista brigádok érzékelték a leggyorsabban, munkájukban, kezdeményezéseikben tapasztalható a leghatározottabban a törekvés a ritmusváltásra. E folyamat meggyorsítását hivatott szolgálni a szocialista brigádvezetők tanácskozása is.

A továbbiakban *Sali Ferenc*, a SZOT oszályvezetője a munkahelyi demokrácia továbbfejlesztésével összefüggő szakszervezeti feladatokról tájékoztatta az újságírókat. Utalt a Minisztertanács és a SZOT elnökségének december közepén hozott együttes határozatára, amely jó lehetőséget teremtett ahhoz, hogy a munkahelyi demokrácia bővüljön, jobban igazodjék a helyi viszonyokhoz.

Könnyűipari Műszaki Főiskola

Tudományos ülésszak

A Könnyűipari Műszaki Főiskolán hétfőn tudományos ülésszak kezdődött, amely ezúttal az intézmény megalakításának 10 éves évfordulójához kapcsolódik. Az ülésszakon áttekintik egyebek közt a hazai könnyűipar műszaki fejlesztésének főbb eredményeit, irányait, az üzemmérnökképzés tapasztalatait, valamint a tanszéken folyó tudományos-kutató munkát.

A főiskolai képzés tiszteztendő fejlődését *Beck Tamásné* főigazgató-helyettes összegezte. *Bakos Zsigmond* főigazgató a könnyűipar műszaki fejlődési irányait elemző előadásában egyebek közt

felhívta a figyelmet arra, hogy a felsőfokú szakemberképzésnek az eddigiekénél is jobban lépést kell tartania az ipar fejlődésével. El kell érni, hogy a termelésbe kerülő legkorszerűbb berendezéseket, új anyagokat és technológiákat — szélesebb körű elterjedésüket megelőzően — a szakemberek, illetve a leendő szakemberek megismerjék.

A kétnapos tudományos ülésszakon 17 előadás értékeli a főiskola nyolc tanszékének oktató-névelő munkáját, valamint tudományos tevékenységét. A főiskola életét az aulában megrendezett kiállítás mutatja be.

Egészségügyi konferencia

Négynapos egészségügyi tudományos konferencia kezdődött hétfőn a szegedi akadémiai bizottság székhelyében. A tanácskozásra az Egészségügyi Világszervezet emberi szaporodással foglalkozó osztálya Angliából, Indiából, Izraelből, Kenyából, Ki-

nából, Kolumbiából, Magyarországról, Mexikóból, az NDK-ból és Szingapúrba hívott meg a *fogamzásgátló tabletták* alkalmazásának hatását vizsgáló orvoskutatókat, gyógyszerkutatókat és egészségügyi szervezettel foglalkozó szakértőket.

Társadalmi segítség az ötös ikreknek

Megfelelő lakást találtak Kiskunfélegyházán az ötös ikrekkel megszorodott *Tarjányi család*. A 170 négyzetméteres telken álló családi háznak három nagy szobája, hallja, konyhája és étkezője, s jókora fürdőszobája van. Lakóterülete 130 négyzetméter, s előnyeihez tartozik, hogy közvetlenül az óvoda mellett épült. A házat a Bács-Kiskun megyei és a Kiskunfélegyházi Városi Tanács közösen vásárolja meg, s Tarjányiék bérliként költözhetnek bele.

Tovább érkeznek az ajándékok és a felajánlások is az ötös ikrek részére. A Magyar Vöröskereszt tízezer forinttal segíti a családot, a félegyházi *Centrum Áruház* ajándéka 15 ezer forintot vásárlási utalvány, több vállalat és

kollektíva gyártmányait — függőnyt, bútort, csecsemőmérleget — ajánlotta fel segítségül a berendezéshez. A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének jóvoltából 500 kötettel gyarapodhat a Tarjányi család házi könyvtára. Megoldatlan viszont egyelőre az *ötszemélyes babakocsi* dolga. A kiskunfélegyházi tanács titkárságán elmondták, hogy már az ötletet is szívesen vennék: hogyan lehet megoldani az ikrek elhelyezését egyetlen koscsiban. A felajánlások összehangolását — hogy ne ajándékozzák többen is ugyanazt — szintén a városi tanács titkársága végzi, s a pénzküldemények elhelyezésére számlát nyitottak Tarjányiéknek az Országos Takarékpénztárnál, száma: 603-338 281-0633.

Kisebb földrengés Budapest körül

Budapesten szombaton 23.43 órakor a szeizmográfok kisebb földrengést regisztráltak a Magyar Tudományos Akadémia Geofizikai és Geodéziai Kutató Intézetének földrengésvizsgáló

obszervatóriumában. A földrengés epicentruma a fővárostól 10 kilométerre lehetett. A rengés nagysága a Richter-skála szerint 2,5 volt. A földrengés a fővárosban és a környező településeken is érezhető volt.

Fehérjekötelesség

Az import és importkiváltási lehetőségek — Nem tartozik az utópiák köze

Olyan időköt élünk, amikor az államháztartás örei minden importra fordított dollárt árgus szemekkel kénytelenek figyelni. Ha meg akarjuk őrizni fizetőképességünket, semmi olyat nem vehetünk külföldről, ami nélkülözhetetlen. Meg kell viszont vennünk azokat a dolgokat, amelyek exportképességünk fönntartásához nélkülözhetetlenek. **Nehéz döntések sorát** igényli ez, sokszor kíméletlen rangsorolást, amely vállalja a népszerűtlenséget is.

Az agrárágazat az elmúlt évben 59 milliárd forint értékű konvertibilis valutabevételt könyvelt. Hogy az országra nehezedő nyomás nem növekedett jobban, abban döntő volt ennek szerepe. S annak, hogy ez a bevétel megszülethetett, előfeltétele volt 8 milliárd forint értékű fehérjetakarmány tőkés importja.

Allati gondok és örömeik

Idén sem más a helyzet. A honi állatállomány — óriási eredmény — akkora, mint eddig soha. De nemcsak eredmény ez — gond is. Mert a rengeteg sertést, szarvasmarhát, baromfit, juhot etetni kell; a növedékállatokot föl kell nevelni. A levágott, eladott állatok utánpótlását lehetővé kell tenni. Rengeteg a kell. A mi intenzív állattenyésztésünkben épp ezért nélkülözhetetlen a koncentrált fehérjetakarmány. Mégpedig annyi, amennyit minden erőfeszítés ellenére egyelőre csak kisebb részben tudunk itthon előállítani. Már azt is sikernek tekinthetjük, ha az örvendétesen növekvő állatállomány táplálását 1983-ban ugyanannyi importfehérjével tudjuk megoldani, mint tavaly.

Az 59 milliárd forint bevétel és a nyolcmilliárd forint kiadást egymás mellé állítva azonban senki előtt nem lehet kétséges, hogy a fehérjeimport megéri a pénzt. S hogy végképp eloszlásunk minden kétkedést: az élelmiszerexport döntő hányada részben, vagy egészében állati termék. És még egy gyomorra menő érv: az import fehérjetakarmány nélkül a magyar üzletkészségben sem volna elegendő hús, csirke, tojás, tej.

Az másik kérdés, hogy honi fehérjetakarmány-forrásainkat nem aknáztuk ki teljesen. Jókorak a tartalékok, de minden félreértést azonnal elkerülendő: nem akkorak, hogy az importot egyszerű keretek között lényegesen csökkenteni tudnánk. Jó, ha az elmúlt egy-két év alakuló irányzatát követni tudjuk, és az állatállomány tervezett, minden tekintetben indokolható növekedését nem követi a fehérjeimport ugyanilyen mértékű bővítése. Hogy így legyen, az is jelentős áldozatokat, mi több — beruházásokat igényel.

Az egyik, nagyon is kézenfekvő lehetőségünk: a szójabab termőterületének növelése. A magyar mezőgazdaság eddig elhanyagolta e növényt, s ennek legfontosabb oka az volt, hogy termőföldjeink a szójaövezet határán fekszenek. A helyi mikroklíma így nagymértékben befolyásolja a szója-termesztést. Néhány éve az északi országrészben próbálkoztak ezzel a növényvel; a végeredmény elkedvetlenítő volt. Később a Tisza árterében, paradís, napos területen tisztas hozamokat produkáltak. Föllángolt a szakmai vita: a szóját ellenzői, a kukoricával — sikernövényünkkel — hasonlították össze. S ebben az összevetésben a szója még a jónak te-

kinthető hektáronként két tonnat meghaladó hozamokkal sem bizonyult versenyképesnek. Ez jó ideig megpecsételni látszott sorát.

Mások viszont azt hangoztatták: az állattenyésztésben a szójadara nélkülözhetetlen takarmány. Százszázalékos importra berendezkedni — évek óta látszik — könnyelműség. Arról nem is beszélve: a szója nem föltétlenül konkurrens a kukoricának, olyan területen termelhető, ahol a kukorica sorsa bizonytalan volna. Föl kell emelni belföldi fővásárlási árat, s akkor a megfelelő termőhelyen gazdaságos lesz előállítás. S még mindig olcsóbb, mintha importálnánk.

A vita eldőlt. Évek óta nő a szójaterület; tavaly meghaladta a 23 ezer hektárt, az idén eléri a 25 ezret, s a tervidőszak végére nem kizárt az 50—55 ezer hektáros termesztése sem. Ez esetben az évi egymillió tonna fehérjetakarmány-igénynek akár tíz százalékát fedezheti a hazai szójatermés. Ez pedig már „nyerő lap”.

Különösen annak tükrében, hogy a tavaly, itthon megtermelt másik legfontosabb fehérjehordozó takarmányunk, a 200 ezer tonnányi napraforgódara jövője ma nem annyira egyértelmű, mint tegnap gondoltuk. A környező országokban a napraforgót súlyosan károsító új gombabetegség ütötte fel fejét, s a kultúra robbanásszerű leromlása következett be. Hatásos ellenszer egyelőre nincs.

A napraforgó egyébként is kényes növény. Még a legújabb, a sokféle betegségre genetikailag rezisztens hibridek is csak öt éves vetéscserével termelhetők biztonságosan. A mai termőterület így semmiképpen nem növelhető. (Aki a nagyobb jövedelem reményében megpróbálkoztak a napraforgóvetés sűrűbb ismétléseivel, szinte kivétel nélkül ráfizettek a próbálkozásra. A kultúrák megbetegedtek, s alig akadt betakarítási való termés.)

A lóbab karrierje

A napraforgó ráadásul elsősorban a növényolajipar nyersanyaga. Az állattenyésztésben használt dara sokáig melléktermék volt. Illetve ekként kezelte az olajipar a nagy értékű fehérjetakarmányt. A darát — mert így egyszerűbb volt — elsősorban héjjal keverve hozták forgalomba, s így csak szarvasmarhával, birkával lehetett megetni. Az utóbbi egy-két év szemléletváltozásának és az új martfűi gyárnak köszönhető, hogy tavaly már a napraforgódara, fele első osztályú, azaz minimális héjtartalmú volt. A növényolajipar ígérte 1985-re 80 százalékra emeli az első osztályú dara arányát. (Így kell tennünk, mert az elmúlt időszak megbizonyította: a magyar állattenyésztés csak akkor lehet vevő a keletkező 200 ezer tonna napraforgódarára, ha minél nagyobb részét etetheti meg a tühegyes héj okozta betegség veszélye nélkül a jókorára nőtt hizosertés-állománnyal.)

A százezer tonna hazai szójadara, a kétszázezer tonna napraforgódara a tervidőszak végéig kiegészül még további, csaknem százezer tonna csillagfürttel, lóbabbal és más, korábban gombanövénynek tartott, ám valójában magas fehérjetartalmú kultúránövényekkel. A növénynevelés munkája és a szakmai ismeretterjesztés, úgy tűnik, ez ügyben ered-

ményt hoz. Például a lóbab kapós szántóföldi növény lett. S ez nem is csoda. Nyugat-Európa konyháiban divatba jött ez a hüvelykujnyi méretű, gesztenyes húsú babfélése, és így a viszonylag nagy hozamú, új fajták tonnája 250 dollárért exportálható. Ennyiert vásárolható importból az állattenyésztésben jól bevált szójabab tonnája. Elcsereélni, hazai konyháiban is ízletes ételké „varázsolni”, vagy a saját állatállományt táplálni vele — a növénytermesztés sikere után — döntés, illetve piaci lehetőség kérdése.

Vagyis, ha minden jól megy, 1985-ben a fehérjetakarmány-igény 30—35 százalékát a hazai növénytermesztés így, vagy úgy fedezheti! S ezzel a honi fehérjeforrások még korántsem apadtak ki. Az élelmiszeripar melléktermékei akár további 75 ezer tonna állati fehérjét adhatnak az állattenyésztésnek. Az ennek érdekében eddig megtett lépések ugyancsak biztatóak. A korábban szinte kizárólagosan használt tejpor és húsliszt szerepét egyre nagyobb mértékben átveszi a takarmányozásban a folyékony tej és a húspép. Azért nagy jelentőségű ez, mert a tej- és húspár melléktermékeinek porítása (vizet kell elpárologtatni) energiaigényes folyamat. Igaz, ezek a melléktermékek nedves állapotban sokszorta nagyobb tömegűek, és így nagy a szállításuk energiaigénye.

Hazai források

Szárítani vagy szállítani? A legjobb, ha egyiket sem kell. Szerencsére (bölcs előrelátásból?) a tej- és húszemek közvetlen körzetében jó néhány nagy állattartó telep található. S így pusztán szerzés kérdése, hogy a gyorsan romló folyadék és pép folyamatosan az állatok elé kerüljön. A szerzés persze, korunkban egyelőre az élelmiszer-gazdaságnak sem erős oldala. Nemcsak ezért, hanem objektív okok miatt is elkerülhetetlen, hogy az állati melléktermékek egy részét porítással tartósítsák. A porítás pedig kényes, nagy precizitást igénylő technológia. Az alapanyag fehérjetartalma csak kitűnő, korszerű berendezések figyelmes üzemeltetésével őrizhető meg. S ugyanez vonatkozik a húspépgyártásra is. Márpedig hazai gyártású, kitűnő, korszerű gépek figyelmes üzemeltetésével ugyancsak elvethetjük büszkédkedhetünk. Az ELGEP és a Láng Gépgyár mindenesetre bizalomgerjesztő berendezésekkel állt elő az utóbbi időben. Szélesebb körű alkalmazásuk eredményei a tervidőszak végéig érhetnek be.

A reális számvetés tükrében 1985-re a fehérjetakarmány-igény hazai forrásai tíz százalékkal bővíthetők. S ez, figyelembe véve, hogy növekszik az állatállomány — korántsem lebecsülendő eredmény. Elégedettségre persze, majd akkor lesz okunk, ha a nagy reményekre jogosító mikrobiológiai kutatás — végre ipari méretekben testet ölt. Ehhez azonban óriási pénzek kellene. Az mindenesetre már bizonyos, hogy a biológiai ipar többé nem utópia. „Csak” pénz kérdése nálunk is, a világ más, fejlettebb országaiban is, hogy húst, tejet, tojást nagyrészt ipari eredetű takarmányokból állítsanak elő.

Gádor Iván

Az első győztes

Fuji-kihívás

El tudjuk képzelni az angol királynőt, hogy Toyotával érkezék a parlament megnyitására? Hát az olasz légitársaságot, hogy járatain jőreszt francia borokat szolgáljon fel? Aligha. Márpedig Los Angelesben, az olimpián 1984-ben valami hasonló fog bekövetkezni. A tablóról ugyanis nem a Kodak megszokott reklámjai fognak a nézőkre tekinteni, hanem a japán Fuji cég dobozhoz hasonló emblémája. Ok nyerték el ugyanis „a hivatalos szállító” megítéssel és kereskedelmi szempontból jól hasznosítható címet. A Fuji — maga a név is szimbóluma Japánnak, lévén a Fujijama az ország legmagasabb, szentnek tartott és nyaranta zarándokok ezrei által látogatott hegye — ugyanis megnyerte a játékok szervező bizottsága által meghirdetett verseny-

méréskelték a fotópapírákat. A japán előretörést ugyan sikerült megállítani, a Kodak merleke azonban megérezte a klasszikus kapitalizmus időszakára emlékeztető versengést. (A film- és papírszektor a Kodak forgalmának ugyan csupán 20 százalékát jelenti, azonban e termékeken mintegy 50 százalékos árbevételarányos nyereség realizálódik. Így adódhat elő, hogy a cég teljes adózás előtti profitjának 60 százaléka a filmek és papírok forgalmazásának eredménye.)

Kérdés azonban, lesz-e most újabb árverseny. A Kodak vezérkara szerint cégük pénzügyi helyzete szilárd, minden „rohamot” képesek visszaverni. A Fuji sem panaszkodhat. Míg honfitársai közül az 1981—82-es pénzügyi évben a Yashica eladásai 10 százalékkal, míg nyeresége 61 százalékkal csökkent és növekvő forgalom ellenére 24 százalékkal kisebb profittal volt kénytelen megelégedni a Minolta is, addig a Fuji 13 százalékkal növelte ugyanezen időszakban nyereségét. Miközben a Yashica növekedése a sajtóban a fényképezőgépek iránti kereslet mérséklődésének tulajdonította rosszabb mérleget, addig a Fuji sikere összetevői között büszkén hivatkozhatott új modellje, a Fotorama növekvő népszerűségére. (Ebből a típusból tavaly október óta csak Japánban 150 000 darabot adtak el és nyilatkozatok szerint hamarosan exportpiacokra is bemutatják.) Szerencsésnek bizonyult az a döntés is, hogy a Fuji gyártmányai közé vegye fel a videokazetákat. 1979-ben még úgy látszott, hogy a vállalat ráfizet, azóta azonban az értékesítés két és félszeresére emelkedett.

tárgyalást. Míg a Kodak „mindössze” 4 millió dollárt ajánlott fel a reklámlehetőségért, addig a szigetországbeli versenytársnak ugyanez 5 millió dollárt ért meg.

Monopolhelyzetben

A Fuji láthatóan tudta, mit csinál, amikor túllépett az USA-beli, hatalmasabb versenytársát. (Az arányok érzékeltetésére: a Kodak tavaly 10,3 milliárd dollárt forgalmazott, míg a Fuji értékesítése csak 2,3 milliárdot tett ki). Célja, hogy a több milliárd dolláros nagyságrendű amerikai piacon részesedését a jelenlegi 7 százalékról drasztikusan növelje. Az olimpiára áldozott 5 millió csak egy része a befektetésnek, újabb ötmilliót költ a cég a reklám más formáira. (New York híres Times Square-en is megjelent a Fuji fényreklámja, félmillió dolláros költségért.) A szakértők szerint a közvetlen cél az eladások 15 százalékának megszerzése.

Bár az USA-piacon a Kodak szinte monopolhelyzetben van — tíz vásárlóból kilenc az ő filmjeit és papírjait kéri — a csaknem 100 éves vállalat aligha veheti félvállról a Fuji kihívását. Vezetői emlékeznek még 1977-re, amikor is a japán konkurrencia jó néhány kellemetlen percet szerzett nekik. Akkoriban a Fuji termékeit csak a szakemberek szűk köre ismerte, a hallatlanul olcsón piacra dobott fotópapírok azonban rövid idő alatt népszerűvé tették a márkát a fényképezők körében. A Kodaknak nem volt más választása, mint követni a példát. A rochesteri központban gyorsan döntöttek, egy év alatt háromszor

Mindazonáltal aligha valószínű, hogy a Fuji ismét árháborút kezd. Ennek kimenetele ugyanis több esélyes, költségei nagyok. A jelek szerint a vezetés célja inkább a „multinacionálissá” válás. Elképzelhető ugyanis termelőüzemek létesítése az Egyesült Államokban és Nyugat-Európában. Ilyen módon ki lehetne védeni a helyi versenytársak által nettán kezdeményezett adminisztratív korlátozásokat.

Olcsóbban, hagyományosat

Érdekes és tanulságos annak vizsgálata, milyen területeken is kíván a Fuji a Kodakkal versenyezni. A japán cégnek a jelek szerint egyelőre nem szándéka, hogy hasonló műszaki újdonságokkal, rukkoljon ki, mint a Kodak sokat reklámozott „korongfényképezőgepe”. (Ez a típus a hagyományos film helyett egy miniatúr motorral forgatott, 15 felvételt tartalmazó korong formájú lemezer exponál, mely speciális emulzióval van ellátva. Az élesség beállítását, a beépített vaku működését, valamint a korong mozgását kis mikroprocesszor vezényli.) Stratégiája inkább az, hogy a bevezetett, hagyományos termékek piacán hódítson el fogyasztókat. Azzal, hogy a Kodak által is ajánlott termékeket néhány esetben jobb minőségben, még gyakrabban azonban olcsóbban képes előállítani.

G. Gy.—Sz. P.

Nagy a kereslet

Magyar—szovjet csögyártó gépsor

A Csepel Művek tervező és kutatóintézete, valamint szovjet partnereik olyan csögyártó gépsor kialakításán dolgoznak, amelyek rozsdamentes csöveket állítanak elő. Különösen a járműiparban, a szerszámgépiparban, a mezőgazdasági gépgyártásban és a vegyiparban előnyösen alkalmazható a pontos, tartós, nagy teljesítményű gépsor, amelynek műszaki dokumentációja hamarosan elkészül, és a kiviteli tervek alapján a Csepeli Egyedi Gépgyárban megszervezik a berendezés

sorozatgyártását. Ezekre a csögyártó gépekre az előzetes igényfelmérés szerint nagy a kereslet, elsősorban a szovjet iparban.

A csepeli kutatóintézet és a szovjet társintézmények között immár két évtizedes az együttműködés. A hatvanas években közösen fejlesztették ki az első komplett csögyártó. Az Egyedi Gépgyár már három ilyen üzemet felszerelt a Szovjetunióban, s a gyárakban évente egymillió tonna cső kerül le a futószalagokról.

A General Motors profítja

Csaknem háromszorosára nőtt az elmúlt évben a General Motors amerikai autókonzern profítja: az előző évi 333 millió dollárral szemben megközelítette az egymillió dollárt. Ezt annak ellenére sikerült elérni, hogy a cég forgalma 4,3 százalékkal, alig

HORIZONT

több mint 60 milliárd dollárra visszaesett. A világ legnagyobb autóiipari vállalata tavaly 6,24 milliárd autót értékesített, 7,7 százalékkal kevesebbet az előző évinél. A cég az idei évre 6 mil-

liárd dollár beruházást tervez. A japán Toyotával megegyezők személygépkocsik közös gyártásában. Az Egyesült Államokban levő Fremont városban a Toyota Corolla egyik újabb változatából 1984 végétől évi 200 ezer darabot közösen gyártanak. Az összesen 300 millió dolláros alaptőkéből a két vállalat egyenlően részesedik.

Családi program — szállodákban

Ez a kugli, nem az a kugli — Terülj, terülj svédasztalkám

Emlékszem, amikor a Budapest-körzáró megnyílt, egyik vasárnap délelőtti programként föliffesztünk a tetőteraszra kávézni. Néhány esztendő s lányom nagyon élvezte a dolgot, nemkülönben a limonádét, amelyhez *szívószálat* kapott. Gyönyörű volt az élénk taruló látvány is. Mindent összevetve: jól sikerült a délelőtti tünk. Azután egy másik alkalommal ugyancsak családi program volt fagyfaltozni a *Duna Intercontinental* teraszán, a napernyők alatt, nézni alattunk a folyót, és szemben a Várhegyet.

Az utóbbi időben — '81 végétől — szinte egymás után nyíltak meg az új szállodák a fővárosban. Nem egy közülük valószínűségi építészeti remekmű, érdemes megcsodálni kívül-belül. Persze, csupán a nézelődés napjainkban már kevés a hétvégi családi programhoz, ezért a szállodák némelyike más egyebekkel is csatolhatja a budapestieket.

Mint egy nagy barna felkiáltójel áll a budai BAH-csomópontnál a *Novotel*. Közlebről azonban már semmi sem utal az említett irásjel szigorára, meleg barna hangulat ural itt mindent. A hóborította parkban a zenepavilon a századelőt idézi, a hallban *Buczkó György* alkotása, a *Világóra* fölgyorsult korunk elfutó perceire figyelmeztet.

A hotel fiatal igazgatója, *Bocskák László* természetesen azt szeretné, ha a futó percekből nemcsak a szállóvendégek, hanem mások is minél többet töltenének el — ahogy ő mondja — a házban. A sörözőben a *bowling center* máris kezd népszerű lenni a fővárosiak körében, néhány hónap alatt valószínűségi törzscsapatok alakultak ki. A szálló még *szabálykönyvet* is kiadott, hogy minél többen és jobban ismerjék meg a kuglisport eme változatát. Mert kérem, a bowling

nem teke, nem kugli. Ez csupán olyasmi, és mégis egészen más. A játékot az Egyesült Államokban találták ki, felmenője azonban a jó öreg európai kugli volt. Csak-hogy a harmincas években Amerikában a szerencsejátékokat betiltották, érdekes módon a kuglit is. Helyébe dolgozta ki egy találgató ember a bowlingot: 9 bábu helyett tíz a cél, nem gurít-

ják, hanem csúsztatják a golyót, amely egyébként súlyosabb is lett, és így tovább.

A *Novotel*ben 50 forintba kerül egy dobás, amely tízszer két dobásból áll. Nem túl olcsó, de mint hírlík, akik megkedvelték, áldoznak érte. Az összegben egyébként benne van a játékhoz kölcsönadott speciális, bőrtalpu cipő bérleti díja is. A lábbeliket minden egyes használat után fertőtlenítik, persze, legjobb azoknak, akiknek saját bowlingcipőjük van, akár tárolhatják is a *Novotel*ben.

A szállodának nincs saját tenispályája, mégis kínálja az egyre népszerűbb játék lehetőségét: a közelben bérelnek ugyanis 3 műanyag pályát. Kétszáz forintért egy órán át lehet teniszezni, és akinek még kedve van, utána

úszhat egyet a szálloda medencéjében.

Kulturális programokat is kínálnak: a tervek szerint március végétől indul a *Sanzon-teremben* a műsor, *Randevú a Sanzonban* a *szanzonnal* címmel. Elsőként *Beszenyei Ferenc* és *Mensáros László* varázsol majd igazi párizsi hangulatot. A zenepavilonban az idén is játszanak promenádmuzsikát. A koncertek ingyenessé lesznek. Amilyen csalogató reklámnak szánják, hiszen aki betér fűvőszentét hallgatni, talán le is ül a parkban, és rendel valamit.

A *Stadion Hotel*ben is lehet bowlingozni. *Dr. Dobos György* igazgató az éttermükben elkötött ebéd után ajánlja a játékot, kikapcsolódásnak, no meg egy kis kondicionálásnak. A *Stadion* vendégcsalogatója a vasárnapi *svédasztalos ebéd*, amely fejenként 130 forintot kóstál, ám a hat év alatti gyerekekért nem kell fizetni, ők a szálló vendégei. Az ebédhez adott tiktet a bowlingpálya egyórás használatára jogosít.

Érdeklődésünkre, hogy a héten milyen ingyencségeket várják a svédasztalon az ebédelőket, az igazgató csak annyit mondott: az mindig meglepetés. Készséggel sorolta viszont, hogy mit kínáltak az elmúlt vasárnap. Ime:

Négyféle levest: gulyást, zöldborsót, gombakrémlvest és húsvleves daragaluskával. Libasültet, bakonyi sertésbordát, töltött oldalast, és mint szokták, egy különlegességet, ezúttal a tökben sült füstölt sonkát. Volt még aranygaluska, császármorzsa, két-háromféle torta, sok-sok saláta és gyümölcs.

(Az árakat nem reklámból közzétük, hanem hogy mindenki számba vehesse: mi fér bele a családi költségvetésbe.)

B. K.

Tessék választani!

Kulturális programajánlat

KIÁLLÍTÁSOK: A Műcsarnokban pénteken 2 kiállítás nyílik, délelőtt 11.00 órakor a *Magyarok a 12. párizsi biennálén*, déli 12.00 órakor pedig *A világ legjobb plakátjai* című tárlat.

Mosonmagyaróváron a Hansaság Múzeumban amatőr képzőművészek kiállítása tekinthető meg.

Győrött a Műcsarnokban Gulácsy Lajos festményeiből és grafikaiból látható válogatás. A Xantus János Múzeum főépületében a helytörténeti gyűjtemény textíliát mutatják be. A múzeumi képtárban Willy Meyer-Osbürg kölni festőművész alkotásait állították ki. A Képcsarnokban Kloton Péter festőművész tárlata látható.

Szekezdárdon a Babits Mihály megyei Művelődési Központban péntek délután 3.00 órakor nyílik meg Balla Demeter fotóművész kiállítása. A Folyosó-galériában reprodukcióbemutató tekinthető meg a XX. század egyetemes festészetéből.

A **debreceni Déri Múzeumban** az új képzőművészeti szerzeményekből összeállított tárlatot pénteken nyitják meg. A Kosuth Lajos utcai kiállítóteremben Lőránt Zsuzsa szobrászművész alkotásai láthatók.

Budapesti rendezvények

PÉNTEK: A *Budapesti Műszaki Egyetem* dísztermében kamarzene-hangversenyt rendeznek délután 4-kor *Csengery Adrienne* és a *Budapesti Kamara* együttes közreműködésével. Vezényel *Mihály András*.

A **Berlin étteremben** este 7-kor *Kell egy kis haccacaré* címmel *Vonk Ági* ad szórakoztató műsort.

A **Józsefvárosi Klubban** este 7-kor a *B. B. és Carát* együttes koncertmúsora hallható.

A **Fővárosi Pedagógusok Művelődési Központjában** (Csengery u. 66.) *Galsai Pongrác* műsorában *Pécsi Itdők* lép fel este 8 órai kezdettel.

SZOMBAT: A *Budapesti Művelődési Központban* délután 3-kor *Jatekdélutánra* várják a gyerekeket. A vidám játékok közben különféle kézműves-foglalkozásokat tart *Szekely Eva*, majd gyermektáncos zárja a programot a *János* együttes közreműködésével.

A **Radnóti Miklós Színpadon** este 7-kor az *Este kell a szerelem* című zenés-táncos darabot mutatják be.

A *Magyar Színkörben* este 7-kor *Székely János Dózsa* című művet láthatja a közönség. A *Gellért-szálló* teaszalonjában este 10-kor farsangi műsort rendeznek.

A **Fővárosi Pedagógusok Művelődési Központjában** 17 órakor *Mág Bertalannal*, a népszerű bűnügyi szerzővel találkozhatnak az olvasók.

VASÁRNAP: A *Budapesti Történeti Múzeumban* délelőtt fél 12-kor reneszánsz kórusmuzsika csendül föl a *Teleki Blanka Gimnázium* énekkarának előadásában.

A *Budapesti Művelődési Központban* este 6-kor jazzpresszó kezdődik, amelynek vendége *Szabados György*.

A *Műgyűjtemény Ezer Klubjának* nyitóprogramjában az *Első emelet együttes* ad koncertet este fél 7-kor.

Vidéki események

PÉNTEK: *Szentendrén* a Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtárban délután 5-kor és este fél 9-kor ifjúsági kabarét mutat be a *Mikroszkóp Színpad*.

A **Debreceni Művelődési Központ** Bartók-terében délután fél 6-kor és este 8-kor operett-est kezdődik *Osvald Marika, Rozsos István, Ötvös Csilla* és *Straub Dezső* közreműködésével.

Győrött a megyei Művelődési Központban délután 5-kor és este 8-kor *Szűcs Judith* show-műsora látható.

SZOMBAT: *Kecskeméten* délelőtt 10-kor a megyei Művelődési Ház előtti téren a *Garabonciás színjátszó stúdió* az *Ördög-farsang* című darabot adja elő.

Egerben a megyei Művelődési Központban délután 6-kor *Marosi Júlia* csángó népballadákat és siratóénekeket szólaltat meg.

A **győri Kisfaludy Színházban** este 7-kor a *Háry János*, a megyei Művelődési Központban az *Enekes madár* című székely népi játékot mutatják be.

Szombathelyen a megyei Művelődési Központban este 8-kor jelmezbált rendeznek.

VASÁRNAP: *Kecskeméten* délelőtt fél 11-kor városnéző sétára indul az *Aranyhomok-szálló* mellől. Az *Erdei Ferenc* megyei Művelődési Központban délután 5-től tánccházat tartanak.

A **Győri megyei Művelődési Központban** délután 5-kor zenés-táncos műsorra várják a fiatalokat.

Fényt, vizet, meleget

Szobanövényeink télen

A lakásban a növény nemcsak szobadísz. Elő darabja a természetnek. Az idők során az ember sok növényt megpróbált meghonosítani. Sikerült a brazilai savannákon és a trópusi erdőkben élő *Bromeliákból* és a Mexikó forró fennsíkjaiban diszáló *kaktuszokból* szobanövényeket nevelnie. A páras trópusok erdősegeinek néhány növénye is ott él már a mérsékelt égövi ember otthonában. Ha megkapja a megfelelő talajt, a tápanyagot, a vizet, a fényt, a levegőt és a természetes élethez szükséges hő, akkor a növény meghalja a gondozást. A *mi éghajlati viszonyaink között ezeknek a melegévi növényeknek a tél a kritikus időszak*. Ilyenkor nehéz megadni az életműködésükhöz szükséges fény mennyiséget, vizet, meleget.

Szobanövényeink csak *kellő fényben fejlődnek* zavartalanul. Ahhoz, hogy a testük fölépítéséhez szükséges anyagokat átalakíthassák, a fény nélkülözhetetlen. A szobanövényeink között sok az árnyékkedvelő, de ezek is igénylik a szót fényt. Életükhöz szükséges a világosság.

Az árnyéktűrő növényeket: a *Begonia*-fajokat, a *Cholophytumokat* (sásszerű, keskeny levelű, kis virágú növények), a *Fatsiát*, a *borostyánt*, a *rozmarinogót*, a *tigrislevelet* (*Sansaviera*), a *plettykát*, a *páfrányt* stb. az ablaktól távol, vagy északi fekvésű ablaknál helyezzük el.

A *Begonia* nem kedveli a túléntözést, csak a harmatszerű permetezést. Éjszakára ne öntözzük, mert befoltosodik a levele. A *Cholophytumok* és a *Fatsiák* csak a hűvösebb, 10–12 fokos szobába valók. Télen csak kevés vizet kívánnak. Leveleiket azonban gyakran mossuk le puha ronggyal vagy vattával. A roz-

maringot télen ritkán locsoljuk. Birja a 3–6 fokos meleget is.

A *borostyán* fűtetlen szobában is jól érzi magát, de nem szabad neki sok vizet adni. Ha viszont hetenként egyszer sem öntözzük, alsó levelei megsárgulnak, elszáradnak és a növény csak senyved. A *Sansaviera* nem bírja a télen a túléntözést. Elrohad a töve, a gyökérzete. Ha környezetében 8–12 Celsius-fokra lehül a levegő, vagy huzatba kerül hosszabb időre, kipusztul. A *páfrány* és a *plettyka* télen is több vizet kíván, mint az árnyéktűrő növények. Mind a két növényfaj meghalja a páras, 18–20 fokos szobahőmérsékletet.

A legtöbb szobanövény az egyenletes hőmérsékletű (18–20 C-fok) helyiségben érzi jól magát. Huzatos vagy hideg helyen levelek sárgul, foltosodik, száruk fonnad — elpusztulnak előbb-utóbb. A *diszspargák* (Aszparáguszok) szeretik a fényt, a permetező öntözést, szenvednek az erős napfénytől, ha az közvetlenül éri őket. Elsárgulnak a száraz levegőjű szobában is. A *kukoricalevelű* (*Aspidistra*) télen a sok fényt, a permetező öntözést és a 18–20 fokos meleget szereti. A *Bromélia-félék* a száraz szobalevegőt is jól tűrik, ha gyakran permetezzük a leveleiket állott vízzel. A *citrom*, a színes levelű *Coleusok*, a *Fikusok*, a *vasvirág*, a *Monstera* vagy *Philodendron* és a *pálmák* megkínálják a rendszeres öntözést, a természetes, nem túlmeleg szobahőmérsékletet és a nagy fényt. Legvízigényesebb a *Philodendron*.

Otthonunk, sőt munkahelyünk kedves díszai a növények. Tanuljunk meg ápolásukat. Szeressük őket, hiszen élő színtöltőjei a természetnek.

Bodnár István

Kiskörei újdonságok

Szállodahajó, horgásztanya és kirándulócentrum

Hazánk második legnagyobb taván, a *Kiskörei víztálcso* 127 négyzetkilométeres tározóján és szép környékén tavaly tizezrek vikendeztek, horgásztak, csónakáztak, szeltek a habokat a szel-deszkákon.

A terület gazdája a *Közép-Tisza-vidéki Intéző Bizottság* és a környező települések tanácsai igyekeznek az eddiginél jobb feltételeket teremteni a vendégfogadásra. A romantikus fekvésű *abádszalóki öböl partján* a nyáron három hektáron épül kemping, s elkészül egy *horgásztanya*. Itt horgonyoz majd két nyugdíjazott személyhajó, a *Délibáb* és a *Mecser*; az egyikben *turista-szálló*, a másikban *büfé* lesz. Az ide látogatókat *vendégház* fogadja, a szabadstrandon pedig öltöző, zuhanyozó.

Tiszafüreden folytatják az *ifjúsági kirándulócentrum* kialakítását a fiatalok társadalmi munkájával. A közlekedési utakat, sátorhelyeket már megepítették, bekerítették a területet, szepítik a környéket. *Poroszlón* horgásztanya, szilárd burkolatú autóparkoló várja a látogatókat, Kisköri a termálvizű uszoda előkészítők munkáihoz látnak hozzá, s folytatják a *leendő falumúzeum* épületeinek felújítását. A Kiskörei víztározó, amelynek feladata, hogy majdán, a nyári szezonban a Balatont is tehermentesítse, az *idén már jobb feltételekkel várja a kempingezést, a horgászást, és a vízi sport híveit*.

Kirándulók figyelmébe

Hétvégi túrajavaslatok

SZOMBAT

Angyalföldi Természetbarát és Test-edző Egyesület: A Postamúzeum megtekintése. Találkozás: 10 órakor a múzeum bejáratá előtt. Népköztársaság útja 3. **Gázmezők MTE:** A Közlekedési Múzeum megtekintése. Találkozás: 14 órakor a Keleti pályaudvaron. **Tipográfia TE:** A Néprajzi Múzeum megtekintése. Találkozás:

9.30 órakor a múzeum főbejárata előtt a Kosuth Lajos téren.

Budapesti Elektromos Művek SE: Nagykovácsi — Kutya-hegy — Perbáli gerinc — Garancsi tó — Fülcsaba. Találkozás: 8 órakor a hűvösvölgyi autóbussz végállomásán. **Budapesti Híradástechnikai Gyár SK:** Sétátúra a Budai-hegységben: Széchenyi-kilátó — Normafa — Frankhegy — Irhás-árok — Parkasrét. Találkozás: 9 órakor az 53-as autóbussz farkasréti végállomásán. **Óbudai Petőfi SE:** Ked-

vező hűvösvölgyi közti sítúra a Börzsony-hegységben: Királyrét — Nagyhidhegy — Királyrét. Találkozás: 7 órakor a Nyugati pályaudvaron. **Bakonyi Vegyes TK:** Veszprémféjás — Oskori festékbánya — Aisóors. Találkozás: 7.30 órakor a Volán veszprémi autóbussz pályaudvaron. **Galga SE:** Harmasathégy — Guckler Károly út — Gútshegy — Rozália Téglyagyár — Óbuda. Találkozás: 8.30 órakor a 65-ös autóbussz Szépölggyi úti végállomásán.

VASÁRNAP

Budapest Sport Egyesület: Nemzeti Galéria megtekintése. Találkozás: 10 órakor a Moszkva téren.

Angyalföldi Természetbarát és Test-edző Egyesület: Solyvár — Csúcshegy — Guckler Károly út — Penyőgyöngye. Találkozás: 9 órakor a Moszkva téren. **Észak-Budapesti Pedagógus SK:** Hűvösvölgy — Glück Frigyes út — Látóhegy — Fenyőgyöngye. Találkozás: 10 órakor a Moszkva téren. **KPVDSZ „Vörös Meteor” Természetbarát Egyesület:** Nagykovácsi — Anna-órház — Budakeszi — Tóth György-hegy — Pintér-völgy — Vastag-tanya. Találkozás: 8.30 órakor a Moszkva téren.

Óbudai Spartacus Turista Egyesület: Pilszentkereszt — Szurdok — Lombhegyi órház — Hosszúhegy — Csobánka. Találkozás: 7.45 órakor a Batthyány téren.

Vasas SC: 1. Pilsborosjenői téglagyár — Csizi malom — Solyvári fal — Kevelyek — Ezüst-hegy — Csillaghegy. Találkozás: 8 órakor a Margit-híd budai hídfőnél. 2. Barangolás a Budai-hegységben. Találkozás: 9 órakor a Moszkva téren. **Volánbusz SC:** Szár — Gesztészvár — Kőhányás-puszta — Vértesszomszka. Találkozás: 8 órakor a Keleti pályaudvaron. (Táv: 19 km).

Egyesülés előnyökkel és kilépővel

Bútorkarambol

Kilépünk a Bútoripari Egyesülésből — mondta még valamikor a nyár derekán Kun István, a Szatmár Bútoripari igazgatója. — Hogy miért? Mert nem fizetünk egy olyan szervezetet, ami nincs a hasznunkra...

A Bútoripari Egyesülés kénytelen-kelletlen tudomásul vette, hogy tagvállalatainak száma tizenháromról tizenkettőre csökkent, de a „felmondást” átcsúsztatta ez év január elsejére.

Mi tagadás, a Szatmár Bútoripari bejelentése valamennyiünket mehökkentett — állítja Kormos Ernő, a Bútoripari Egyesülés elnöke, aki egyezsersmind igazgatója a Balaton Bútoripari tagvállalatnak is. — Több mint egy tucat vállalat érdekeit nem könnyű összehangolni. Adódnak viták, de ezen nem lenne szabad megorrolni... Májusban sorra felkerestem a tagvállalatok vezetőit, megkérdeztem, mi a gondjuk-bajuk, mire lenne szükségük. Kun István akkor még egyáltalán nem említette a szándékát, tehát a szakítás váratlanul ért...

Indulás és folytatás

Kicsit elbizonytalankodva hozzászól az elnök: — Hacsak nem a gyár fejlődése miatt. Való igaz, a vállalat olyan szintre érkezett, hogy már nem viseli el a kereteinket.

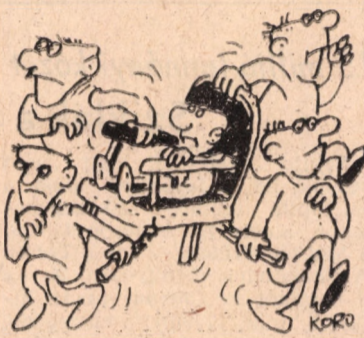
Vajon mi szorította a Szatmár Bútoripart? A nacionalizálást nem hámozható ki. 1983-ban Első Bútoripari Egyesülésként négyen szövetkeztek, az alapítók között volt a Szatmár Bútoripari is. Társai: a Székesfehérvári Bútoripari Vállalat, az Agra Bútoripari és a Szekszárdi Bútoripari Vállalat. Tíz évvel később — a változás némi névkurítás — még nyolc középszintű vállalattal kibővítették a sort, valamint fölveték — nyilván nem véletlenül — a Bútoripari Fejlesztési Intézetet is, majd belépett a Bor- és Cipőképzési Kereskedelmi Vállalat. Ez utóbbitól — a jobb alapanyagellátás reményében — sokat várnak a termelők. Adatokból — ennyi.

Az elmúlt éveket úgy jellemezhetjük — mondja Kormos Ernő —, hogy túl sokat markoltunk, és keveset fogtunk. Valósággal beleestünk a látványos feladatok csapdájába — mindenben jeleskedni akartunk. Az egyik feladat hangzatosabb volt a másiknál: vállalkozunk, foglalkozunk közös anyagbeszerzéssel, fölhatjuk a külkereskedelmi kapcsolatokat stb. A nagy nekibuzdulásban háttérbe szorult a lényeg.

Kezdetben igencsak „csipkedte magát” az alig húsztagú központi apparátus is. Olyan követelményeket jelöltek meg saját maguk számára, amivel nem tudtak, nem lehetett megbirkózni. Az igazi ütközőpont az anyagbeszerzés volt. A társaság abból a megfontolásból indult ki, hogy ha fontos munkát végez, akkor nélkülözhetetlenné válik. Idő kellett, hogy rájöjjenek; amit nem csinálnak kiválóan, abban nincs köszönet. Fel kellett ismerni a korlátaikat, és számbavenni valós működési körüket. Végre ráébredtek, a tagvállalatok kereskedelmi, műszaki, gazdasági együttműködésének az irányításában, a fejlesztések fölkarolásában van szerepük. Így az egyesülés munkája sokkal összefogottabb lett s ennek megfelelően eredménye-

sebb. Példák sorozata ezt igazolja. Szakértői bizottságokat alakítottak, s a külső, ám gyakorlott szakemberek objektíven nézték a körülményeket; minden gyárban elemezték a helyzetet, majd a helybeli vezetőkkel közösen döntöttek a gyár jövőjéről. Arra törekedtek, hogy alakítsa ki a saját karakterét minden tagvállalat, szakosodjék egy-egy területre, hiszen a mindenki-mindent gyárt időszaknak már rég befejezett. Am, ha összedolgoznak, egymást kiegészítve jobb választékok produkálhatnak.

Egyre határozottabb képet ölt a paletta is: a Bácska Bútoripari Vállalat alapvetően rusztikus, kis

bútorok gyártására állt rá, a Balaton Bútoripari döntően ülőalkalmatosságokat készít, a Székesfehérvári Bútoripari Vállalat kitarított a fóliás bútorok mellett, a szekszárdiak viszont egyedülálló technológiájával különleges keményháb formák előállítására rendezkedtek be. A Balaton Bútoripari, amely sok keményfával dolgozik, a székesfehérváriaknak faállványokat, lábakat szállít a népszerű Garzon és Alfa garnitúrákhoz. Ez a munkamegosztás mindkét félnek kifizető.

Kevesért sem kell

Ezek az egyesülés előnyei — illetve még a közös kereskedelmi tevékenységben is van fantázia: Budapesten a Rákóczi úti és Raktár utcai üzlet szolgálat mintaboltként. S mindez mennyiért? Az egyesülés fenntartására ki-ki az árbevételének egy százalékát költi, s a közösen beszerzett anyagok után két ezreléket adnak a központnak. A fejlesztésre szánt pénz pedig úgy gyűlik össze, hogy mindenki beteszi a közös kasszába a fejlesztési alapjának egy-egy százalékát. Az elnök szerint egy-egy vállalatra általában 300—400 ezer forint jut, s hogy ez mennyire kevés, viszonyításként elmondja: egy szerényebb vásári részvétel 800 ezer forintba kerül.

Nekünk az is sok — amit befizetünk. Igaz, csak a saját nevünkben beszélünk — hangsúlyozza Kun István gyárigazgató —, nincs szükségünk a felkínált szolgáltatásokra. Kiepitettük a kapcsolatunkat, jól képzett, saját apparátusunk van, gondjainkon úrrá tudunk lenni. Megállunk a lábunkon, névlegesen pedig minnek kötődünk egy társasághoz? Az ügyszó nem kell kommentár — egy vállalat számolt és határozott: a formalitásokra még keveset sem költ. Alighanem helyesen tette, teszi...

Cseszák Gyöngyi

Bolgár mezőgazdaság

Gabonarekord

Minden tekintetben eredményes volt, egyes vonatkozásokban pedig új országos rekordokat hozott a nyolcadik ötéves tervidőszak első két éve a bolgár mezőgazdaságban. Bulgáriában február első vasárnapján hagyományosan megemlékeznek a föld ünnepeiről. A mezőgazdasági termelés értéke az elmúlt két évben a tervezett 7 százalékkal szemben 10,8 százalékkal nőtt.

1981—1982-ben a gabonatermelés 29 százalékkal, az állattenyésztés 13 százalékkal nőtt.

A tavalyi év különösen eredményesnek bizonyult. Rekordmennyiségű gabona termelt: az állami tervet 400 ezer tonnával túlteljesítették.

Az utóbbi két év jó terméseredményei, természetesen, a piaci ellátásra is érzékeltették kedvező hatásukat.

Egy hét a világgazdaságban

Találgatás-szezon

Fellendülés, kontra recesszió? — „Rossz” hitelek — Izgalmas játékok

Nagy úr a megszokás az újságírásban is. Valami történik a világban — egy termék ára kétszeresére emelkedik vagy éppen a felére csökken — és hirtelen a változás utáni helyzet lesz mindenki számára a legtermészetesebb. Sőt, a prognózisok többsége sem tudja magát függetleníteni attól, ami a közelmúltban történt. Pedig a világgazdaságban a legizgalmasabb — és a legnyereségesebb — éppen az, hogy felismerjük a változást. Kezdeti stádiumában vegyük tehát észre azt, ami más — vagy mássá lesz hamarosan — mint a megszokott múlt. Ez persze nem könnyű.

Jean-Jacques Servain-Schreiber 1981-ben megjelent kitérő könyvében. A világ kihívásában még azt emlegeti, hogy az olajár 1985-ig ismét megduplázódik. Tévedett? Persze. De akkoriban az ilyen prognózis számított elfogadhatónak, és ha valaki az olajár eséséről értekezett volna, talán nem is vették volna komolyan. A szakma mindebből levonta a tanulságot. Ma, amikor az olajárak stagnálnak vagy mérséklődnek, cseppet sem neveltség tárgya az a szerző, aki arra figyelmeztet: véget érhet egyszer ez „a paradicsomi állapot”, és az olajár ismét felfelé szökhet. Az előrejelzés nagyobb hitelhez hozzájárul az is, hogy manapság az emberek könnyebben elhiszik a rosszat, mint a jót. Ki tudja miért van így, de így van.

A nyersanyagpiacokon kiderülhet

Fellendülés kontra recesszió. E két fogalmat úgy szoktuk használni, mintha mindenkör véglegesen kizárnák egymást. Való igaz, hogy egy 10 százalékos növekedési ütemre csak egy fogalom áll közülük és 2 százalékos visszaesést is csak egyféleképp lehet jelölni. A „tisztá” fellendülés és a recesszió között azonban létezik a „szürke sáv”, ahol egyszerre mindkét fogalom jelen van. Már nem visszaesés, de még nem fellendülés. Ilyen helyzet uralkodik most a nyersanyagpiacokon. Érdemes felfigyelni arra, hogy az alumínium londoni tőzsdei ára két és fél év óta, a legmagasabb szintre emelkedett. Csaknem egy éve jegyezték utoljára az önt olyan magasan, mint január végén. Ami pedig a rezet illeti, az a londoni fémtőzsdén 17 hónapos rekordot jelentett. Elénkülést volt tapasztalható más szinesfémeknél is. A szakértők most találgathatnak: megkezdődik-e a két éve várt élénkülés, vagy csupán átmeneti (és félvezető) jelenségről van szó. A napokban megjelent éves fémpiaci áttekin-

tés, a Hargreaves and William-son cég kiadvány mindenesetre úgy véli, hogy a néhány hete napvilágot látott világszerte előrejelzések túl óvatosak voltak. Ugyanis további emelkedés várható. Számszerűen: a vállalat prognózisa szerint a jelenlegi szinthez képest az év folyamán az ón ára 10 százalékkal, az alumíniumé 6 százalékkal, míg a réz jegyzése 8 százalékkal lesz magasabb. (A tavalyi őszi szinthez képest az ugrás mértéke természetesen sokkal nagyobb.)

Az, hogy a szinesfémek árai megindultak felfelé, kétségtelen jele annak, hogy a gazdasági fellendülés „már itt van a sarkon” — állítják egyesek a történelmi tapasztalatokra hivatkozva. Szó sincs róla — állítja az ellentábor. A londoni jegyzések csak azért emelkednek, mivel gyengül a jegyzés valutája, a font sterling. Lehet találgatni. Mint ahogy tág tere van a vitának az USA gazdasági kilátásai megítélésében is. Mi a lényegesebb? Az-e, hogy az amerikai bruttó nemzeti termék a negyedik negyedévben ismét esett, vagy az-e, hogy a gazdasági fejlődést előrejelző összesített index folyamatosan emelkedett az elmúlt fél év során?

Rossz és jó hitelek

Nem mindegy, milyen választ adnak erre a dilemmára tömeges méretekben az USA lakói és az általuk befolyásolt törvényhozók. Ha ugyanis a gazdaság gyorsabban gyarapodik a vártnál, úgy százalékpontonként 13,5 milliárd dollárral mérséklődik a költségvetés deficitje a tervezettel szemben. Lassabb GNP-emelkedés mellett viszont ugyanilyen mértékben duzzad. Képzelnék most magunkat egy képviselő vagy szenátor helyébe. Ha nem hiszi el a gazdasági növekedésről adott elnöki előrejelzést — 1983 végétől 1988-ig stabil 4 százalékos ütem — akkor magasabb költségvetési hiánnyal kell számolnia. Kevesebb lesz ugyanis a vállalati nyereség, és abból a költségvetésbe is kisebb összeg jut. Magasabb lesz viszont a munkanélküliség száma; kik a kincstárnak viszont majd többet kerülnék. A szöveg forgó honatya erre nyilvánvalóan úgy gondolkodik: a tervezettnél nagyobb deficitet mérsékelni kell valamivel. A szociális kiadásokon sokat már faragni nem lehet, a hadiköltségvetést kurtítani már a kormány nem enged. Marad tehát az adóemelés. Tételezzük fel, hogy sokan gondolkodnak így a kongresszusban, a javaslatból tehát tény lesz. Az adóemeléssel viszont vásárlóerő áramlik el a vállalatoktól és (vagy) az állam-

polgároktól és mérséklődnek a fellendülés esélyei is.

A képviselő adóemelési szándéka persze csupán egy feltételezésen alapul, azon tudniillik, hogy a növekedés nem fogja elérni a kormány által jelzett szintet. Ha aztán a költségvetés deflációs dőzst is tartalmaz, könnyen előfordulhat, hogy a példánkban szereplő képviselőnek igaza lesz. Így. Klasszikus példája ez a szó-lásnak: ha az ördögöt a falra fested, megjelenik.

Az USA-ban ennél fogva azt találgathatják, belevisi-e az inflációtól és a költségvetési deficitől való félelem a gazdaságot egy recesszióba, vagy sem. Lehet továbbá találgatni mostanság, mi számít soknak és mi kevésnek. A dolog különleges szeptése, hogy általában ugyanarról a tényről egyszerre mindkét jelző megállapítható. Nézzük például, hány százaléka volt a Chase Manhattan által nyújtott hiteleknek tavaly az, amit a bank a maga szempontjából „rossznak” minősített. (Vagyis ahol a felvevő törlesztési kötelezettségét nem teljesíti.) Ez az arány 1982-ben 2,69 százalék volt. Más szóval ez azt jelenti, hogy a hitelek 97,31 százalékát az adósok tisztességesen törlesztették, megfelelő profitot hozva a pénzintézetnek. Ebből a szempontból nézve a 2,69 százaléknál talán nem is olyan sok. Vagy mégis? 1981-ben a hiteleknek még csak 1,9 százaléka számított veszélyeztetettnek. Az emelkedés tehát 42 százalékos, és így szemlélve, a „rossz” hitelek súlya ijesztően alakul. (Érdemes megjegyezni, hogy az ilyen kölcsönöket tekintve nem a Chase áll az amerikai nagybankok közül a legrosszabbul. A Continental által nyújtott kölcsönök 5,6 százaléka-nak visszafizetése enyhén szólva, kétes, a First International esetében ugyanez az arány „csak” 5 százalék.)

Kényszerű kockázat

Különösen izgalmas játékká válik a találgatás, ha néhány hónap időhorizonttal végezzük. A közeljövőben választások lesznek például Ausztriában, az NSZK-ban, Ausztráliában, valószínűleg Angliában stb. Melyik párt, melyik személyiség nyer, és milyen programmal? Megvalósítja-e azt a gazdaságpolitikát, amelyet a választási hadjárat során ígért vagy éppen az ellenzéki platform lesz kénytelen a gyakorlatba átültetni? Találgatni persze lehet, kell is, ha bizonytalanság van. Más kérdés, hogy várni a bizonyosságig aligha lehet a cselekvéssel. Ez körünk gazdaságpolitikájának kényszerű kockázata.

Gonda György—Szentgáli Péter

Lengyel autógyártás

Fiat-megújulás

Rendkívül rossz évet zárt 1982-ben a Varsói Autógyár: mindössze 69 ezer gépkocsi került le az üzem futószalagjairól, ami megegyezik a tizenkét évvel korábbi szinttel, miközben a gyár kapacitása kétszerese az akkorinak.

Az idén a Varsói Autógyár 85 ezer gépkocsit szeretne előállítani, köztük 25 ezer Polonezt. Javítani kívánják gyártmányaik minőségét, mérsékelni az üzemanyag-fogyasztást.

A Fiat 125-ös gépkocsi helyett újabb típus kialakítását tervezik, mivel a 125-ösöket gyártó gépsorok időközben elhasználódtak. Az új gépkocsit jobban hozzá kívánják igazítani a lengyel családok szükségleteihez, gazdasági helyzetéhez: kisebb lesz a fogyasztása, anyagigényessége alacsonyabb lesz.

UNCTAD-jelentés

A Valutaalap feladatairól

A Nemzetközi Valutaalaphoz (IMF) értékesítenie kellene aranykészletének egy részét, hogy hathatós segítséget nyújthasson a fejlődő országok készpénzszükségletének finanszírozására, mivel legalább 70 milliárd dollárra lesz szükségük az elkövetkező két év során gazdasági növekedésük biztosításához — olvasható az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciája (UNCTAD) által készített, hétfőn nyilvánosságra hozott jelentésében.

Az IMF-nek további lépéseket kell tennie a pénzügyi válság megoldására — hangsúlyozzák a jelentés készítői. Mintegy 30 milliárd dollár értékű mesterséges

pénz, úgynevezett különleges le-hívási jogok (SDR) termelésével sürgősen növelni kell a rendelkezésre álló készpénzhányadot, kétszeresére emelni az IMF-kvótát, a fejlődő országok részesedésének egyidejű emelésével, továbbá a Nemzetközi Valuta Alap kiegészítő finanszírozási lehetőségeit meg kell változtatni, hogy azok az egyes országok váratlan pénzügyi zavarai esetén is hatékony segítséget nyújthassanak. További szükséges lépés a Világbank kölcsönzési programjának gyorsítása, ennek keretében az 5 évre tervezett 60 milliárd dolláros kölcsönprogramot 4 évre kellene csökkenteni.

Kitüntetések átadása

Munkásörtség egységgyűlések

Országszerte befejeződtek a munkásörtség egységgyűlései. A munkásör parancsnokok beszámoltak a múlt év során a népgazdaság, a közélet és a fegyveres szolgálat terén végzett munkájukról. A rendezvényeken részt vettek és felszólaltak a párt-, az állami és a társadalmi szervezetek vezetői, valamint a társ fegyveres erők és testületek képviselői, akik méltatták a munkásörök elkötelezett szolgálatát, szölkált az őket övező társadalmi megbecsülésről.

A gyűléseken csaknem 4 ezer leiszerező munkásört mentettek fel és partmegbízatusuk alól, s ugyanennyi munkásörjelölt tett esküt a csapatzászló előtt. E gyűléseken nyilvánosságra hozták a szocialista verseny eredményeit, s átadták a legjobb munkásöröknek a Haza Szolgálatáért Erdemérem, a Szolgálati Erdemérem kitüntetés különböző fokozatait, a Kiváló munkásör, a Kiváló parancsnok, a Kiváló munkásörjelölt és más elismeréseket. A törökszentmiklósi Killián György

zászlóalj pedig a testület történetében első ízben a most alapított *A munkásörtség kiváló egysége* címmel járó vándorzászlót vette át, a budai járási Sziklai Sándor zászlóalj egész személyi állománya országos parancsnoki dícséretben részesült, s a budai egység híradószakasza, valamint a lyukbányai vegyvédelmi szakasz a Haza Szolgálatáért Erdemérem arany fokozatát kapta meg.

A kiskörsi, a székesfehérvári járási, a dunaujvárosi járási, a csornai, a debreceni járási, a retsági, a dabasi, a fehérgyarmati, a nyírbátori, a szolnoki járási, a tiszafüredi és a lenti egység ez évben emlékezett meg megalakulása 25. évfordulójáról, a testület az országos parancsnok levelében köszöntötte. Az egységgyűléseket követően ezen a heten megkezdődött a testületben az 1983. évi politikai felkészítés és a kiképzés. Elsőként a rajparancsnokok továbbképzését szervezték meg a megyei parancsnokságok.

Téli Magyarország

(Folytatás az 1. oldalról)

nyí póhtossággal futott be Budapestre.

A belföldi vonalakon a MAV nagy erőkkel tisztítja a váltókat. A MAV kéri az utazókat, hogy a vonatindulásokról előzetesen tájékozódjanak a pályaudvarok információs szolgálatánál.

Hétfőn délelőtt helyreállt a forgalom a Ferihegyi repülőtérén, ahol vasárnap délután óta hóképekkel és vegyszerező szörögépekkel folyamatosan takarították a leszálló pályát. A lehullott, nagy mennyiségű hó kenyszerűsünetet okozott a gépek fogadásában, emiatt reggel hét órakor nem érkezett meg az Athén-Budapest MALEV-járat. Belgrádban várta meg a Ferihegyi pályahelyreállítását.

Tudósítónktól.

Az utóbbi évek legnagyobb hóviharára zúdult hétfőre virradó éjszaka, továbbá a reggeli és dél előtti órákban az országban talán a leginkább sújtott Kisalföldre, Győr környékére, a Szigetközben, Rábaköz egyes részein a nem egészen 24 óra alatt lehullott hótakaró vastagsága elérte a 25–30 centimétert.

Észak-Dunántúl főútvonalain, s központjában: Győrött, zöke-nőkkel ugyan, de megindult a hétköznapi forgalom. A vidék nagy mezőgazdasági üzemeiben, központjaiban nem várták a jószerecsét, hanem már hajnalban megindították a traktorokra szerelt hóekeket. Ezzel tisztították meg a gazdasági utakat. Az állatok így nem szenvedtek hiányt, és a telephelyekre időben eljuttatták a friss takarmányszállításokat.

Hétfőre virradóra súlyos zavarok keletkeztek a Budapest-Győr-Hegyeshalom vasúti fővonal forgalmában. A hétfő reggeli lapokat szállító vonat Győrbe 260 perces késéssel érkezett meg.

*

Térdfig érő hóban botladoznak az edesanyák, a térdükig alig érő gyermekeikkel. A járdaszízeket mellett 10–15 centiméteres magasságban csordogál az olvadó hó, amelyet a buszok érkezése szökőkúttá alakít, s a buszmegálló többiségében eltakarítatlan a hó. A várakozók elkeseredetten szidják a BKV-sokat, azért, hogy nem sokat tesznek a takarításért.

Bereczki János, a BKV ügyeletes fődíszpécseré szerint ezzel szemben a fővárosban 230 emberük — s ebben jó néhányan társadalmi munkában — takarítja a megállókat. Már ahol ez a BKV feladata, mert a kis- és nagykorú villamosmegálló a Közterületfenntartó Vállalathoz tartoznak, a buszmegállókat a házfelügyelőknek kellene takarítani. A főútvonalakon — a botránvos állapotok miatt —, 54 rendkívüli-hőmunkásuk segítkezett a FKFV embereinek.

A Fővárosi Ingatlankezelési és Építési Főigazgatóságon a következőket mondták a házfelügyelő feladatairól:

— A házmeztetek legfeljebb abban a megállóban kötelesek eltakarítani a havat, amely az épületük előtti szakaszon van. Például az Attila úton, s a Tabánban, egyetlen megállóban sincs ház a buszmegálló közelében, ilyen helyeken természetesen a BKV kötelessége a hóeltakarítás.

Seres Mihály, a Közterületfenntartó Vállalat ügyeletes cseppent sem derül.

— Hétfőn 129 munkagép, 706 rendkívüli hőmunkás 62 régebbi dolgozónk irányítása alatt dolgozott délután két órától a fővárosban. Ennek dacára a mellékútvonalak takarításához csak a 18 órától kezdődő műszakban láthatunk hozzá.

Nemcsak nálunk van hóözön. A Skandináv-félszigetől a Földközi-tengerig, valamint az Atlanti-óceántól a Fekete-tengerig terjedő területeken igen nagy ciklon helyezkedik el. A légörvény mindenütt felhős, és sokfelé csapadékos időjárást okoz. Délről enyhe és nedves levegő áramlik Olaszországon és a Balkán-félszigeten át a Keleti-Kárpátok felé, így többnyire ott eső esik.

A német-lengyel alföldön, továbbá az Alpok és az Északi-Kárpátok vidékén viszont még mindig tartósan havazik. A brit-szigetektől és Franciaországból erős szelet és hózapórokak jelennek.

Estére az ország egész területén megszűnt a havazás, egyes helyekről csak havas esőt, esőt jelentettek. Az Útinform közlése szerint az autósoknak számítaniuk kell arra, hogy az ország nyugati és déli megyeiben a burkolatok vízesek, az északkeleti megyékben és Veszprém környékén hókaszások, latyakosak. A 3-as úton Kerecsend és Szihalom között jégbordák, a 24-es Mátraháza—Parád közötti úton hó nehezíti a közlekedést. Az ország fő útjain hóakadály sincs, a mellékutak is járhatók, bár erősen havasak. Komárom megyében felszabadították a hótól elzárt tata-kömlödi utat, így a megye valamennyi mellékútja legalább egy nyomon járhatóvá vált.

A KPM téli útfenntartó gépei folyamatosan dolgoznak az utak megtisztításán.

*

A ma estig várható időjárás: időnként már felszakadozik a zárt felhőzet, és kevesebb lesz a csapadék. Nyugaton és északon havazásra, délen és keleten havas esőre, esőre is számítani kell. A Dunántúlon mérsékelt északnyugati, északi, a Tiszántúlon helyenként erős déli, délnyugati szél lesz. A nappali hőmérséklet nulla és öt fok körül alakul.

KÖZÉLET-DIPLOMACIA

Szakszervezeti találkozó Eisenstadtban

Hétfőn az Ausztriai Eisenstadtban találkozót tartott a Magyar Szakszervezetek Országos Tanácsának, valamint az Osztrák Szakszervezeti Szövetségnek (ÖGB) a titkársága. A SZOT küldöttségét Gáspár Sándor főtákar, az osztrák delegációt Anton Benya elnök vezette.

A két ország szakszervezeti vezetői tájékoztatták egymást országai társadalmi-gazdasági helyzetéről, a szakszervezetek előtt álló feladatokról. Véleményt cseréltek a nemzetközi szakszervezeti mozgalom helyzetéről, valamint az európai szakszervezeti kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségeiről. Atekinítették a két ország szakszervezeteinek kapcsolatait, és elfogadták az 1983. évi együttműködési tervet.

Gáspár Sándor Eisenstadtban látogatást tett Theodor Kerynél, Burgenland tartomány elnökénél. A szívélyes légkörű megbeszélésen jelen volt dr. Fred Sinowatz szövetségi kancellár és Anton Benya az ÖGB elnöke is.

Indiába utazott az MTA elnöke

Szentágothai János, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke az Indiai Tudományos Akadémia meghívására Indiába utazott. Tárgyal az Indiai Akadémia vezetőivel és Új-Delhiben elnökként részt vesz azon a konferencián, amelyen megvitatják a tudományos alapú kutatások szerepét a fejlődő országok haladásában.

Kitüntetés

Az Elnöki Tanács dr. Méhes Józsefnek, az Országos Vezetőképző Központ oktatási igazgatójának eredményes munkássága elismerésül, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta. A kitüntetést Korcsog Andrást, művelődési minisztériumi államtitkár adta át.

Baráti találkozó

Hétfőn este az Ipari Minisztériumban — az MSZBT-tagcsoporthoz rendezésében — a Szovjetunió és Magyarország, fejlődő kapcsolatairól tartottak filmbemutatót. Ezt követően az Ipari Minisztérium és a Szovjetunió budapesti nagykövetségének képviselői, Méhes Lajos ipari miniszter és Vlagyimir Nykolajevics Bazovszkij, a Szovjetunió budapesti nagykövete vezetésével a két ország hosszú távú ipari együttműködésének bővítéséről folytattak eszmecsere.

Csaknem néptelen a metró Moszkva téri állomásának peronja. Ritka pillanat: nincs túlekedés, helyezkedés, könyöklő versenyfutás. Jön a szerelvény, ki-ki nyugodtan várja az ajtónyitást. És számomra ekkor valami egészen valószínűtlen jelenet következik. Egy nem éppen fiatal férfi hirtelen futásnak ered, előre, egészen az első — csaknem üres — kocsi irányába és győzedelmesen lehuppan a legelső ülésre. Szaporán utána-lepek.

— Szabad kérdezni valamit?
— Azt igen — mondja leplezetlen gyanakvással.
— Ha nem akar, nem kell válaszolni.
— Azért mondtam, hogy kérdezni lehet...
— Utas alig van, üresek a kocsik, kíváncsi lennék, miért futott?
Megdöbbenés az arcán — más kérdést várhatott. Valamelyest megenyhülve ennyit mond:
— Ha lehet, én mindig az első kocsi első helyére igyekszem. Így szoktam meg!

Abba is hagyhatnám, de ez így még kevés.
— Valami belső kényszer?
— Ugy is lehet mondani, de aki 25 éve bejáró munkás, az nem gondol ilyesmire. Csak arra, hogy elérje a csatlakozást, reggel a munkahelyet, este a családot.

Ülést tartott az Országos Béketanács

Hétfőn a Parlament Vadász-terében ülést tartott az Országos Béketanács. A megjelenteket Sebestyén Nándorné, az OBT elnöke köszöntötte, majd Sarkadi Nagy Barna főtákar összegezte a magyar békemozgalom elmúlt évi eredményeit. Elmondotta, hogy a békemozgalom megtette első lépéseit a megújulás útján, képes volt reagálni a nemzetközi élet eseményeire, kapcsolatait számottevően fejlődtek, meg tudott felelni a vele szemben támasztott mind nagyobb követelményeknek. A megújulás azonban nem szabad ösztévesztéstől az újrakezdéssel, mutatott rá a főtákar: a béketanács megőrizte hagyományait, megtartva és továbbfejlesztve korábbi, jól bevált módszereit.

A Béke-világtanács lisszabopi értekezletén nemzeti bizottságok létrehozását határozták el, amelyek legfőbb feladata a nagyszabású prágai békedemonstráció minél alaposabb előkészítése — hangzott el az ülésen. A magyar bizottság várhatóan február végén alakul meg, a társadalom minden rétegeinek bevonásával. Döntés született a prágai világtalálkozó napirendjére kerülő témákról is. Megvitatják a többi között az atomháború elhárításának lehetséges módjait, feltekerkeznek a fegyverkezési verseny társadalmi, gazdasági vonatkozásait, s felvonalják a békéhez, a konfliktusok igazságos rendezéséhez vezető utakat.

15 millió tonnányi kőzet

Sziklák a légkörben

Szinte hihetetlen, hogy „nem verjük be” a fejünket” abba a 15 millió tonnányi sziklatörmelékbe, amely tíz hónapja kering a föld légkörében — írja a Times. A tömegtelen mennyiségű anyag a mexikói El Chicón-vulkán kitörése után került a levegőbe, azután a kitérés után, amelyet a

nagy, és a szokásosnál hosszabb életű, a sztratoszférára gyakorolt hatása is jelentős mérvű. Nyugat-német kutatók megállapításai szerint a sztratoszféra hőmérséklete a felhő közelében öt fokkal emelkedett, ami — véleményük szerint 1984-ben vagy 1985-ben az északi feltekén félkörös lehűlést eredményezhet. A felső légköri melegezés, illetve a földi lehűlés oka egyaránt a kén-sav (a mérés szerint két hónap alatt képződik a kén-dioxidból), amely elnyeli a napsugárakat. Hasonló, de kisebb mérvű lehűlést már nemrégiben megfigyelték, a Bali-szigeti Mount Agung-vulkán 1960-as kitörése után. A mostani effektus, ha bekövetkezik, intenzívebb lesz.

kutatók valaha is a legrészletesebben tanulmányozták. Az előzetes értékelések szerint ez az anyagmennyiség még két-három évig a légkörben maradhat.

A vizsgálatok egy része a sztratoszférában lebegő törmelék- és gázfelhő belsejében lejátszó kémiai folyamatok felderítésére irányul. A vulkán a kitérés alkalmával ugyanis hárommillió tonna kéndioxid-tartalmú gázt is kilövellt, amelyből mikroszkopikus méretű kén-savcseppecskék képződtek. Mivel ez a felhő igen

A mexikói vulkánkitörés veszélyezteteti egyébként a dél-mexikói Palenque közelében található ásatást, ahol egy ősi maya város romjai láthatók. A felhő jelentősége a szépen faragott, jó állapotban lévő kővek adiak, amelyek közül több is — szokatlan módon — töréssel van kifestve. A tavaly áprilisi kitérés főnem hamuval borította be a jelölhet. S amikor a réteget lemosták, sajnálatos módon, a faragások egy része és a színezés megsérült. Szerencse a bajban, hogy a most megrongálódott leletekről a fényképek már korábban elkészültek. A közelben lévő többi ásatást a fák sűrű lombzata megvédte a vulkáni portól.

Z. E.

Versenyfutás

Most egy kicsit én érzem magam kellemetlenül. A spontán túlekedések, a hétköznapi apró kis önzések — „lefülelésre” érdekes — jellegzetes figurája helyett, ime egy meglepő esetvet-

nás ahhoz az életformához, amelyet tízezrek élnek ebben az országban.

Már ő érzi úgy, hogy akár visszakérdezhet.

— Mit gondol, mikor kelünk?
— s nem is vár választ, folytatja.
— Hajnali negyed négytől minden perc számít. Még az is, hogy a vonaton melyik kocsit választja az ember, oda is, visszafelé is. Es

persze itt benn a városban, a vasúttól a munkahelyig — ez sem mindegy. A metró példáján — állomása válogatja — hogy az első kocsiból vagy a negyedikből lehet-e előbb elérni a megállólépcsőt. Más a számítás reggel, befelé jövet és megint más késő délután, hazafelé... Ez két különböző helyzet...

— Tehát hazafelé az első kocsi, az első ülés...

— Nekem! Másnak, más. Mert ezerfelől jövünk, ezerfelé megyünk.

De azért az iménti versenyfutás rejtélye még hátra van.
— Most üres volt a peron, meg a szerelvény is — mondom hal-

kan.
Fáradt mosoly után egy val-

lamsáfele következik.

— Alldogáltam az oszlopnál, magam elé néztem és elgondolkodtam... Aztán bezúgott a szerelvény és én hirtelen nekiiramodtam. Most talán nem kellett volna.

Talán... De már ebben sem vagyok bizonyos. Negyedszázad reflexeit, a napi kötelességteljesítés belső kényszerét, a hajnali utazások és a késői hazatérések versenyizalmát, egy élet rendjének súlyát nem lehet csak úgy egyszerűen eldobni, mint egy cigarettareget.

(kgv)

PVC-kóma

Se vele, se nélküle — A Borsodi Vegyi Kombinát kiutat keres

Tavaly a szakajtó a világ műanyagiparának gondjait már az acéliparához hasonlította. A válság leginkább a műanyagfelhasználás negyedével részesedő PVC-t érintette. A PVC ára 1980 közepe óta a felére zuhant, miközben nyersanyagköltségei — lévén kőolajszármazékról szó — meredeken emelkedtek. A nyugati cégek nagy veszteségeket jelentenek, üzemek zárnak be — s keresik a kiutat.

Prospektus lapozgatók. Címe: Alapítótól avatásig — termel a PVC III. Készült 1979-ben. S néhány fejezetem: **A magyar vegyipar legnagyobb beruházása — Japánban tanultak — A BVK helye a világban — Sikeres beruházás — és így tovább.** A fényképeken mosolygó arcok, a szövegben magabiztos kijelentések.

A Borsodi Vegyi Kombinát PVC III. üzemének alapkövét 1974. július 5-én tették le. Termelni akkor (1978-ban) kezdett, és akkor (1979-ben, valamint 1980 első felében) „futott fel” csaknem teljes kapacitására, amikor a PVC piacon még a konjunktúra utórezgéseit uralgokdta.

A kombinát akkori kereskedelmi igazgatója 1979-ben e prospektusban így nyilatkozott:

„Igen nagyot változott a helyzet, amióta a PVC III. belépett az ország ipari vérkeringésébe. 1978 első feléig monoton importőrök voltunk, most fantasztikus sebességgel exportőrökké váltunk. A hazai PVC-felhasználás évente hatvan ezer tonna körül mozog, és a mi termelésünk hamarosan 190 ezer tonna körül lesz. Addigra a magyar fogyasztás is felfut 80–90 ezer tonnára. Mindez azt jelenti, hogy a termelés nagyobbik részét el kell adnunk külföldi piacon. Kemény cikket produkálunk — igen gazdaságos feltételek mellett.”

Veszteséges

Megelőzően a kombinát PVC I. és II. üzeime némi bővítés után évente negyven ezer tonna termelésre voltak képesek. A PVC III. egyedi nagyberuházás méreteit és felszereltségét nemcsak az jelzi, hogy ott évente további 150 ezer tonna PVC előállítására nyílt lehetőség, hanem az is, hogy összesen 11,3 milliárd forintba került.

— Az egész vegyipart szorongató gondok ellenére, állítom, szükség volt erre a beruházásra — mondja dr. Tolnai Lajos, a BVK vezérigazgatója, s e vélemény mögött kétségtelenül megbúvik némi optimizmus, hiszen a PVC előállítása tavaly kifejezetten veszteséges volt a kombinátnak.

Vajon, miért nem állítják le a PVC-gyártást legalább átmenetileg? Hogy a választ megérthessük, elkerülhetetlen némi — mindenképpen nagyvonalú — technológiai áttekintés. A PVC III. a Tiszai Vegyi Kombinát olefin

üzemétől kapja a PVC egyik alapanyagát, az etilént. A szintén szintetikus klórt kősz bontásával a PVC III. elektrolízis üzeme állítja elő, miközben maronátron keletkezik, amelyet az alumíniumipar timföldgyártáshoz használ. Etilénből és klórból a PVC III. monomer-üzemében vinilkloridot nyernek, majd e kis molekulású anyagból polimerizációval kapják meg a polivinilkloridot.

Két oka van annak, hogy a gyártás ma nem fizetődik ki. Az egyik: **robbanásszerűen megnőtt az etilén ára;** a másik: 1981 második felétől átlagosan csak 30 százalékkal alacsonyabb áron lehetett a PVC-t értékesíteni, mint korábban.

Mégsem állítják le a PVC-gyártást, amit a vezérigazgató meglepő ténnyel indokolt: akkor ugyanis még nagyobb lenne a veszteség. Mert nyereséget ugyan nem hoz a PVC-termelés, de képes fedezni a tőketerhek (amortizáció, kamat stb.) nagy részét, míg ha leállítanák, akkor e költségek a kombinát többi termékét terhelnék. Ugyanakkor a maronátron tőkés importból kellene fedezni az alumíniumgyártáshoz, s hasonlóképpen a hazai PVC-ellátást is. Az etilént viszont meglehetősen nehéz lenne értékesíteni, hiszen Európa-szerte főleg van belőle. Tehát az a furcsa, de nem ritka eset állt elő, hogy amíg a kombinátnak veszteséges a termék gyártása, a népgazdaságnak még mindig megéri.

A kombinát ugyanakkor két év alatt egymilliárd forint többletkiadást volt kénytelen vállalni — energiára, alapanyagra — és ezt az összeget nem tudta áthárítani vevőire.

Remények és realitások

Az adott helyzetben a BVK egyetlen dolgot tehet: **igyekezzik mérsékelni a veszteséget.** Ezt szolgálja az az intézkedés, hogy 1981 első felében a PVC I. és II. üzemből megszüntették az etilén-alapú háromszor nagyobb energiagényű földgáz-acetilén bázisú vinilklorid (monomer) előállítását. A gyártó kapacitás mégsem csökkent, mert a PVC I. és II. poli-mer üzeme változatlanul dolgozik, az NDK-ból származó monomert dolgoz fel. Ugyanakkor a PVC tovább-feldolgozása, késztermékek gyártása érdekében is tettek lépéseket, ám a radikális

változtatásra nincs elég pénz, holott a PVC-vegtermékért három-négyszer annyit lehet kapni, mint a porért.

A mintegy hétezer dolgozót foglalkoztató gyáróriásban tehát a legfőbb gondot a termelési szerkezetben belül legnagyobb hányadot képviselő PVC alapanyaggyártás kritikája jelölte meg. A változtatás oka az, hogy az idén további 460 millió forinttal növeli a BVK költségeit. A kamatterhek növekménye 200 millió, az energiaárak 140 millióval emelkedtek, az etilén árnövekedése pedig 120 millió forint. Tavaly a kombinát, egyéb termékeinek jóvoltából — a már nem kifizetődő PVC mellett is — mintegy 300 millió forint nyereséget tudott fölmutatni. A számokból nyilvánvaló: ha a BVK az idén csak a tavalyi színvonal ismétlésére lesz képes, akkor gazdálkodása teljes mértékben veszteségesé válik. Ezzel szemben a vállalat 820 millió forint értékű tőkés import felhasználásával 10,3 milliárd termelési értéket tervez, így nyeresége az idén is mintegy 300 millió forint lesz.

Amiben bíznak

Hogy ezt sikerüljön elérniük, esetleg meghaladniuk, elsősorban beruházást nem igénylő, új szervezési, gazdálkodási rend bevezetésével igyekeznek javítani helyzetükön. Mivel, mint mindenütt, itt is a tőkés import-felhasználás a legszűkebb forrás, ezért ennek függvényében döntöttek a termékek rangsoráról. Vagyis az került előbbre, ami kevesebb tőkés importtartalom mellett ugyanakkora, vagy nagyobb jövedelmet hoz, mint a hátrább sorolt termék. A vállalat üzemait, különböző részlegeit ugyanakkor a változó költségek, főleg az alapanyag, az energia és a munkabér költségeinek mérséklésében tették érdekeltté.

A vezérigazgató optimizmusa, kivált a PVC-termelés okán, mégsem csupán az említettekben nyugszik. A lassan meginduló piaci ár-emelkedésben sem a recesszió végét látja, sokkal inkább abban bízik, hogy a világ ismét fölfedezze majd a PVC-termékek előnyeit. Ezekhez ugyanis átlagosan kétféle erőforrásra van szükségük, mint a kohászati, üveggyári termékekhez, mert a PVC-nek csupán 48 százaléka petrokémiai termék — a többi kőből ered. Így a PVC — mint kisebb energiatar- talmú anyag — felértékelődik.

A gyártók legalábbis ebben bíznak — s remélik, nem kell csalódnuk...

Trömböczky Péter

Egy hét a világgazdaságban

Megegyezés Tokióban

A tokiói „négyoldalú” kereskedelmi tárgyalásokon a múlt héten szinte minden felmerült, ami a fejlett tőkés országok között a hangulatot zavarja. A Közös Piac felvetette, hogy „önkorlátozást” kíván Japántól tíz olyan fontos termékben, mint például a videokészülékek, a színtelevisziók és képcsővek, a hifi-termékek, kvarcórák és szerszámgépek. A várakozásokkal ellentétben a szigetország végül is beadta derekát és elfogadta a nyugat-európai feltételeket.

Formailag az „önkorlátozás” — a kifejezés az önkéntességet emeli ki, az időzöjel utal arra, mennyi is itt ténylegesen a szabad akarat — csak az 1983-as pénzügyi évre szól, alig valószínű azonban, hogy a lejárát után vissza lehet térni a régi „rezsimez”.

Japán önkorlátozás

A mostanában a világkereskedelemben gyakorolt korlátozásoknak ugyanis egyre inkább jellemzője, hogy igen gyorsan a „mindennapi élet” megszokott részévé válnak. Japán tehát — ez a valószínűbb — fontos termékekben lemondott arról, hogy piaci részesedését Nyugat-Európában emelje. Ennek érdekében viszont Japán a Közös Piac felé fordított kereskedelmében normális viszonyokat élvezhet ismét. A nyugat-európai vállalatokkal kormányai visszavonatták a szigetország termékei ellen benyújtott dömpingvadásokat, megszüntetik a Japán szűjtő adminisztratív korlátozásokat és minden bizonnyal a poitiers-i vámvivatal is megszűnik kereskedelempolitikai nevezetessé lenni! Nincs már ugyanis értelme azzal korlátozni a Franciaországba irányuló japán képmagnókvitelt, hogy elvámolásukra mindössze egy részleg kap csak jogot, hisz korlátozzák az exportot a japánok maguk, méghozzá „önkéntesen”.

Végeredményben Japán saját maga vállalt olyan korlátozásokat, melyeket a Közös Piac tagállamai — ha erre került volna a sor — ki is kényszeríthettek volna. (Vagy már ki is kényszerítették, ld. a videomagnók piacra jutásának feltételeit. Tokió inkább megállapodott, és nem várta meg, míg valamelyik helyi hatóság előírja gyártói számára azt is, hogy a képmagnókat csak a terület ősi helyi nyelvén kiállított garancialevéllel együtt lehet forgalomba hozni. A gyártók így „megtakarították maguknak” a breton, provanszál és baszk nyelvű dokumentumok költségeit...)

Mindezt érzésünk szerint döntően azért tette, mivel — Tokióban erről is esett szó — a jövőben Japán és a Közös Piac szorosabban együtt fog működni harmadik piacon, például az ASEAN-régióban. Márpedig az ASEAN-országok manapság a világ leggyorsabban fejlődő csoportját jelentik, éves importszámuk igencsak tekintélyes és igen vonzó üzleti lehetőségeket ajánlanak. Japán azonban a földrajzi közelség előnyeit teljes mértékben történelmi hátrányok miatt nem tudta kiaknázni annak ellenére, hogy a térség természetes forrása lehetne a szigetország nyersanyagszükségletének és ké-

zenfekvő piaca feldolgozott termékeinek. Nyilvánvaló azonban, hogy a japán tőke mozgási szabadságát Délkelet-Ázsiában korlátozzák az emlékek, a II. világháború eseményei, a kolonizációtól való félelem. Tokió ezt a problémát szeretné megoldani akkor, amikor pozíciókat a nyugat-európai tőkével közösen szeretne a térségben szerezni illetve azokat megerősíteni. Ez ezért érdekes némi képmagnóladásról is „önkéntesen” lemondani...

A tokiói „négyoldalú” tanácskozáson (a név azt jelöli, hogy az USA, EGK és a házigazda kormány képviselőin kívül még a kanadai kereskedelmi miniszter is jelen volt) Japán másik jelentős sikere az volt, hogy megállapodott az Egyesült Államokkal a legkorszerűbb technológiák kereskedelméről. Ténylegesen ez is koncesszió, az egyezmény után Japán aligha tarthatja fenn — például — félvezetőexportja korábbi dinamikáját és meg kell nyitnia e szektorban piacát jobban az amerikai áruk és beruházások előtt. A japán és amerikai fél még abban is megállapodott, hogy folytatják a tárgyalásokat a Japánba irányuló marhahús- és citrusexport fokozásának valamint az USA-ba irányuló japán autóexport további „önkéntes” korlátozásának lehetőségéről.

Japán tehát a főbb kereskedelmi partnereivel a „négyoldalú” megbeszélőssorozaton problémáit részben rendezte, részben pedig előrelépett rendezésükben. A tokiói „forduló” után a fejlett tőkés országok közötti kereskedelmi ellentéték fő vonala már nem Japán érinti, a legjelentősebb feszültség ma az USA és a Közös Piac között létezik a mezőgazdasági kereskedelemben.

USA—Közös Piac háború

E kérdésben viszont az elmúlt héten nemhogy megegyezés nem jött létre, de — úgy tűnik — az álláspontok távolabb kerültek egymástól. Brüsszelben burkolt és nyílt fenyegetések hangzottak el. Az USA részéről: **szubvencionált vajot fognak** Egyiptomnak eladni. (Az ország ellátója ma 90 százalékban a Közös Piac.) Az EGK válasza: **hasonló eszközökkel fogják az amerikai mezőgazdaság pozícióját Latin-Amerikában megingatni.** Brüsszel szerint az Egyesült Államok mezőgazdasági támogatási rendszere aláása a mezőgazdasági termékek normális világkereskedelmi rendszerét. Brock főmegbízott reakciója: „Nem fogunk ölbe tett kezzel ülni, miközben más kormányok a különböző támogatási formákkal kárt okoznak az amerikai dolgozóknak és a termelő ágazatoknak”.

Igy. Hogy mikor lesz végül kompromisszum, előre nem látható. Addig viszont a probléma az egész mezőgazdasági világgerekedelmét terheli. A támogatott árakon való eladások, a kölcsönös „borstörés” például bizonyos termékekben irreálissá teheti a világgiazi árakat.

Az elmúlt hét után végeredményben Japán kereskedelem- politikai mozgástere nőtt, a Közös Piacé és az USA-é csökkent.

Gonda György—Szentgáli Péter

A héten Budapesten

Jó légkörben

Arne Berner, a Finn Köztársaság külkereskedelmi minisztere — Veress Péter külkereskedelmi miniszter meghívására — hétfőn hazánkba érkezett.

*

Hazánk és Finnország között hagyományosan barátiak a politikai és gazdasági kapcsolatok; a két ország között nincsenek rendezetlen kérdések. Finnország következetes semlegességi politikájából eredően a szocialista országokhoz fűződő viszonyban nem az elszigetelődésre, hanem a kapcsolatok javítására, a nemzetközi együttműködés fejlesztésére törekszik.

Kétoldalú külkereskedelmi forgalmunk — bár számunkra passzívává vált tavaly — tovább emelkedett, s fejlődése hosszabb távra kedvezőnek ítéhető. Ehhez jelentős segítséget nyújt az a szabadkereskedelmi megállapodás, amely 1975-ben lépett hatályba

országaink között, s melynek célja az akadályok lebontása a finn illetve magyar áruk előtt egymás hazai piacain. E megállapodás hatására Finnország és Magyarország nemzetközi külkereskedelmi forgalma 1974—1975. között mintegy háromszorosára nőtt és ezzel a növekedési ütemmel meghaladta mindkét ország teljes külkereskedelmi forgalmának fejlődési ütemét.

Az utóbbi évek tapasztalatai bizonyították, hogy a nehéz gazdasági feltételek, a romló világpolitikai körülmények ellenére is megőrizhető a fejlődési tendencia, mivel a két ország együttműködéséhez fontos érdekek fűződnek. E tapasztalatok nyomán érdemes áttekinteni azokat a területeket a magyar—finn gazdasági kapcsolatokban, amelyek még igen nagy tartalékokat jelentenek a jövőre nézve: így a termelési kooperációkét és a harmadik piaci közös fellépés lehetőségeit.

(matkó)

OPEC-székházat adtak át Bécsben

Osztrák állami- és politikai vezetők jelenlétében hétfőn átadták a rendeltetésének a Kőolajexportáló Országok Szervezete (OPEC) fejlesztési alapjának új székházát. A Bécs belvárosában levő múlt századi palotába beköltözött OPEC-részleg jelentős szerepet játszik a fejlődő — mindezekelőtt a nyersanyagtermelő — államok megsegítésében. Az 1976-ban létrehozott segélyalap eddig közel 3 milliárd dollárt utalt ki fejlesztési segélyekre, melyeket mindennekeelőtt a „negyedik világ” tartozó, kőolajkincsel nem rendelkező legszegényebb országok kaptak infrastruktúrájuk kiépítésére, egyes ipari programjaik megvalósítására, zilált fizetési mérlegeik rendbehozatalára.

Az ünnepi esemény alkalmából hétfőn nemhivatalos ülést tartottak Bécsben a szervezet tagországainak pénzügyminiszterei.

KGST-bizottság ülése

Gépipari együttműködés

A KGST gépipari állandó bizottsága ötnapos ülést kezdett hétfőn Brnóban. A tanácskozáson részt vesz valamennyi tagállam, továbbá Jugoszlávia küldöttsége. A megnyitó ülésen jelen volt Rudolf Rohlicek, a cseh-szlovák kormány elnökhelyettese, az ország állandó KGST-képviselője is.

A 68 pontból álló napirendben fontos helyet foglal el az új gépipari eljárások, hidraulika- és pneumatikaelemek alkalmazásá-

ban való együttműködés kiemelt programjainak összeállítására.

Az ülés a műszaki-tudományos együttműködés témaköréből a többi között ezúttal az építőipari gépek, egészségügyi berendezések, különleges fűrészszerzők és modern sokszorosító eszközök egységesített szerkezeteinek fejlesztési feladataival foglalkozik, s intézkedéseket dolgoz ki a KGST végrehajtó bizottságának 105. ülésén hozott határozatok megvalósítására.

KÖZÉLET—DIPLOMÁCIA

Szekér Gyula Berlinben

Szekér Gyula, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke Herbert Weiznek, az NDK miniszterelnök-helyettesének, tudományos-műszaki miniszternek a meghívására hétfőn Berlinbe utazott. A tárgyalásokon áttekintik a két ország tudományos-műszaki együttműködésének helyzetét és meghatározzák az 1986—1990. évi együttműködés feladatait.

Horváth István Bulgáriába utazott

Horváth István belügyminiszter Dimitr Sztojanovnak, a Bolgár Népköztársaság belügyminiszterének meghívására hétfőn küldöttség élén hivatalos, baráti látogatásra Bulgáriába utazott. Búcsúztatásán a Ferihegyi repülőtérén jelen volt Boncsó Mitev, a Bolgár Népköztársaság nagykövete.

Az NDK-ba utazott az Állami Ifjúsági Bizottság titkára

Az NDK minisztertanácsa mellett működő ifjúsági kérdések hivatala meghívására hétfőn Berlinbe utazott Nagy Sándor, az Állami Ifjúsági Bizottság titkára. A látogatás során a két szerv képviselői megbeszéléseket folytat-

nak az ifjúságpolitikai munka időszaki kérdéseiről és a két szerv együttműködéséről.

Nagy Sándor tegnap Hans Sattlerrel, az NDK minisztertanácsának tagjával, az ifjúsági ügyek hivatalának vezetőjével folytatott megbeszélést.

MHSZ-küldöttség utazott a Szovjetunióba

Kiss Lajos vezérőrnagynak, a Magyar Honvédelmi Szövetség főtitkárának vezetésével küldöttség utazott hétfőn a Szovjetunióba testvérszervezete, a DOSZAAF IX. kongresszusára.

Román újságíró-delegáció látogatása

A Román Szocialista Köztársaság Újságíró Tanácsának delegációja — Nicolae Dan Frunte-lata, a tanács elnökségének tagja vezetésével — február 7—14. között a Magyar Újságírók Országos Szövetségének vendégeként hazánkban tartózkodott. A két szövetség képviselői aláírták az 1983. évi együttműködési jegyzőkönyvet, amely a többi között újságíró-küldöttségek kölcsönös cseréjét irányozza elő. A delegáció ellátogatott a Népszabadság szerkesztőségébe és a Magyar Írók Szövetségébe is.

A 35. évforduló alkalmából Barátsági nagygyűlés Moszkvában

Barátsági nagygyűlést rendeztek hétfőn Moszkvában, a Vlagyimir Iljics Villamosgép-gyárban, a magyar—szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés megkötésének 35. évfordulója alkalmából.

Az ünnepségen jelen voltak a Szovjet—Magyar Baráti Társaság vezetői, megjelent Rajnai Sándor, hazánk moszkvai nagykövete. A gyűlésen Vaszilij Golubjev, az SZKP KB tagja, az SZMBT elnökhelyettese és Molnár Endre kereskedelmi tanácsos mondott beszédet.

Az ünnepség előtt a magyar vendégek ellátogattak az 1847-ben alapított, ma Lenin nevét viselő nagy múltú üzembe, meg-

ismerkedtek a gyár munkájával, történetével. A Vlagyimir Iljics gyár munkásgárdája kollektív tagja a megalakulásának 25. évfordulóját ünneplő Szovjet—Magyar Baráti Társaságnak. Az üzem SZMBT-szervezete jelentős részt vállalt a szovjet—magyar kapcsolatok ápolásában, szoros szálak fűzik az MSZBT szervezeteihez.

A hétfői nagygyűléssel kezdődött ünnepségsorozat, amelyen megemlékeznek a barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés évfordulójáról. Ebből az alkalomból Moszkva több nagyüzemében, s a szovjet köztársaságok fővárosaiban is barátsági gyűléseket tartanak.

Több mint négy milliárd forint

Katonák termelőmunkában

Az új kiképzési rendszerű műszaki csapatok 1982-ben több mint négy milliárd forint termelési értéket hoztak létre — tájékoztatták az MTI munkatársait a Honvédelmi Minisztériumban. A katonák részt vesznek Budapest lakásépítési programjának megvalósításában. Közreműködnek az országos közlekedési fűtők építésében, felújításában. Ott vannak a Paks Atomerőmű építésénél. Dolgoznak a fővárosi vértranszfúziós állomás, a MÁV Kórház, a metró kivitelezésén, s megtalálhatók a vasút, a posta, az út- és hidépítések munkaterületein is.

A műszaki csapatok 1976 óta önfenntartók. Az elmúlt öt évszázadban 20,5 milliárd forint volt a termelési értékük.

Az új kiképzésű műszaki csapatok mellett a néphadsereg ki-

jelölt alakulatai, katonai szervezetei — a harcászultság megfelelő szinten tartásával, az alaprendeltetésükből eredő feladatok teljesítésével egyidejűleg — a múlt évben is jelentős segítséget nyújtottak a mezőgazdaságban aratási, őszi betakarítási, szállítási, feldolgozási és tartós tárolási munkákhoz. Csaknem 13 héten át dolgoztak a katonák, a szállítójárművek pedig mintegy 5 millió kilométert futottak.

1982-ben összesen 71 állami gazdaság, 170 termelőszövetkezet, 40 vállalat (cukor-, konzerv-, és paprikagyár, Zöldért) vette igénybe a néphadsereg segítségét. Ezen kívül számos, a helyőrségek közelében levő mezőgazdasági üzem munkáját segítették szabadidejükben a magyar és az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet katonák.

Ha kinötte a baba

Variálható gyermekágy

Megyei tudósítónktól.

Az idén megduplázza termelését a Combi gyermekágyból a veszprémi Balaton Bútorgyár. Erre nagy szükség is van, hiszen egyre többen keresik a bútort, bár nem olcsó, több mint 1500 forintba kerül. Sokan levelet írnak a gyárnak, de többen még személyesen is eljönnek érdeklődni. Az ágy igen praktikus, mivel variálható: a pólyázóasztallal, polco-

kal, fedett szekrénykével felszerelt alkalmas egy kamaznak is kényelmes fekhelyé alakítható, ha a kisbaba kinötte belőle. Korábban évente tízezer darabot készítettek belőle a veszprémi gyárban, az idén viszont már húszezer Combi a terv. Ennek érdekében javítják az együttműködést a bedolgozó partnerekkel, és új gépek beszerzésével alapozzák meg a termelés bővítését, a termelékenység javítását.

Országgyűlési bizottság ülése

Ügyvédek, jogtanácsosok

Az ügyvédségről, illetőleg a jogtanácsosokról készülő két törvényerejű rendelet tervezetének véleményezését tüzték napirendre az Országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának ma délelőttre összehívott ülésén. Dr. Markója Imre igazságügyminiszter adott tájékoztatást a képviselőknek a jogszabálytervezetek megküldött írásos anyagához kapcsolódóan. Dr. Petrik Ferenc igazságügyminiszter-helyettes a Polgári Törvénykönyv új rendelkezéseinek gyakorlati érvényesüléséről szólt.

Több jogszabályi tárgykörrel foglalkozott hétfőn a Parlamentben tartott ülésén az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága: véleményezte és javaslatokkal egészítette ki az ügyvédségről, illetőleg a jogtanácsosokról megalkotandó törvényerejű rendelet tervezetét, majd elemezte az öt évvel ezelőtti módosított Polgári Törvénykönyv alkalmazásának tapasztalatait.

Dr. Markója Imre igazságügyminiszter volt az előadója az ügyvédi és a jogtanácsosi témának szóbeli kiegészítést fűzve a születőben levő tvr-ről, illetőleg végrehajtási jogszabályaik szövegtervezetéhez, indoklásához.

Széles körű társadalmi és szakmai vita előzte meg — mondta — a szóban forgó, s várhatóan ez év júliusától életbe lépő paragrafusok kimunkálását. A témák jelentőségét érzékelteti, hogy hazánkban jelenleg az ügyvédi hivatást majdnem 1800 ügyvéd és ügyvédjelölt gyakorolja. Figyelemre méltó változás, hogy ma már az ügyvédek mintegy fele negyven éven aluli, s minden negyedik ügyvéd nő. A különböző gazdálkodó szervezeteknél csaknem hatezer jogtanácsos és jogi előadó dolgozik, s a jogtanácsosi kar tevékeny részese a népgazdaság fejlesztésében elért eredményeknek. Mindkét tvr-tervezet annak jegyében fogant, hogy az új igényeknek megfelelő, korszerű szabályozással emeljük a jogi munka színvonalát, ehhez igazodjék az ügyvédek és a jogtanácsosok erkölcsi és anyagi megbecsülése.

E napirendi téma vitájában szót kért a képviselők közül dr. Antalffy György (Csongrád m.), dr. Nevezl Ferenc (Bp.), dr. Röder Edit (Bp.), dr. Mátyás Pál (Fé-

Havasi Ferenc előadása

A KISZ agitációs tanácskozása

— A KISZ központi bizottsága hétfőn országos agitációs és propaganda tanácskozást rendezett azzal a céllal, hogy segítséget nyújtson az ifjúsági szövetség vezető propagandistáinak a tömegpropaganda idej legfontosabb feladatainak megvalósításához.

A tanácskozáson — amelyen jelen volt Fejtő György, a KISZ KB első titkára — Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának

amelyben csaknem 700 paragrafus található — jó kiindulási alapot jelentett vagyoni kihatású, más jogszabályok megalkotásához is.

A személyhez fűződő jogok körét és szankciórendszerét úgy terjesztette ki a módosított PTK, hogy — társadalompolitikai törekvéseinkkel összefüggésben — erősítette az állampolgári jogok alkotmányos védelmét, szélesítette garanciarendszerét. A személyiségi jogok közé tartozik például a jó hírnév védelme, valamint a véleménynyilvánítás szabadsága, amelynek olykor látszólagos ellentmondásait a bírósági gyakorlatban egyértelműen fel lehet oldani. Gyorsabb és egyszerűbb lett a PTK szabályai alapján a bírtokháborítások jogi elintézése, ugyanis az új szabályok egyértelműen elhatárolták az államigazgatási és a bírósági jogkört. Az úgynevezett hibás teljesítéssel kapcsolatos PTK-rendelkezések a gyakorlati tapasztalatok szerint jól szolgálják a fogyasztók, a megrendelők jogainak fokozottabb védelmét. A nem vagyoni kárért való felelősség, illetőleg kárterítés, mint új jogintézmény — hangzott el az ülésen — társadalmi rendeltetésének megfelelően érvényesül: a bírói gyakorlatnak már megvan a tapasztalata, hogyan lehet a károsultat megfelelően segíteni a károkozás folytán megváltozott életkörülményeiben.

Dr. Antalffy György hozzászólásában egyebek között a fogyasztói érdekvédelem fontosságáról beszélt.

Dr. Fekete Károly, a Legfelsőbb Bíróság elnökének helyettese, a bírói tapasztalatok között azt is megemlítette, hogy a személyhez fűződő jogok védelmének fokozása javította az állampolgárok közérzetét, s az ítélezésben kiemelkedő jelentősége van az emberi méltóság tiszteletben tartásának.

Az elhangzottakról a miniszter-helyettes egyetértőleg válaszolt, a tájékoztatást a bizottság elfogadta, majd az ülés az elnöklő dr. Gajdócsi István (Bács-Kiskun megye) zárszavával ért véget.

A közéleti nyelv

Miért, hogy akik nyilvános fórumon fejtik ki véleményüket, legtöbbször tekervényes, körülmenyeskedő stílusban fejezik ki mondanivalójukat? Vajon meg lehet-e állítani a hivatali nyelv zsargonjainak továbbterjedését, s ha igen, milyen eszközzel harcoljanak ezért a nyelvművelők? — e kérdésekről rendezett vitát a budapesti anyanyelvvédők klubja hétfőn a Hazafias Népfőnt budapesti székházában.

Kemény Gábor, a Nyelvtudományi Intézet munkatársa vitaindító előadásában elemezte annak a különleges nyelvnek a sajátosságait, amelyben az állításokat célszók helyettesítik és nem mindig derül fény az alany kitérére. Hangsúlyozta: nemcsak formai kérdéssről van szó, hiszen a terjedősség, a körülményesség, a homályos fogalmazás le szoktathat az önálló gondolkodásról, „elkeni” a személyes felelősséget, s mindez már a közélet demokratizálását is hátráltatja.

Dr. Szádeczky-Kardoss Irma, a XVII. kerületi Bíróság bírója a jogi nyelv helyzetéről szólt. Kifejtette, hogy a paragrafusok nyelvezete ma már nem annyira a germanizmustól, az idegen hatástól szenved, mint inkább az általános anyanyelvi kultúra alacsony színvonalától.

A vitában felszólalók szükségesnek tartották, hogy a jogszabályok alkotói legyenek jártasabbak a nyelvtani kérdésekben, s a jogalkotás előkészítő munkálataikor az eddigienél gyakrabban, jobban működjenek együtt a hivatalos nyelvészekkel.

Ülést tartott a bizottság

Élő szolidaritás

Hétfőn ülést tartott a Magyar Szolidaritási Bizottság a Hazafias Népfőnt Belgrád rakparti székházában. A tanácskozáson az elmúlt évi eredményeket összegezve Sütő Gyula, a Magyar Szolidaritási Bizottság titkára rámutatott: a mozgalom jelentős részt vállalt a magyar dolgozók internacionalista neveléséből, segítséget nyújtott a fejlődő világ haladó erőinek antimperialista harcához, sajátos eszközeivel támogatta a politikai és gazdasági függetlenségük elnyerését, illetve megszilárdítását célzó törekvéseiket, a társadalmi haladásért, a faji megkülönböztetés felszámolásáért folytatott küzdelmet.

A beszámolóból kitént: a mozgalom tavaly erejéhez mérten anyagilag is hozzájárult a szabadságukért küzdő népek, a társadalmi haladás útjára lépett nemzetek támogatásához. A világ számos pontjára eljuttatott

segélyszállítmányok orvosi felszereléseket, gyógyszereket és ruhaneműket tartalmaztak.

Az idei tervekről szólva Sütő Gyula elmondta: a Magyar Szolidaritási Bizottság megkülönböztetett figyelemmel kíséri és támogatja Vietnam, Laosz, illetve Kambodzsa népeinek harcát, amelyet a nemzetközi imperializmus és térségbeli szövetségesei ellen vívnak. Szükséges gyorsítani a kambodzsai gyermekváros munkálatainak ütemét: az e célra fordítandó összegek egy részét a lakosság önkéntes befizetéseiből kívánják előteremteni.

A Magyar Szolidaritási Bizottság hazai és nemzetközi tevékenységével elő kívánja mozdítani a nemzetközi demokratikus szervezetek akcióinak sikeres megvalósulását, a szolidaritás erőinek mind összehangoltabb fellépését — hangzott el az ülésen.

Egy hét a világgazdaságban

Beszálta a Texas is

Tartós dekonjunkcióra idején a kisebb eredményjavulásról szóló hírek is — érthető módon — feltételkednek. A fellendülésre „kiéhezett” gazdasági szakemberek és üzletemberek szeretnének minél előbb fényt látni a recesszió alagútjának végén, ezért igyekeznek minden kedvező jelből optimista, hosszabb távú következtetéseket levonni. Az elmúlt héten az Egyesült Államokból érkeztek kedvező jelentések a gazdasági teljesítményről. Az amerikai gazdaság eredményeit megkülönböztetett figyelemmel kíséri a világ, hiszen az USA konjunkturális helyzete jelentős mértékben befolyásolja a világgazdaság alakulását.

Fellendülés az USA-ban

Az amerikai gazdaságról szóló, januárra vonatkozó adatok egy részéből Washingtonban azt a következtetést vonták le, hogy 1982 decemberével véget ért a recesszió. Januárban az ipari termelés 0,9 százalékkal, az építőipari tevékenység pedig 35 százalékkal emelkedett az előző hónapoz képest. Mindkét statisztikai adat azért érdemel figyelmet, mert ilyen mérvű növekedésre 2-3 év óta nem volt példa az amerikai havi statisztikai jelentésekben. Említésre méltó az is, hogy az elmúlt hónapban a súlyos válsággal küszködő autópár 10 százalékkal növelte termelését, a General Motors pedig hajlandó visszavenni elbocsátott dolgozóinak 13 százát, mintegy 21 ezer főt. Kétségtelen, hogy az Amerika-szerte eluralkodó gazdasági optimizmus nem alaptalan, de a teljesítményadatok értékelésével óvatossággal kell bánni.

Egyelőre nincsen oka túlzott optimizmusra az államcsődöt francia iparnak, amelynek 1982. évi eredményeit az elmúlt héten tették közzé. 1981-ben az állami ipar 12,5 milliárd frankos veszteséggel zárta az évet, a deficit tavaly elérte a 15 milliárdot. (Erdemes megjegyezni, hogy Franciaországban az állami szektor adja a teljes ipari termelés egy-egyedét.) A legnagyobb veszteséget — mintegy 7 milliárd frankot — az acélipar „hozta össze”, de milliárdos deficitet mutatott ki a Renault autógyár, valamint a CII-Honeywell-Bull számítógépipari óriás cég is. Az ellenzék a veszteségek miatt erőteljesen támadja a szociáldemokrata vezetést, s egyúttal elhibáztatja tartja annak tavalyi államcsődös politikáját is. Csak hogy az állami szektor jelenlegi gondjai még a múltban gyökereznek döntően, ráadásul egy esztendő alapján még nem lehet megvonni az államcsődöt valószínűsítő mérleget.

A francia állami ipar nem kis feladatot kapott tavaly a kormánytól: emelniük kell az ország műszaki színvonalát, talpra kell állítaniuk az úgynevezett válságiparágakat, s — nem utolsósorban — beruházásaik révén fel kell lendíteniük az egész francia ipar tevékenységét. Párizsban azt is nyíltan beismerik, hogy az államcsőd idején a végrehajtóknak nem volt átfogó képük a vállalatok helyzetéről, s nem lát-

hatták előre egyértelműen a konjunkcióra, illetve a dekonjunkcióra alakulását. Február első napjaiban a kormány 22 milliárd frankos programot fogadott el az állami ipar fellendítésére, elsősorban pedig a beruházások megélénkítésére.

Kiskocsik

és kis számítógépek

Szinte még meg sem száradt a tinta Japán és az Egyesült Államok megállapodásán a szigetország autókivitelének önkorlátozásának meghosszabbításáról, amikor a múlt héten a General Motors és a Toyota bejelentette, hogy amerikai földön autópári vegyes vállalatot alapít. (Japán vállalta, hogy idei autókivitele az USA-ba nem haladja meg a két éve vállalt 1,68 milliárd darabos szintet. Ugyancsak az elmúlt héten Tokió hasonló önkorlátozást jelentett be az első félévre Kanada irányába. A GM és a Toyota 300 millió dolláros alaptőkével autógyárat létesít a kaliforniai Fremontban, az úgynevezett T-autó gyártására. A kiskocsik 1985-ben kerülnek forgalomba, az éves termelés 200 ezer darab lesz. A Toyota a motort és a technológiát viszi a „házasságba”, a GM pedig a karosszériát, az ülések és a belső kiképzés felölése lesz. A vegyes vállalatot Washingtonban is örömmel fogadják, hiszen az amerikai kormány és a szakszervezet már régóta követeli munkahelyteremtő japán üzemek alapítását az Egyesült Államokban.

Az elmúlt héten a világ egyik vezető elektronikai vállalata, a Texas Instruments bejelentette, hogy maga is „beszálta” a mikroelektronika egyik legdinamikusabban fejlődő üzletágába, a személyi számítógépekébe. A számítások szerint a „háztartási számítógépek” piaca az évtized végéig elérheti a 10 milliárd dollárt. Kezdetben a személyi számítógépek piacát elsősorban a kisebb gyártók uralták (főleg amerikai cégek), de a nagy üzlet látványt igen gyorsan bekapcsoltott az IBM, a Nippon Electric és a többi patinás komputervállalat is.

1979-ben az USA-ban már 365 ezer készüléket adtak el, az előrejelzések szerint az évtized közepére már 5 millióra emelkedik a háztartási gépek száma. Nyugat-Európában 1979-ben mindössze 120 ezer személyi számítógépet adtak el, idén viszont már 1,2 millió darabos forgalomra számítanak. Az ütemesen bővülő piac igen nagy üzleti lehetőségeket biztosít a termelők számára, hiszen a személyi számítógép most kezd divatba jönni, most éli azt a korszakát, amelyet a kvarcórák éltek a hetvenes évek elején. A Texas Instruments sem szeretne tehát lemaradni arról az extraprofitról, ami az elsőket illeti meg. S persze, az sem utolsó szempont, hogy ezen a területen a japán gyártók lépéshátányban vannak.

Gonda György—Szentgáli Péter

Versenyterület nyert a Komplex

Konzervipari üzem Szíriának

A Komplex Kúterkerkedelmi Vállalat versenyterület nyert Szíriában, paradicsomfeldolgozó üzem szállítására. Mindössze négy hónap alatt átadják a magyar berendezéseket. A munkálatok szerelés-vezetését is a Komplex és ipari partnere, a gépeket előállító Láng Gépgyár szakembereire bízták. Így a komplett paradicsomfeldolgozó üzemben már az idén megkezdhetik a nagyüzemi termelést.

A Komplex már korábban is jó kapcsolatokat épített ki a szíriai cégekkel. 1976-77-ben több mint 4 millió dolláros megrendelést kaptak három konzervgyár felépítésére. Később különféle kiegészítő berendezéseket, például vízművet és úgynevezett vízviszszahúzó tornyot is vásárolt a szíriai megrendelő, másfél millió dollárért. Mindhárom gyár telepítése a közelmúltban befejeződött.

Az iskolának szánják

Mindénáron-komputer

Győzött, tehát legyen drágább — Kis számítógép érdekkonfliktusban

Föltehetően naiv vagyok. Erlelődt bennem ugyanis egy észszerűnek látszó gondolat, de hamvába holt, mert úgy mond: „nem uram, itt nem működik a józan paraszti logika, itt szituációk vannak”.

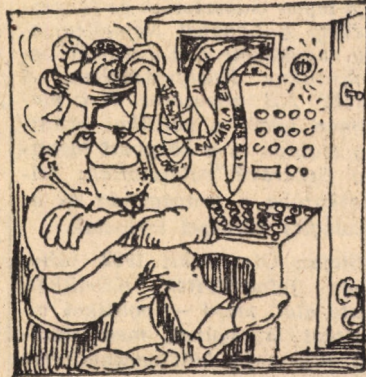
Tavaly december elején egy osztrák cég kisszámítógép-bemutatót tartott nálunk. A bemutató nem volt különösebben izgalmas, hasonló mikrokomputert láttunk már, sőt ilyet, nevezetesen a világon legolcsóbbnak tartott Sinclair ZX-81-et is. De megkapott egy mondat, minek értelmében a cég — lévén hi-fi berendezésekkel is kereskedő — hajlandó lenne e kis masinákat; hangfalakért cserébe szállítani. Nos, ekkor állt össze bennem: nekünk vannak elfogadható hangfalakat gyártó vállalatok, köztük a Videoton, amelynek hi-fi tornyához az Akai japán cég ad lemezjátszót és magnetofont — hangfalakért. Nosza, ha ez járt út, miért ne lehetne ugyanígy mikrokomputert cserélni?

Ezer gép

Vélem én, hiszen ha valaki csak odafigyelt, számos írásművet olvashatott napjainkban és lapjainkban a mikroelektronika térhódításáról és ebben való elmaradásunkról. E beszámolók számos ponton eltérnek ugyan egymástól, afelett azonban nincs vita, hogy az információs technikát, az informatika alapjait mihamarabb széles körben terjeszteni kellene. Hadd idézzek itt Vámos Tibor akadémikusnak, az MTA Számítástudományi és Automatizálási Kutató Intézet igazgatójának tanulmányából, amely tavaly év végén a Magyar Tudomány hasábjain látott napvilágot. Információ és társadalom címmel. O ekként fogalmaz: „Talán legfontosabb az oktatás. Az eszközök ugyanis gyorsabban fognak megjelenni, mint az eszközökhöz szükséges emberek. Ha egy új módon dolgozó és új módon gondolkodó társadalomra akarunk felkészülni a következő évtizedekben, akkor elsődleges feladatunk az, hogy ennek a technikáját, lehetőségét elsajátítsuk, megmutassuk azoknak, akik ezt valóban használni fogják.” Az első lépés pedig nyilvánvalóan a számítástudomány alapjainak széles körű oktatása.

Ha valaki úgy vélné, zárt ajtókat döngöttek — téved. Olyannyira, hogy — mint olvasom az egyik szaklapban — „az ország középiskoláinak túlnyomó többségében már az első félévben lesz egy vagy több mikroszámítógép”. A Művelődési Minisztérium ugyanis pályázatot hirdetett oktatásban használható mikroszámítógépek gyártására, amelyet a Híradástechnika Szövetkezet nyert el. Scool-computer névre hallgató gépével, több hazai ajánlatot megelőzve. Az idén mintegy 1000 darabot gyártanak belőle, nagyjából ennyire elegendő a külön e célra — nem könnyűen! — „kijárt” devizakeret, melyet jövőre már a szövetkezetnek kell előteremtenie — ha sikerül, Ezer gép — ezer középiskola, nagyjából így fest az arány. Am az országban a szakközépiskolákkal és a szakmunkásképzőkkel együtt, mintegy 3000 középiskolai tanintézet van. Jó, ne legyünk türelmetlenek, ez is nagy lépésnek látszik. Csak hogy egy-egy iskolának akkor jó, ha egy jut, s mivel néhánynak már ma is van mikrogépe, hát legfeljebb kettő, esetleg három lesz összesen. Amelyeket, legalábbis eleinte, felfő: nem a diákok fognak használni, legjobban esetben is csak néhányan közülük, mondjuk az ilyen szakkör tagjai. Rosszabb esetben viszont az igazgatói vagy

tanári szobák díszé lesz.) Am, még ha feltételezzük is: elvileg bármely iskolás hozzáférhet, ennek gyakorlati megoldása — vagyis, hogy valóban megtanuljanak bánni a géppel — bizony, meglehetősen nehéz. Nemcsak én

mondok, szakemberek egyöntetű véleménye: iskolánként legalább 8-10 gép kellene. Az ezekkel felszerelt laboratóriumban ugyanis egyszerre 20 diák dolgozhatna. S itt a feltételes módon a hangsúly, hiszen az ellátni kívánt 1000 iskolába így 8-10 ezer gépnek kellene belátható időn belül, kerülnie. S erre ma nincs elegendő pénz.

A pályanyertes iskolagép ugyanis kis híján 60 ezer forintba kerül. Egy ZX-81-es alapgép viszont a hazai iskolagéppel megegyező kapacitásra kibővített tárolóval együtt és forintban összesen 12 ezer. Azaz ugyanazért a pénzért egy helyett 4-5 gépet lehetne venni. Igaz, az ár pusztán az érvényes árfolyamokból számolt összeg — s mint megtudtam: nem szabad ekként kalkulálni. Mái sem értem azonban — kivált, ha hangfalakat adnánk cserébe értük —, miért elfogadhatatlan a pusztán átszámítás, noha bőséges kioktatásban részesültem.

Közérdek

Mindenekelőtt: nem tudom miért ne lehetne oktatási célra kedvezményesebben, esetleg vámtmentesen és legfeljebb minimális külkereskedői haszonnal importálni e masinákat? Ha már egyszer közérdekről van szó... Ki, miként és miből szerezne be, ha az osztrák cégnek esetleg késsőbb nem kellene a hangfal — tették fel a kérdést. A választ, nyilvánvaló, magam sem tudom. Mégsem látom be, hogy egy feltételezés miért lehet akadálya az akciónak. Vagy legalábbis a tárgyalásnak...

Ki gondoskodna alkatrész- és szervizellátásról? — kérdezték. Gondolom: hangfalakért alkatrészt is lehetne kapni, szerviz pedig akad bőven. Mellesleg a Videoton hi-fi tornyok Akaitól származó részegységeinél és megannyi tőkés import híradástechnikai berendezésnél talán nem merült fel e kérdés? Dehogyan. Csak, úgy látszik, azoknál megoldható.

Igaz, hogy a hazai iskolakomputer gyakorlatilag ugyanannyit tud, mint a ZX-81-es, de, mondják, a magyar azért valamivel jobb. Meglehet. Am ez a valamivel, nem többszöröse, inkább — főként az oktatás szempontjából — elhanyagolható eltérést jelent (mint ahogy ezzel több szakember egyetért). És nem hagyható figyelem nélkül: a ZX-81-ből eddig már több mint félmillió darabot értékesítettek, aligha fogható rá, hogy nem vált be.

„Nem lehet különféle gépeket telepíteni az iskolákba, mert akkor a különböző tantárgyak szá-

mitógépekkel segített oktatásnak központi szervezése (programok írása, terjesztése, és így tovább) nem oldható meg.” (Brrr, de ronda mondat, de hát így pontos.) Nos, egyrészt ma sincs garancia arra, hogy éveken keresztül azonos típusú gépeket kapnak az iskolák, másrészt nem lenne elegendő egyelőre csupán megismertetni a gyerekeket a programozás alapjaival? Az az érzésem, nem túl realis már ma azon dolgozni, miként segíthet a számítógép a nyelvek, a fizika, vagy a biológia oktatásában. Megkockáztatom: nemcsak azért korai ez, mert a hozzá szükséges nagyobb gépállomány egy-egy iskolában nem születik meg máról holnapra. Korai azért is, mert gépméret nélkül ez az „oktatási segéd” inkább növelné a számítógépek ügyis körülöngő misztikumot, azaz elidegenítene, ahelyett, hogy megbarátkoztatna vele. Az utóbbihoz ugyanis programozni kell tanulni — s nincs nagy jelentősége, milyen gépen. (Illetve van: minél olcsóbb gépen, hiszen úgy ismerkedhetnek meg sokan vele.)

Kitartani — előnytelenül?

„A pályázatnyertes gépet már nem lehet visszamondani.” Így igaz: a korábbi döntések konzekvenciáit vállalni kell. Vagyis amire szerződtek, illik megvásárolni. Azt viszont nem hiszem, hogy egyetlen (viszonylag nem is olcsó) géptípus mellett kellene mindenáron kitartani — ha előnytelen is!

Végül: azt a kifogást, miszerint a ZX-81 — mely valóban könnyű és kisméretű — nem elég stabil, a srácok könnyen leverhetik az asztalról; nos, engedessék meg, hogy ezt ne vegyem komolyan, ha például Angliában 2300 iskolának megérte ilyeneket beszerezni... Igaz, ők féláron kapták — amiről viszont az ötlük eszembe: nagyobb mennyiséggel bizonyára némi árkedvezmény is járhat.

Naivitásom számlájára írható talán, miszerint el tudom képzelni, hogy egy számítógépet is gyártó cég, esetünkben a Videoton, hajlandó lenne hangfalakkal ellentételezni mikrokomputereket. Hát ezt valóban nem tudom. Kivált, hogy a közelmúltban a Tv-híradó cég reklámszerűen egyoldalú riportjából kiderült: a Videoton jövőre kijön egy oktatásra szánt mikrogéppel, amely nagyjából annyiba kerül majd, mint egy színes televízió... Am szóba jöhet más termék is — cserealapként.

Tény — még ha az említett tv-riportból nem is derült ki —: a hazai gyártók száma e gépesorban, azaz a személyi számítógépek világában meglehetősen nagy. A gyártási tervek viszont évi néhány száz, legfeljebb ezres nagyságrendű szériákra szólnak. Valamennyi ára a ZX-81 többszöröse, és tőkés importot tartalmaznak. Amit dollárért, márkáért, schillingért — s nem hangfalért! — kell megvásárolni.

El tudom-e képzelni, mennyi-mennyi utánajárás előzte meg, míg úgy, ahogy van iskolakomputer? — kérdezték. El, mondám, s most hozzáteszem: azt is, hogy egy újabb megoldás (s ez nem biztos, hogy a ZX-81, de a jelenleginél mindenképpen olcsóbb) keresztülverekedése még inkább fölkorlácsolná a kedélyeket.

Csak hogy nem ez az egyetlen terület, ahol ellenérdekű felek rosszállását, esetleg haragját is fel kellene vállalni a változtatásért, még ha annak pusztán az az előnye, hogy kevesebbe kerül.

TRÜMBÜCZKY PÉTER

Stefan Olszowski életrajza

Stefan Olszowski, a Lengyel Egyesült Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a Lengyel Népköztársaság külügyminisztere 1931. augusztus 2-án Torunban, pedagóguscsaládban született. Tanulmányait a Lódzi Tudományegyetem lengyel filológia karán végezte. Egyetemistaként aktívan részt vett az ifjúsági mozgalomban: 1951 és 1956 között a Lengyel Ifjúsági Szövetség központi vezetőségében dolgozott, és a Prágában működő Nemzetközi Diákszövetségben képviselte a fiatalok szervezetét. Ezt követően a Lengyel Diákszövetség főtanácsának elnöke és a Lengyel Szocialista Ifjúsági Szövetség KB titkárságának tagja volt.

Stefan Olszowski 1960-tól három évig a Lengyel Egyesült Munkáspárt poznańi vajdasági pártbizottságának titkáráként tevékenykedett, majd öt esztendőig a Lengyel KB sajtóosztályának elnöke, 1964-ben, a párt IV. kongresszusán a központi bizottság tagjává, négy évvel később a központi bizottság titká-

rává választották. 1970 decembertől a politikai bizottság tagja lett. Egy esztendő múlva azonban felmentették a KB-titkári tisztsége alól, és ezt követően — 1976-ig — a külügyminiszter posztját töltötte be. Az év végéig 1980 februárjáig ismét a központi bizottság gazdasági kérdésekre felelős titkáráként dolgozott.

A lengyel diplomácia jelenlegi vezetőjét a LEMP VIII. kongresszusán ismét központi bizottsági taggá választották és fél esztendőig a Lengyel Népköztársaság nagykövete volt a Német Demokratikus Köztársaságban. A LEMP KB augusztus 24-i plénumán ismét a politikai bizottság tagjává és a központi bizottság titkárává választották; feladat körébe a propagandá és az ideológiai kérdései tartoztak.

Stefan Olszowski 1982. július 16-án felmentették KB-titkári tiszte alól, majd — politikai bizottsági tagságának megtartásával — a szejm külügyminiszterre választotta.

70 éve adták ki

Horvát nyelvű Petőfi-kötet

Egy hetvenesztendő horvát Petőfi-kötet került elő a Pécs közelében levő Németi faluban. Eredeti címe *Petőfiébe pjesme*, azaz Petőfi-versek, s nagy költőnk másfél száz legszebb, legismertebb versét tartalmazza. *Sárosác György* mohácsi múzeumigazgató, a magyarországi délszláv kultúra ismert kutatója bukkant rá a könyvre a horvát nemzetiségű faluban. Mint kiderítette: a költeményeket az 1873 és 1921 között élő *Horváth Béla* fordította horvátra. A magyart és horvátot anyanyelvként beszélő

falusi pap tehetséges költő és műfordító volt, s lelkes ápolója a két nép közötti irodalmi kapcsolatoknak: száznál több magyar költő verseit ültette át horvát nyelvre, ugyanakkor szerb, horvát és szlovén költeményeket fordított magyarra.

A Petőfi-kötetet 1913-ban — a költő születésének 90. évfordulójára — saját költségén jelentette meg. Műfordításainak értékét és időtállóságát tanúsítja, hogy a Jugoszláviában kiadott Petőfi-válogatás számos versét Horváth Béla fordításában tett közzé.

Havasi Ferenc Algériában

(Folytatás az 1. oldalról)

ügyi osztályának helyettes vezetője.

Búcsúztatásukra a Ferihegyi repülőtérre megjelent Abdelaziz Kara, az Algériai Demokratikus és Népi Köztársaság budapesti nagykövete.

Havasi Ferenc hétfőn megérkezett Algírba. A repülőtérre Slimane Hoffman, az FLN külügyi bizottságának tagja fogadta, akivel a délután folyamán megbeszélést folytatott a kétoldalú párt- és államközi kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségeiről.

Nemzetközi eszperantótalálkozó

Megyei tudósítónktól.

Az Eszperantó Világszövetség több mint egy évtizede határozott úgy, hogy február utolsó teljes hetét minden esztendőben a *Nemzetközi Barátság* hetének nyilvánítja. Ezekben a napokban a különböző országokban a helyi sajátosságoknak megfelelően tartanak rendezvényeket, megemlékezve a barátság hetéről.

Pécsen már kialakult hagyomány, hogy az esemény sorozatra meghívják a testvérvárosok és megyék eszperantistáinak képviselőit, és a programokat együtt szervezik a néppárt városi bizottságával. A Magyar Eszperantó Szövetség területi bizottságának vezetői a nevelők házában tegnap este megtartott ünnepségen fogadták az NDK-beli Schwerinből, a bulgáriai Szlivenből, a jugoszláviai Eszékéről és a finnországi Lahtiből érkezett vendégeket. A testvérterületek küldöttei e héten több baranyai eszperantó csoportot keresnek fel, ezenkívül ellátogatnak ipari és mezőgazdasági üzemekbe.

Vállalatok szociális tervei

Munkavédelem – Lakásépítés – Oktatás

Elkészültek a vállalatoknál a szociális tervek. A vitákat legtöbb helyen közvélemény-kutatás előzte meg, vajon a dolgozók hogyan ítélik meg, a szűkebb anyagi lehetőségek mellett hogyan rangsorolják a szociális kiadásokat. Általános tapasztalat, hogy a munkavédelem, az üzemegészségügy fejlesztése a legfontosabb teendő, ám a lakásépítés, az üdültetés, az átképzés, az oktatás szintén számos kérdést vet fel.

A vélemények egyeztetése alapján elkészített szociális tervek főbb intézkedéseit rövidesen a kollektív szerződéseken is átvezetik. Módosításra szinte mindenütt sor kerül, mert annak idején, amikor az ötéves kollektív szerződés készült, a jelenleginél kedvezőbb anyagi feltételekkel számoltak.

Valamennyi vállalatnál továbbra is a munkavédelem és az üzemegészségügy fejlesztését sorolják az első helyre: a szűkebb pénzügyi keretek között is mindenütt kötelező a dolgozók testi épségének, egészségének védelme. A *Mecseki Szénbányákban* például több mint 85 millió forintot költenek az idén munkavédelmi célokra, főként a bányászok elleni védekezésre. Például olyan módszerek bevezetésére, amelyek felszabadítják a kőszéntelepeket a gázmetántól, s így megszüntetik a gázkitörés és sújtólégrobbanás veszélyét. A korábbiaknál szilárdabb védősíksakat, acélbetétes gumicsizmákat szereznek be, sokféle eszközzel csökkentik a zajt, javítják a bányák szellőztetését.

Az *Ózdi Kohászati Üzemekben* szociális célokra szánt 280 millió forintnak csaknem a felét szintén a munka biztonságának javítására költik, s szociális épületekkel egészítik ki a gyár most épülő salakhasznosítóját, ahol a munka jellege különösen megköveteli, hogy vigyázzanak a dolgozók egészségére.

A mosonmagyaróvári *Fémsze-*

relvénygyárban a csaptelepek megmunkálása közben keletkező fémport, az öntéssel járó magas hő, és a galvanizálás savgőzeinek káros hatásai ellen nagy erőfeszítésekkel folytatják a harcot. Az öntőedényben például présöntő robotokat állítanak munkába, amelyek az emberek helyett ellátják a több száz fokos folyékony fém öntésének veszélyes műveletét. A robotokat svéd licenc alapján a gyár saját célgépjárművel állítja elő. Hasonló célgépek váltják fel a nehéz fizikai munkát igénylő kézi csiszolást, az lényegesen csökkenti a szilárdanyagvesztést. Az égésveszélytől óvja meg a dolgozókat az a berendezés, amely a felizzott fémrudakat automatikusan emeli ki a villanykemencéből. A galvanizálóban saját erőből úgynevezett abszorbertornyot építenek az egészségére veszélyes savgőzök elszívására.

Országszerte sokat költenek munkaruhákra, hozzájárulnak a dolgozók étkezéséhez, szállításához, üdültetéséhez. A tapasztalatok szerint azonban ma még kevés helyen élnek azzal a lehetőséggel, hogy ügyes gazdálkodással bővíteni is lehet a viszonylag szűkös kereteket. Például azzal, hogy a vállalat autóbuzsán nemcsak saját dolgozóikat szállítják, hanem megfelelő térítés ellenében másokat is fuvaroznak: jó néhány üzemi étterem alkalmas arra, hogy a környék dolgozóit, lakóit vendégül lássa, lehetséges az is, hogy kulturális

és sportlétesítményeket időnként bérbe adjanak, a vállalati üdülőkben pedig — amikor nincs telt ház — külső vendégeket fogadhatnak. Az ilyen vállalkozások azért is hasznosak lehetnek, mert a vállalatok a rendelkezésükre álló összegnél többet szeretnének költeni különféle szociális célokra; egyebek között a dolgozók lakásépítésének támogatására, jó néhány helyen munkásszállások létesítésére. Tekintélyes összeg — bár az igényekhez képest kevés — az az 50 millió forint, amelyből az *Ózdi Kohászati Üzemek* kamatmentes kölcsönrel, építési anyagokkal, szállítójárművekkel segíti új, vagy megnagyobbított otthonhoz jutni dolgozóit.

A *Kenderfonó és Szövőipari Vállalat* rövidesen modern lényesszállodát helyez üzembe egy erre a célra átalakított épületben. 120 dolgozója részére. A *Komárom megyei Állami Építőipari Vállalat* a lakóhelyüktől távol dolgozó építők számára konténerprogramot dolgozott ki: eddig 100 olyan konténer vásárolt, amelyben öltözőt, étkezőhelyiséget rendez be dolgozóinak. Ennél a vállalatnál, csakúgy mint egész sor más helyen növekszik az oktatási program jelentősége is. Anyagi áldozatokkal is hozzásegítik dolgozóikat, hogy újabb szakmákat is elsajátítsanak. A KÖMÉP egyebek között ács-, állványozó-, betonelemgyártó-, könnyű- és nehézgépező-tanfolyamokat indít.

Az *Ózdi Kohászati Üzemekben* ugyancsak nagy összegeket fordítanak arra, hogy a dolgozók második, harmadik szakmát is tanuljanak, mert ez fontos feltétele annak, hogy termékváltás, munkahelyi átcsoportosítás esetén minden feladatnak meg legyen a gazdája, s valamennyi dolgozónak jusson munka.

Dr. Mulató János

1913–1983

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy dr. Mulató János, a magyar munkásmozgalom régi harcosa, az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának volt tagja, Budapest Főváros Tanácsának tagja, a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottság nyugalmazott elnöke, hosszan tartó betegség után elhunyt.

Dr. Mulató János temetése 1983. február 25-én, pénteken 14 órakor lesz a Mező Imre úti temető Munkásmozgalmi Panteonjában.

Az elhunyt barátai, harcostársai, volt munkatársai 13.30 órakor róhatják le tiszteletüket a ravatalnál.

Az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottsága, Budapest Főváros Tanácsa, a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége.

Dr. Mulató János 1913. augusztus 26-án Tornyosnémetiben, munkáscsaládban született. Elemi iskoláinak elvégzése után — édesapja mesterségét folytatva — az asztalos szakmát tanulta ki, s 1930–1944-ig különböző budapesti üzemekben dolgozott. Kora ifjúságától részt vett a munkásmozgalomban: 1930-ban lépett be a szakszervezetbe, 1931-ben pedig bekapcsolódott a KIMSZ, majd az illegális Kommunista Párt munkájába. Előbb röpcédulák terjesztésével bízták meg, majd tevékenyen részt vett a Vörös Segély akcióiban.

1932-től 1941-ig három alkalommal tartóztatták le, s börtönözték be rövidebb-hosszabb ideig. Kiszabadulása után internálták, ekkor illegálitásban vonult, s — főként Angyalföldön — partizánként harcolt.

1945 januárjában, Angyalföld felszabadulásakor a XIII. kerületi pártszervezet megalakítója között volt. A párt a helyi rendőrség megszervezésével bízza meg, 1945 áprilisában rendőr alezre-

dessé nevezték ki, 1947-ben a rendőrség osztályvezetője lett, egy évvel később pedig a Belügyminisztérium egyik alosztályának irányítását vette át. 1949-től különböző beosztásokban a külkereskedelmi területén dolgozott. Az ellenforradalom alatt részt vett a XIII. kerületi partház védelmében. 1957 októberétől külkereskedelmi miniszterhelyettesként tevékenykedett, 1967-ig, amikor a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke lett. E területen nyugdíjazásáig, 1974-ig végezte felelőségteljes munkáját. 1959-től 1968-ig az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának tagja volt, s 1967-től haláláig a Fővárosi Tanács tagjaként a számvizsgáló bizottság elnöki tisztségét töltötte be. Munkásságát számos magas kitüntetéssel ismerték el: tulajdonosa volt a Magyar Partizán Emlékéremnek, a Szocialista Hazáért Erdemrendnek, a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremnek, s négy alkalommal kapta meg a Munka Erdemrend arany fokozatát.

KÖZÉLET—DIPLOMACIA

A Finn KP. küldöttségének látogatása

Várkonyi Péter, az MSZMP Központi Bizottságának titkára hétfőn megbeszélést folytatott a Jouko Kajanoja, a Finn Kommunista Párt elnöke vezette, házában tartózkodó pártküldöttséggel.

A Finn KP küldöttsége látogatást tett a SZOT-nál, ahol Jakab Sándor főtitkárhelyettes ismertette a magyar szakszervezetek tevékenységét. A finn vendégek felkeresték a Társadalomtudományi Intézetet, ahol Huszár István főigazgató tájékoztatta a finn kommunisták képviselőit az intézet munkájáról és időszerű társadalompolitikai kérdésekről.

Budapestre érkezett a Finn Kommunista Párt küldöttsége

Az MSZMP Központi Bizottságának meghívására vasárnap Budapestre érkezett a Finn Kommunista Párt küldöttsége Jouko Kajanojanak, a párt elnökének vezetésével. A Finn Kommunista Párt küldöttségét Szürös Máttyás, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a külügyi osztály vezetője fogadta a Ferihegyi repülőtérén.

Befejeződtek a magyar—NDK tudományos—műszaki tárgyalások

Szekér Gyula, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke február 14–18. között tárgyalásokat folytatott a Német Demokratikus Köztársaságban Herbert Weiz miniszterelnök-helyettesével, az NDK tudományos és műszaki miniszterével.

A megbeszéléseken áttekintették a két ország közötti tudományos-műszaki együttműködés eredményeit és jóváhagyták az 1986–1990. évi tervkoordináció ütemtervét. A szellemi termékek cseréjének növelése érdekében közös intézkedésekben állapodtak meg. Véleményt cseréltek a kutató-fejlesztő tevékenység hatékonyabb irányításának lehetőségeiről s e terület tudományos-műszaki tervkészítésének kérdéseiről. Az Országos Műszaki Fejlesztési

Bizottság elnöke az NDK-ban több ipari kombinátot is felkeresett.

Szekér Gyulát fogadta Géhárd Weiss miniszterelnök-helyettes és Günther Wyschofsky vegyipari miniszter.

Dr. Melega Tibor londoni tárgyalásai

Február 13-a és 19-e között, a brit kormány meghívására Londonban tartózkodott dr. Melega Tibor, külkereskedelmi miniszter-helyettes. Látogatást tett kormányhivatalokban, gazdasági és kereskedelmi szervezeteknél, és a kétoldalú kereskedelemről, valamint a többoldalú európai kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésének lehetőségeiről tárgyalt Alick Buchanan-Smith földművelési, halászati és élelmiszeri miniszterrel, Peter Rees-szel, a kereskedelmi államminiszter külkereskedelmi ügyekben illetékes helyettesével, valamint Malcolm Rifkin-nel, a külügyminisztérium parlamenti államtitkárával.

Moszkvába utazott az úttörőszövetség küldöttsége

Az Össz-szövetségi Leninj Úttörőszervezet meghívására Varga László főtitkár vezetésével hétfőn Moszkvába utazott a Magyar Úttörők Szövetsége delegációja. A négytagú küldöttség az elkövetkezendő időszak feladatairól tanácskozik a testvér-úttörőszervezet vezetőivel, és több városba is ellátogat.

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. Kolundzsjaja Boskónak, a Budapesti Műszaki Egyetem Marxizmus—Leninizmus Intézeté egyetemi docensének születésnapja alkalmából, eredményes munkája/elismerésül, és dr. Szántó Sándornak, a Budapesti Műszaki Egyetem építőmérnöki kara egyetemi docensének nyugállományba vonulása alkalmából, eredményes munkássága elismerésül a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetés adományozta. A kitüntetéseket Korcsog Andráshoz, a művelődési minisztériumi államtitkár hétfőn adta át.

Egy hét a világgazdaságban

A lavina megindult

Olajársokk rázza meg újra a világot az elmúlt héten. Minden egyéb gazdasági eseményt háttérbe szorítottak a „fekete arany” áráról szóló jelentések és találgatások. Csak hogy a mostani olaj-sokk egészen más előjelű, mint amelyet a világ az elmúlt tíz évben megszokni kényszerült: megindult az olaj számottevő olcsóbodása, s nemcsak az OPEC-en kívüli termelők, hanem a kartell egynemely tagja is jókora árengedménnyel kínálja olaját.

Árháború?

Az olajpiacon uralkodó több hetes feszültséget először két OPEC-en kívüli olajhatalom, Nagy-Britannia és Norvégia törte meg. Mindkét ország 3-3,5 dollárral csökkentette északi-tengeri olajának hordónkénti árát. Néhány órával a „kivülállók” robbantása után a súlyos gazdasági gondokkal küszködő Nigéria 5,5 dolláros ármérséklést jelentett be, s ezzel ismét valószínűsítette az OPEC-en belüli árháború vagy a kartell szétesése veszélyének a lehetőségét.

E rovatban is többször volt szó az elmúlt egy esztendőben arról, hogy az olajpiacon a kínálat jóval meghaladja a keresletet, s a hivatalos, hordónkénti 34 dolláros alapár fenntartása még a termelés állandó csökkentése mellett is mind nehezebb. A kőolaj-kartell konferenciái sorozatos kudarcra végződtek 1982-ben, a tagországok nem tudtak megállapodni a termelési kvóták újrafelosztásáról. Az OPEC-en belül a dzsungel törvényei váltak uralkodóvá, miután Irán, Nigéria és Líbia a számukra meghatározott kvótánál jóval többet termeltek, s a felszínre hozott kőolaj különböző jogcímeinek nyújtott árengedmények mellett értékesítették. Az öböl menti országok — elsősorban Szaúd-Arábia — igyekeztek a termelés erőteljes visszafogásával valamelyest szabályozni a piacot, s megvédeni a szervezetet a nyílt árháborútól. (Szaúd-Arábia például napi 10 millió hordóról 3,7 millióra csökkentette kitermelését.)

Az év eleje óta az olajpiaci szakemberek előtt világos volt, hogy az ármérséklés elkerülhetetlen, csak az volt a kérdés, *ki nyitja meg a sort*. Az északi-tengeri olaj árának csökkentése *kivülállók* ts kikezdte az OPEC-igencsak kétes egységét. Mindenki arra számított, hogy a nigériai árleszállítás totális árháborút indít el a szervezet tagorszájai között, s már az elmúlt héten bejelentik az OPEC-olaj hivatalos árának csökkentését. Erre azonban nem került sor, mert a tagországok még egy utolsó kísérletet tesznek az árak egységesítésére, a kartell szétbomlásának megakadályozására.

Lázás tárgyalások folytak az elmúlt héten az olaj áráról Rijadban, Genfben, Párizsban és Mexikóvárosban. Erre a fejlemény, hogy az OPEC egyes tagállamai tárgyalnak a brit, a norvég, valamint a mexikói olajipar illetékeseivel, s nem kizárt, hogy az OPEC és a kívülálló exportőrök rövid időn belül összehangolják árpolitikájukat. A piac összeomlása, a kíméletlen árverseny ugyanis nem lehet érdeke az olajexportőröknek, s az sem utolsó szempont, hogy egy túlzott olajárzuhanás hatalmas bevételkieséssel sújtana a nagy ívű fejlesztési programokat végrehajtó olajországokat. (Mexikó az elmúlt héten bejelentette, hogy

Rész együttműködni az OPEC-országokkal az árak és a kitermelésre kerülő mennyiségek kérdésében.)

A legnagyobb figyelmet a *rijadi tanácskozás* váltotta ki, ahol Szaúd-Arábia, Kuvait, Katar és az Emírségek képviselői tárgyaltak az OPEC jövőjéről és az olajárakról. A kiszivárogtatott információk szerint az öböl menti országok — a szervezet meghatározó ereje — 5,5-7 dolláros árcsökkenés mellett foglaltak állást, s ez a javaslatot terjesztik az OPEC e hétre tervezett rendkívüli konferenciája elé. A jelenlegi alapár tehát hordónként 27 dollár körüli szintre csökkenne, bár egyes szakemberek nem tartják kizártnak a 20 dolláros barrelenkénti árat sem. Véleményünk szerint ekkora áresésre nem lehet számítani, a 27 dollár körüli ármegállapodás azért is valószínű, mert az elmúlt hét második felében a szabadpiaci ár is ezen a szinten állapodott meg. (A rotterdami szabadpiacon szinte óráról órára kúsztak lefelé az árak, a kereslet lanyha volt, az eladók pedig szerettek volna minél előbb szabadulni portékájuktól.)

Az árcsökkenés napokon belül várható hivatalos bejelentése még nem enyhíti meg az OPEC egységével, illetve az egység hiányával kapcsolatos gondokat.

A szervezet első számú „renitenskedőjének” tartott Irán ugyanis az elmúlt héten tudtolt adta: ha az OPEC elfogadja az öböl menti országok árcsökkentési javaslatát, Teherán ennél is 2-3 dollárral olcsóbban fogja kínálni olaját.

Az olajárak zuhanását a világ olaját nem exportáló államai kedvezően fogadták. Amennyiben a „fekete arany” OPEC-ára hivatalosan hordónként 5 dollárral mérséklődik, idén a fejlett tőkés államok gazdasági növekedése 0,5 százalékkal lesz magasabb a tervezettnél.

Laj a szegényeknek

Az olcsóbodás azonban egyértelműen kedvezőtlenül hat az OPEC-országokra. Az előrejelzések szerint összesített fizetési mérlegük az elkövetkező három évben deficités lesz, a bevételek megcsappanása miatt módosítani kell a gazdasági fejlesztési terveket, vissza kell fogni a kiadásokat. A szervezet „szegényebb” tagállamai — Irak, Indonézia, Nigéria, Venezuela, Gabon, Ecuador — minden bizonnyal kénytelenek lesznek csekély tartalékaikat, bankbetéteiket felélni, sőt hitelt felvenni a nemzetközi pénzpiacon. A bevételecsökkenés miatt a világ kevesebb megrendelésre számíthat, elsősorban az arab országok részéről. Az előzetes számítások szerint azonban az olajármérséklés kereskedelemteremtő hatása összességében nagyobb lesz, mint a megrendelések visszaesése miatt várható kiesés.

Az olajárlavina megindulása után a nyugati világban nyomokban sok figyelmeztetés hangzott el a hurráhangulat mérséklésére: noha a jelek szerint a világmeleti energiatakarékosság, az energiafelhasználás ésszerűsítése, valamint az alternatív energiaforrások „bevetése” sikeresnek bizonyult, *hosszabb távon* az olaj ára ismét emelkedhet, a „fekete arany” ugyanis igencsak véges mennyiségben áll az emberiség rendelkezésére.

Gonda György — Szentgáli Péter

Szakkönyvtárak információcseréje

Napjainkban rendkívül fontos, hogy a kutatók minél gyorsabban tájékozódhassanak az egyes tudományterületek legfrissebb eredményeiről. Erre egyebek között — számítástechnikán alapuló — nemzetközi információcseré ad lehetőséget: a hazai szakkönyvtárak a külföldi adatrogzító közpon-

tok szolgáltatásait veszik igénybe. Az ilyen távkapcsolásos elektronikus rendszerek működtetésének tapasztalatairól rendeznek konferenciát — húsz ország és nyolc nemzetközi szervezet részvételével — *Database '83* néven június elején *Budapesten*.

Leveszik-e a védnöki táblát?

Mi van a Ruszwurmmal?

Négy évig nem ment szabadságra — Egy visszaesés története

Finom kávéillat, biedermeier berendezés, inycsiklandó sütemények, fehér bóbítás kislányok — így él bennünk és szüleinkben, nagyszüleinkben a *Ruszwurm* emléke. Ez a várbeli, ékszerdoboznyi cukrászda a magyar vendéglátás történetének egyik, méltán híres fejezete.

Magától értetődő volt és ezt indokolt az üzlet akkori színvonala is, hogy a Magyar Szakács és Cukrász Szövetség, valamint a FIPREGA (a gasztronómiai újságírók nemzetközi szövetsége, illetve annak magyar tagozata) odaítéljék a Ruszwurmnak a védnöki táblát. Ezt nagyon nehéz megkapni, majd száz pontból álló listát kell teljesíteni a kitüntetés eléréséhez.

Miért szerződéses?

Nemrég értesültünk róla, hogy a díjat odaítélők most a védnöki tábla *visszavonásán* gondolkodnak. *Mi történt a Ruszwurmmal?* — kérdeztük először *Simonfai Jenőtől*, a Belkereskedelmi Minisztérium munkatársától, a Magyar Szakács és Cukrász Szövetség titkárától.

Minden évben *ellenőrizzük* a védnöki táblás üzleteket. Így történt ez az említett cukrászdával is. Jóllehet, előtte már kaptunk jelzéseket róla, hogy az üzlet színvonala *visszaesett*. Magam is ezt tapasztaltam civil vendégként. A három hónappal előtti ellenőrzés megerősítette a gyanút: a szerződéses üzlet eladói szakképzetlenek, a számlák hiányosak, az adagok kicsik voltak, a portál, a termelőüzem rendetlen. Igaz, hogy három óra körül történt a vizsgálódás, amikor a délelőtti munkát befejezték. *A felszolgálók nem volt formaruha, a választék szegényesebbnek tűnt, mint ami egy ilyen üzlettel elvárható*. Panaszkönyvi bejegyzést nem találtunk, de Ruszwurm-krémet sem, ami pedig *márkacikka* a cukrászdának.

Miért kellett kiadni szerződéses egy ilyen üzletet? A *Vörösmartyról*, a *Gundelről* sem tudnám elképzelni, hogy meghirdessék — kérdezem *Vadász Zoltántól*, a Dél-budai Vendéglátó igazgatójától.

Magunk sem akartuk kiadni, de nem volt más választásunk. A régi cukrász, aki éveket mint gebines vezetett az üzletet, *felmondott*. Négy évig szabadságot sem tudott kivenni, a társa nyugdíjba ment, ő belefáradt és nem akarta szerződéses elvállalni. *Csak hogy nem találtunk embert, aki szoros elszámolásban tinné tovább az üzletet*. Kénytelen-kelletlen meghirdettük. Alig akadt rá jelentkező, úgy kellett szinte *rábészélni* az embereket, hogy valaki vigye már el.

(Megdöbbenő, hogy az ország egyik legjobb nevű cukrászdájára nincs jelentkező...)

Aztán mégis akadt egy hölgy — vállalat dolgozó —, de *ő képtelen volt megőrizni a színvonalat*. Felgyűrt ingujjú, tetovált legények szolgáltak fel — minden szakértelem nélkül. A hölgy is

belátta, hogy ennek nem sok köze van a Ruszwurmhoz, és felmondott. Ekkor újból meghirdettük. Jelentkezőkben megint nem válogathattunk, végül mégiscsak átvette az üzletet *Strausz János* cukrász. Ő megpróbálta menteni, ami menthető, de az idézett vizsgálat mégis jócskán talált kifogásolnivalót a munkájában. Kaptunk egy levelet is az egyik vendégtől.

Vadsárga krém

Idézem: „*XI. 20-án délből vásároltam hat darab süteményt hatvan forintért a cukrászdában. Az Aida-szelet ragacos, ehetőlen valami, a krém vadsárga színű és érezni az ízén, hogy lisztből és zselatinból készült.*”

Igaz, azóta történt javulás, de mi nem szeretnénk, ha az üzlet elveszítene a védnöki táblát. *Ezt presztizszkérdésnek tartjuk*. Ezért megpróbáltuk rábeszélni Strausz Jánost, hogy ő mondjon fel, mert *ha mi mondunk fel neki, akkor a továbbiakban vállalatunk üzleteire nem pályázhat*. Mindebben szerepet játszott, hogy időközben újból jelentkezett a régi cukrász, aki gebinesként vitte a boltot. En becsülöm Strausz Jánost, jó szakembernek tartom. Az is igaz, hogy szeptember óta kevés idő telt el, közben beteg lett, az üzletet tatarozták, nem volt sok ideje bizonyítani, de a régi szakembert megbízhatóbbnak tartom.

Strausz János felmondott, de aztán visszavonta felmondását. Hogy a miérte válaszoljon, a Ruszwurmban kerestük fel — váratlanul. Az üzlet most a régi hangulatot idézi, teli vendégekkel, sokféle süteményt kapni, és viszik is ezeket, pedig nem olcsók.

Heten dolgozunk itt, látástól vakulásig. Sikerült stabil felszolgálógárdát kialakítanom, a lányok maguk vásárolták a formaruhát a saját pénzükből, az étlap kétnyelvű, ma már. Az üzlet rendkívül kicsi, nem bővíthető, minden szög műemlék. A gépek múzeumi tárgyak, bármelyik pil-

lanatban leállhatnak, és egyetlen ember tudja megjavítani az országban. Ha ő nem ér rá, be kell zárni. A vállalatot segítséget kértem, de *nem kaptam*. Új gépeket nem vettek, a festést is végül magamnak kellett elintéznem, csak az üzlet felét voltak hajlandók rendbe hozni.

— *Később bizonyára megcsinálták volna.*

— De arra hónapokig kellett volna várnom, nekem meg a két hét bezárás is nagy kiesés volt, hiszen fizetnem kellett az átalánydíjat, a rezsit, a felszolgálókat. Amikor az üzletet átvettem, a mélypontról kezdtem felhozni. Az *előző szerződéses üzletvezető teljesen lezüllesztette*. Annyi pénzt, energiát, időt belefektettem — és akkor hagyjam itt, mondják fel? Először hajlottam a rábeszélésre, de amikor megtudtam, hogy a régi elődöm jönne vissza és végül is élvezné a már kicsit újból rendbe hozott üzletet, meg a némiképp helyrehozott hírnevet —, akkor nagyon megmérgekedtem, és visszavontam a felmondást.

— *Megértem, Részletkérdésnek tűnik, de érdekel, miért nem csinál Ruszwurm-krémet?*

— Amint látja, nem ettől függ az üzlet forgalma. Nekem nem ér meg tízezer forintot a régi recept, ami egyébként sokak szerint egy nagy humbug volt, nem pedig specialitás.

— *Mi a véleménye a vásárló leveteléről?*

— Mindenki hibázhat, nem vonom kétségbe igazát. De fél év alatt egy panaszos levél... A régi, híres Ruszwurm-időkben — megnézheti a könyvben — sokkal több bejegyzés akadt.

— *Es ha elveszik a védnöki táblát?*

Nincs utánpótlás

— *Engem nem érdekel*, a vendégek és különösen a külföldiek nem a táblát nézik, hanem hogy hol kaphatnak telen süteményt, nyáron fagyilaltot. Olyan csak itt kapnak — mondja később keserűen —, amihez minden egyes adagért be kell menni a termelőműhelybe, mert az adagolópult nem fér az előtérbe, és nem is alakíthatom át az üzletet.

Mindenki elmondta, ami a szívét nyomja. Hogy a részletkérdésekben kinek van igaza, mi hogyan történt, azt csak egy képmagnófelvétel bizonyíthatná, ami természetesen nem áll rendelkezésünkre. De nem is a bizonyítás a dolgunk, jó, hogy ilyen szigorúan örködnek a védnöki táblát viselő üzletek színvonalán. *Ez nem pusztán cím, tenni is kell érte valamit, ami megnyugtató*. Az viszont korántsem az, hogy mennyire tragikusan rossz nálunk a cukrász- (és szakács-) mesterek utánpótlása. *Hogy egy Ruszwurm ne lehessen szoros üzlet, mert nem találnak hozzá cukrászt...*

Ez vendéglátásunk igazi gondja manapság.

Elek Lenke

Mire futja a közös kasszából?

A tavasz érkezését jelzi az idegenforgalmi szezon előkészítése: a Novotel-szállóban tegnap délelőtt összeült az Országos Idegenforgalmi Tanács. A tavalyi idegenforgalmi alap felhasználásáról, az idei alap felosztásáról és más időszerű kérdésekről tárgyaltak a szakemberek *dr. Juhász Zoltán* belkereskedelmi miniszter, az OIT elnökének vezetésével.

Nézzük az idei terveket. Figyelembe véve a tavalyi tőkés devizabevételeket is, 365 millió forintnyi az idegenforgalmi alap összege. A felosztásnál a hatékonyság és célszerűség figyelem-

bevételével a következő főbb elvek érvényesülnek: *a konvertibilis devizabevételek növelése, a frekvenciált területek — köztük a Nyugat-Dunántúl — és a gyógyturizmus fejlesztése.*

Néhány érdekesebb cél ezen belül: 1983-tól ismét lehetőség nyílik *kereskedelmi jellegű létesítmények* (például szállodák) támogatására állami kölcsön formájában. A Balaton túlszűfolt-ságát enyhítő, 10 millió forintot, kulturális, sport- és egyéb rendezvények támogatására 20 millió forintot terveznek az idegenforgalmi-alapból. (Mindez ter-

mészeten nem azt jelenti, hogy összesen ennyi pénzt költenénk az említett célokra, hiszen a vállalati, a helyi, valamint a magán-erős beruházások teljes összege ennél jóval nagyobb.)

Az idén esedékes a döntés az *osztrák hitel második ütemének* felhasználásáról, illetőleg. Ebből ismét új szállodákat építenek, régiakat hozunk rendbe, fejlesztjük az idegenforgalmi szolgáltatásokat és az infrastruktúrát. Hogy a tervezett létesítmények közül melyik kap az osztrák hiteltől, az a közeljövőben dől el.

— *elek* —

KÖZÉLET—DIPLOMACIA

Görög miniszter Budapesten

A tudománypolitikai bizottság meghívására hétfőn — delegáció élén — Budapestre érkezett Georgiosz Liánisz görög kutatási és technológiai miniszter. A repülőtéren Tetényi Pál, a tudománypolitikai bizottság titkára fogadta. Jelen volt Pantelis Economou, a Görög Köztársaság budapesti nagykövete.

Elutazott a finn ifjúsági küldöttség

Vasárnap elutazott a Finn Demokratikus Ifjúsági Szövetség (SNDL) küldöttsége, amely a szövetség elnöke, Harri Moisio vezetésével, a KISZ meghívására tett látogatást hazánkban. A küldöttség megbeszéléseket folytatott a KISZ KB Fejti György első titkár vezette tárgyaló delegációjával: kölcsönösen tájékoztatták egymást szervezeteik tevékenységéről és véleményüket cserélték a nemzetközi ifjúsági mozgalom időszerű kérdéseiről. Fejti György és Harri Moisio az 1983—85-ös évekre szóló együttműködési megállapodást írt alá, mely rögzíti a két szervezet együttműködésének továbbfejlesztésére vonatkozó elképzeléseket.

Kitüntetések

Az Elnöki Tanács Vörös Gyulának, a Kossuth Könyvtudó klasszikus szerkesztője nyugalmazott vezetőjének több évtizedes kiemelkedő munkássága elismerésül, 70. születésnapja alkalmából a Szocialista Magyarország Érdemrendet adományozta.

A kitüntetést hétfőn Lakatos Ernő, az MSZMP KB agitációs

és propagandaosztályának vezetője adta át.

Az Elnöki Tanács Homola Mihálynak, az Élelmiszeripari Dolgozók Szakszervezete központi vezetősége politikai főmunkatársának a szakszervezeti mozgalomban végzett több évtizedes, eredményes munkája elismerésül, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta. A kitüntetést Eölgőh Károlyné, az EDOSZ főtitkára hétfőn adta át.

Az Elnöki Tanács eredményes munkásságának elismeréséül nyugállományba vonulása alkalmából, a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta Molnár Károlynak, a mezőnyáradi termelőszövetkezet elnökének. A kitüntetést hétfőn, Mezőnyáradon Ladányi József, a Borsod megyei Tanács elnöke adta át.

Az Elnöki Tanács dr. Kelemen Miklós rendőr vezérőrnagynak, a Csongrád megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének a Belügyminisztériumban végzett több évtizedes, eredményes munkája elismerésül, nyugállományba vonulása alkalmából a Szocialista Magyarország Érdemrendet adományozta. A kitüntetést hétfőn Horváth István belügyminiszter adta át.

A belügyminiszter dr. Barna Sándor rendőr ezredes kinevezte a Csongrád megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjévé.

Várkonyi Péter szöiai látogatása

(Folytatás az 1. oldalról)

rehozását célzó javaslatok, így a balkáni atomfegyvermentes övezet megteremtésére vonatkozó bolgár kezdeményezés jelentőségét. A felek kifejtették, hogy pártjaik és országaik érdekeltek a különböző leszerelési és fegyverzetcsökkentési tárgyalások sikerében, továbbá a madridi találkozó mielőbbi eredményes befejezésében.

A megbeszéléseken részt vett Sebestyén Jenő, hazánk szöiai nagykövete.

Várkonyi Péter hétfőn este hazakerkezett. Fogadására a Ferihegyi repülőtéren megjelent Boncsó Mitev budapesti bolgár nagykövet.

Alekszandrov akadémikus kitüntetése

Rajnai Sándor, hazánk moszkvai nagykövete a Béke és Barátság érdemrendet nyújtotta át hétfőn Anatolij Alekszandrov akadémikusnak, a Szovjet Tudományos Akadémia elnökének.

Az Elnöki Tanács Alekszandrov akadémikusnak a szovjet-magyar tudományos és műszaki együttműködés érdekében kifejtett kiemelkedő munkássága elismeréséül, 80. születésnapja alkalmából ítélte oda a magas kitüntetést.

Az átadáson a moszkvai magyar nagykövetségen megjelent a szovjet tudományos élet több kiemelkedő személyisége, a Szovjet Tudományos Akadémia számos vezetője. Jelen voltak az SZKP KB és a szovjet Külügyminisztérium felelős beosztású munkatársai.

Dolgozik a traffipax

Hevesben sűrűn fényképeznek

— Merre járt 15-én a kora esti órákban? — kérdezte a vállalat szállításvezetője az egyik gépkocsivezetőtől. A „pilóta” előkötötte az elnyűtt mappából a menetlevelet, s már sorolta is az útvonalat.

— Akkor ez a fénykép miért készült pontosan az ellenkező irányban, s ráadásul gyorsajtás miatt? — tette az asztalra a traffipax által készített fotót, s a rendőrségi értesítést a szabálytalanságról. A következő percekben kiderült, hogy azon a napon egy kis „görbe utat” is beiktatott a gépkocsivezető, aki végül is nem tiltakozhatott a kiszabott büntetés miatt. Csak a traffipaxra nem emlékezett...

Villognak a fényzőrök

Nincs olyan autós, aki ne tudna erről a „félelmetes” műszerről, amely a közlekedésrendszert járőrökcsijára, vagy bármely ellenőrző autóra felszerelhető. Radarerője feltűnően helyezkedik el a hűtőrács előtt, nem nehéz felismerni. Az autósok, ha észreveszik, villogtatják a reflektort, vagy ujjkörüzzel jelzik a szembejövőnek. Ilyen a betyárbecsület. Így azután rövidesen rend és nyugalom lesz az érintett útszakaszon. A rendőrök nem is titkolják, hogy rendszeresen mérik az autók sebességét, ellenőrzik a járműforgalmat. A műszer alkalmazását ugyanis megelőző módszernek tartják, nem a mindenképpen való büntetés a cél. A traffipaxsal nyíltan dolgoznak.

— Nem úgy, mint például Japánban — mondták — ahol az útszéli jelzőoszlopokba, vagy a felüljárók egyes elemeibe építik be a készüléket. Szinte naponta máshová, így sohasem tudni, mikor és hol kattant az automata fényképezőgép...

Ez a műszer egyébként minden olyan járművet érkezel, amely tíz és 350 kilométer közötti sebességgel halad el előtte. Álló helyzetben éppúgy használható, mint menet közben, s az optika bármely napszakban, időjárási körülmények között megörökíti egy nagy érzékenyséű filmre a szabálytalankodókat: a gyorsajtókat, illetve azokat a járműveket, amelyek például átlélik a zárvonalat...

Hat hónap alatt 135 ezer 632 jármű haladt el a Heves megye útjain dolgozó traffipax-műszerek előtt: közülük több mint 1700 autót, motorkerékpár vezetője vétett a közlekedési szabályok ellen. Zömüket a helyszínen megbírságozták, de a fényképfelvétel alapján 225 járművezetőt kisebb-nagyobb összegre büntettek, 135-öt pedig kénytelenek voltak feljelenteni az ellenőrzést végző rendőrök. Az ok: a sebesség jelentős túllépése volt. Előfordult, hogy az egri völgyhidon 100 kilométer fölött hajtott egy autós, egy másik pedig „csekély” 180-nal robogott keresztül Gyöngyösön... Nem véletlen, hogy a pos-

ta hamarosan kézbesítette címükre a stencilezett értesítést a szabálysértésről. S hogy nem volt alaptalan a feljelentés, bizonyítékként ott volt a traffipax fotója is a borítékban: a hely, az év, a hónap, a nap, az óra, perc és sebesség jól látható adataival.

Az autós esetek közé tartozik néhány olyan, mint az alábbi: a gyorsan hajtó vezető észrevette, hogy lefényképezték az esti órákban — félreérthetetlenül villant a készülék vakujai! A száguldo autós azonnal megállt, visszatért a rendőrokhöz, és amikor közeledtek vele, hogy majd postán megkapja a felvételt, az illető bemutatott a kocsiába, ahol egy csinos, fiatal hölgy állt:

— Kérem, ne a lakásomra, hanem a munkahelyemre küldjék a fotót!

A rendkívül érzékeny műszer felvételei alapján számtalan lopott autót is megtaláltak már a rendőrök, s ugyancsak sok feketefuvar lepleztek le. De kiderült számos olyan szabálytalanság is, mint az eladott autót nem íratása. Ezt is szabálysértési eljárás követte, mint számos más közlekedési vétséget.

Veszélyben a jogositvány

A tapasztalatok azt mutatják — mondja Huszár Mihály őrnagy, a Heves megyei Rendőr-főkapitányság közlekedési osztályának vezetője —, hogy a traffipax megjelenése, ellenőrző akciója mindig meghozza az eredményt: csökken a szabálytalankodók száma, megfelel a gyorsajtásra hajlamos, agresszív vezetőket, egyenletessé és lendületessé teszi a forgalmat, s ezzel jelentősen megelőzhető például az egyébként veszélyes útszakaszokon is a baleset.

Sajnos, a rendszeres ellenőrzés ellenére is vannak még notórius szabályszegők, akik — miután kikerülnek a műszer hatásköréből — azonnal gyorsabb sebességre kapcsolnak, rálépnek a gázpedálra. Nemegyszer megtörtént már, hogy az ilyen autós néhány kilométerrel távolabb „belefutott” a borsodiak vagy a nógrádiak, Pest megyeiak traffipaxának látószögébe, s máris megvolt a fénykép...

— Mennyit „ér” egy-egy ilyen felvétel?

— A lakott területen bemért 75—80 kilométeres sebességért már 1000—1500 forint bírság is kiszabható. Nyolcvan felett viszont már veszélyben van a jogositvány, de egy jelentős pénzbüntetést mindenképpen kijár.

— Vannak-e visszatérő ügyfelek?

— Sajnos, igen... Es nem is kevesen, annak ellenére, hogy túlluk már két hónapot egy évig terjedő időre szigorúan bevonjuk a vezetői engedélyt. Nem érdemes hát közlekedési „fotomodellnek” lenni!

Szilvás István

Szépséghiba

munkájuk formájában. Két luxus nem megy, az egyikről le kell mondanunk.

Hát ez a helyzet? Egyrészt. Másrészt többszörösen is hibás, sőt, kifejezetten megfontolatlan eljárásnak bizonyulna, ha az ol-

csőbb valamiben azok részesülnek, akik retentó jó munkájukért sok jutalmat, prémiumot, meg mindent kapnak. Hiszen ez csak növelné az ügyés meglevő szociális feszültségeket. Még mit nem?! Az ilyen dolgozó akár két valamivel is rendelkezhetne otthonában, az egyiket az üzletből, a másikat egyenesen a gyárból szállíthatná haza, amivel a gyereke gátlástalanul büszkélkedhetne az iskolában, ezzel is hangsúlyozván az osztálykülönbségeit. Csúpan e pedagógiai következmények előrelátása is tájékoztató elegendőnek bizonyulhat e módszer elvetéséhez, a továbbiakban tehát beszélni sem érdemes róla.

Ilyen körülmények között adódhatna még néhány olyan eljárás, amely meghökkenítően kevés ellenérzést váltthatna ki. Hozhatna például a „vezetőség” egy olyan döntést, hogy a

szőke hajúak és az elálló fülek kapnak az olcsóbb valamiből és pontum. Vagy megfordítva a sötét hajúak és a szép, kicsi, kerek fülek. Amennyiben ragaszkodnának az eredeti hajszínekhez és fülszínhez, ez ezektől megoldás lenne, minden további vitát lezárhatna, s mivel az égvilágon semmi sem indokolja, hogy így legyen, nagyon nehezen tudnák megindokolni a kirekesztettek azt is, hogy ne így legyen. Az első csodálkozás után az emberek ezt megszokhatják, a dolgok rendjének tekinthetnek, a valamit úgy lezárulhatna, nem kellene többet foglalkozni vele, az élet viszszazökkenhetne rendes kerékvágásába.

Bármennyire is vonzó nekünk tűnik az ismeretlent eljárás, bevezetésére nincs sok remény, mivel ettől kezdve a valami, mint probléma, mint elintézetlenség, mint döntési lehetőség lekerülne a napirendről, s ezt nem szeretné a főnök. A főnök kimondottan azt szeretné, hogy egyénileg bírálhassa el az idők végezetéig a valamire jogosultságot. Egyénileg, tehát mindazt a rengeteg körülményt figyelembe véve, mérlegelve és alaposan megfontolva, ami egy emberi élet során felhalmozódik, s akár a legcsekélyebb összefüggésbe hozható a valamire jogosultsággal. Nehéz úgy Nagy munka. Ropant bölcsességet követel. Kevesen vállalhatnák át tiszta lelkiismerettel, hiszen önmagunkba tekintve, sokszor a leginkább a leggyótróbb vizsgálódások

révén sem lehetünk meggyőződve arról, hogy másokhoz viszonyított jogosultságaink mennyire igazságosak, s mennyire nem. A főnöknek azonban minden jel szerint nincsenek ilyen, vagy ehhez hasonló aggályai, mert mi a logikája, más a kiindulópontja.

E logika szerint az emberi viszonyoknak ez az átláthatatlansága nem hátrány, hanem kifejezetten előny egyéni döntéseinek meghozatala során. Előny, mert egyrészt abban lehet bízni, hogy majd számosan akadnak, akik e számukra alig megoldhatónak tűnő feladat gyors és elegáns megoldása láttán már-már természetfeletti erő és képesség feltételeznek róla, ami nem baj. Sőt, kifejezetten jó, mert az aláértékelt valami révén így ő nagyon felértékelődik, s direkt olyan lesz, mint egy modern varázsló. Am az átláthatatlanság, a homály előny akkor is, ha döntéseit sokan önkényesen, szubjektívnak gondolhatják, mert ez egyben annak a bizonyítéka lehet, hogy ennek a szubjektumnak ok, a többiek, meglehetősen kiszolgáltatottak, tehát az elosztást itt nem a rend, hanem ő maga, a főnök szabályozza. Hurriggal, vagy hálával, de csak néki tartoznak, mert ő az, aki számít.

Mindent már csak azért is nyugodtan feltételezhetjük, mert így van. S a szépséghibás valami gyártása egyhamar nem szakad félbe, a hajsza, a fülszín, a forma sem fog sokat számítani. Egyébként a főnök nem dönthetne valamiben.

Fodor Gábor

Tragikus lakástüzek

A megkeves beköszöntött télen is magyarázható, hogy megnövekedett a lakástüzek száma: a hét végén öt emberáldozatot is követelt.

Vaalszintűleg újít láng használatát okozott tüzet péntek virradóra Békéscsantandrán az Arany János utca 5. szám egy melléképületében. Elégett vesztette Juhász Sándor 78 éves nyugdíjas. A lángokat a szomszédok oltották el.

Pénteken hajnalban az ágyban dohányzott Balla Gábor a Bács-Kiskun megyei Kunszállás 181-es számú tányáján. A 72 esztendősférfi füstmérgezést szenvedett.

Eddig ismeretlen ok miatt keletkezett tüzet péntek délután a kiskunha-

lasi Felsőöregszőlők 205. számú lakóépület egyik helyiségében, ahol a mozgásképtelenül ágyban fekvő 42 éves rokkantnyugdíjas Király Imre életét vesztette füstmérgezés következtében.

Szombat reggel Leányfalu a Szamuely út 28. számában a SZOT Panóráma üdülőben a keményből a fűcsővön át kipattanó szikráról egy lakószobában keletkezett tűz, mely a 85 éves Tóth István nyugdíjas életét követelte.

Szombat reggel lángok csaptak ki Budapest, a Rákospalotai temető egyik épületének konyhájából; a kályha hőszigetelése idezte elő. A riasztott tűzoltók az épületben holtan találták Halasi Kálmán 72 éves nyugdíjast.

Lakóház-felújítások, liftcserék

A tavalyi évről áthúzódó munkákkal együtt 234 lakás részleges felújítását végezteti el az idén a X—XVII. kerületi Ingatlankezelő Vállalat.

Erre a célra Kőbányán csaknem 115 millió, a XVII. kerületben

pedig mintegy 14 millió forintot fordít a vállalat. A X. kerületben felújítják a városközpont több épületének rehabilitációját, az Erdősi utca 43—47. szám alatti házak, valamint az Üllői úti és a Hős utcai lakótelep korszerűsítését.